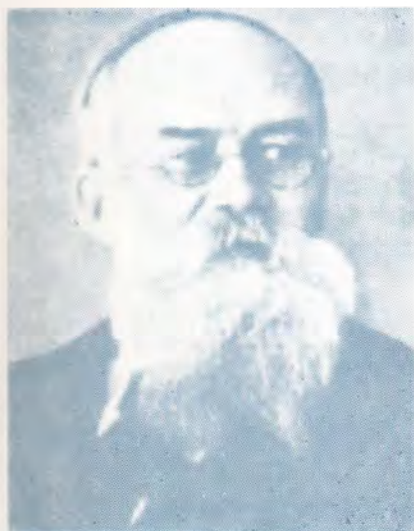

Українське Нозащтво

Рік XIV

Січень — Березень 1977

ч. 1-2 (40-41)

1

Проф. МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ. Голова Української Центральної Ради. Під його керівництвом Виконавчий Комітет УЦР ("Мала Рада") розглядала три проекти IV Універсалу почавши від 22-го січня 1918 року а 25-го січня т. р. прийняла його узгоднений текст "ЗА" 38 голосів при 10-ти "ПРОТИ" або "УТРИМАЛИСЬ" і Універсал про самостійність УНР було проголошено 25-го січня 1918 р. в залі Педагогічного Музею в Києві.

Д-р ЕВГЕН ПЕТРУШЕВИЧ. Президент Української Національної Ради Західньо-Української Народної Республіки. Під його керівництвом Українська Національна Рада дня 3-го січня 1919 р. в Станиславові проголосила з'єднання З. У. Н. Р. з У. Н. Р. в одну суверенну Українську Народню Республіку.

Директорія УНР дня 22 січня 1919 р. в Києві на Софійському майдані проголосила універсал, яким було прийнято до відома той акт Соборности.

Ім'я « 22-го Січня » носить Курінь УВК ч. 6 в Ньюарку, ЗСА.

Українське Козацтво

Рік XIV

Січень — Березень 1977

ч. 1-2 (40-41)

З НОВИМ РОКОМ! З НОВИМ ЩАСТЯМ!

Сердечно вітаємо Дорогих Посестер і Побратимів Українського Вільного Козацтва, Читачів нашого журналу, Прихильників Козацької Державницької ідеї, всіх Борців за Волю й Державність України, як по цей бік "греблі", так і на Рідних Землях!

Щиро вінуємо Все щастям, здоровлям і дай Боже, щоб в єдності та праці для добра України, а ворогам на погибель, ми всі активно провадили свої благородні пляни, задуми та мрії в 1977-му році Божому та ще многи, многи, многи літа!

— × —

Для нас — для проводу УВК та для Редакції "УК" під кінець нашої урядової каденції — грудень минулого року був "трохи щербатий".

Несподівана пожежа в домі, де містилися Генеральна Канцелярія, Архів УВК та редакція й адміністрація нашого журналу (між іншим, це вже друга пожежа) та примусове виселення серед морозної зими, а до того недуги редактора і співредакторів, — спричинились до затримки у підготовці матеріалів для цього "новорічного числа" "У. К."

Крім того, дуже прихильна до нас і старання українська друкарня останніми часами не має постійно працюючого лінотипіста.

Тому просимо вибачити за дуже спізнену появу цього числа і можливу затримку в своєчасному виході чисел дальших, чого ми всіма силами будемо старатись уникнути.

При цій нагоді, на початку 14-го року нашого видавання козацького органу, складаємо щирю подяку і узнання за побратимську поміч та старання при виконанні наших замовлень активним працівникам друкарні — Вельмишановним Побратимам праці на українському культурному полі за дотеперішні їхні виконання, а саме — Вельмишановним Панам: Михайлові Панасюкові, Іванові Петручкові та Миколі Дабі. Дай, Боже, їм здоровля й щастя в Новім 1977 році!

Інші дані для нормальної видавничої справи нашого журналу стало позитивні: жадної матеріальної шкоди чи втрати від пожежі ми не мали, матеріалів для чергових чисел (дописів, статей, віршів, і т. д.) маємо багато, лише прикро буває, що не все, що нам присилають ми можемо друкувати, бо тримаємось мети й завдань організації приписаних нам статутом УВК.

Що ж торкається наших передплатників, то в абсолютній більшості, вони, дай Боже, і їм здоровля, — не забувають своїх моральних і фінансових повинностей.

Отже, по козацькому, з завзяттям, рушаємо вперед!

ВОЛЯ УКРАЇНІ! СЛАВА КОЗАЦТВУ!

Редакція "Українського Козацтва".

Із збірки:
« СТО ПІСЕНЬ КАЛИНИ »

невідомого автора

*Збірка має наступну дидикацію, —
"Українцям поза Україною
присвячую".*

Україна є! Живе і діє!
Дихає! Бореться! Й світає!
І в кайданах не вмира надія,
Воля й правда не вмира святая.

Знову табори на волелюбців,
Тюрми для нащадків Кобзаря
Та безсмертним жаром революцій
Українська пламенить зоря.

Все побито, стоптано, забуто,
Із могил розритих бризка кров,
І козацька колінкує рута
Бранкою-вдовою над Дніпром.

Вилито останній келих слави,
Чашу горя випито до дна,
І буй-тури руські й Святослава
Сіють гречку в свято на ланах.

І живе у приймах Сагайдачний,
Люльку Бульба в тундрі загубив,
І в Путивлі Ярославна плаче,
Й посилає сльози у Сибір.

Та Вкраїна — є! Живе і діє!
Дихає і бореться... й мовчить,
І окрадена свої надії
Гріє на запроданім мечі.

Тюрма, квітень 1972 р.

Іван Овечко

Д А Р М А !

Дарма, що кажуть: січень — не весна.
Дарма, що в січні морози, хуртовини...
У Києві в той день була вона —
Весна народу Нової України!

Дарма, що ми пішли в чужі світи,
Усе згубивши, крім Віри і Надії,
А там в кайданах змушені брати
Співати гимни червоній Московії.

Дарма що руки тре москаль,
Мовляв: "Широка імперія, безмежна..."
Ще пролуна наш клич — Універсал:
"Від нині Вільна, Соборна, Незалежна!.."
І буде знов у Києві вона —
Весна народу моєї України!
Дарма, що кажуть: січень — не весна,
Дарма, що в січні морози, хуртовини...

" ЧИМ ДАЛІ Є МЕТА ТИМ НЕОБХІДНІШЕ ЙТИ ВПЕРЕД, НЕ
СПІШУЧИ, АЛЕ Й НЕ ВІДПОЧИВАЮЧИ!"

М а н д з і н і

Инж. Евгений Курилюк

СВЯТ-ВЕЧІР НА ЗАПОРІЗЬКІЙ СІЧІ
(ЦЕЙ НАРИС ПРИСВЯЧУЮ МОЇЙ
СЕСТРІ ГАЛІ, ЗАМУЧЕНІЙ БОЛЬ-
ШЕВКАМИ В СИБІРІ.)

Скриплять журавлі при колодязях, у правому куті за куреннями: це конюхи кінчать напувати коней, тих що не ходили на водошій прямо до Дніпра. Маєстатично стоять курені кругом майдану, на яким козаки скидали сніг та чисто його замели. В куренях всюди світло. Заповідається прегарна морозна ніч. Небо повне ясних-ясних зір, а круглолиций місяченько якраз вплив ізза білої хмари, щоб подивитись на запорізьку братію, як вона кінчає приготування, щоб достойно зустрінути велике свято.

Поповичівський курінь стоїть трохи осторонь. Із його чотирьох димарів виступає рівненько дим, прямо у морозне небо. Головний вхід прикрашений хвою, це бачте, раз задля свята, а по друге задля того, що кошового Гордієнка запрошено на кутю до Поповичівців.

До куреня не входилось зразу, але через хорони, де стояли діжки із водою до пиття та були порозвішувані різні горнятка та ще деякий посуд, а там вже були головні двері до світлиці. Зараз на право від головного входу була на почесному місці ікона, мабуть таки від запорізького живописця, теж убрана хвою, а перед нею горіло багато воскових свічок у ліхтарях. На Поповичівців припала цього року при розділюванні запорізьких вольностей частина Великого Лугу, де була сила-силенна пасік. Ото меду та воску було в них цього року доволі.

В курені великий рух. Мигають голені голови запорізьких братчиків, що роблять послідні порядки. По середині куреня дубові столи із лавами кругом, а лежанки по обох боках по під стінами. В головах всюди козацькі сідла, в кого здобує на ляхах чи бусурменах ковчане сріблом, в кого простеньке із звичайними стременами, а в кого тільки дерев'яна терхівка, на яку підчас походу перекидано скірянні подушки. По стінах порозвішувані

всілякі коври та коверці, в кого ще який остався, а на них запорізька зброя, отая гордість кожного козака.

Вістиме діло, кожний перся, щоб роздобути шаблю домаху, кривулю, (шаблю дамаського виробу), звичайно в бою із бусурменами. Бо польських "рапірів" рівних пеначе вертено, козаки не любили. Як прийдуть бувало, із походу, то принесуть цілий оберемок кашоварам, беріть мовляв, як будете смажити баранину, то буде на що настромлювати.

Але були й домахи, які вироблялися таки в січовій кузні. Головним ковалем був там якийсь армян, чи яке діло, скіра в нього була темна як у цигана але хрестився по нашому. Де-хто казав, що то таки дамаскин, який якимсь чудом заплив на Січ і так собі сподобав козацьку братію, що вже там і остався. Ото він знав як виробляти та закалити шаблю на дамаскинській спосіб.

Така вона тоненька, гостра, як бритва, а така гнучка, що візьмеш, бувало за два кінці тай зігнеш в колісце, а вона не зломиться. А ще були на Січі гуцули, десь із карпатських гір, що вміли прикрасити рукоять всілякими визерунками а то й самоцвітами, як котромусь козакові вдалось злупити їх із ковпака якогось бусурменського агі чи польського магната. Тільки би виписати на лезі ім'я, то можна би піднести таку домаху хотьби й самому гетьманові і то не сором.

На другому кінці куреня, в просторій умивальні, що на помості, теж ще, йде великий рух. Поповичівці мали сьогодні зовнішню безпеку Січі, ото ще вранці поїхав кінний загін далеко в степ, та щойно вернулись з далекої розвідки. Щиро ллють на себе братчики холодну воду та порскають, як риці, хто ще доголює чуба, хто підкручує вуси, а хто вже натягає чистеньку, рантухову вишиванку на козацькі плечі. Чийсь дрібні рученята

мережили цю вишиванку та вишивали шовком, то й зберігалась вона лиш для великого свята.

Ну, годі, зближається вечер'я то вертаймося назад до куреня. Рух та гамір. Хто ще рівняє баранячі шкури та киреї на лежанках, а кому не блистять ще добре порохівниці, хто намотує козацького оселедця за вухо, а решта помагає один другому **намотати** понад шаравари широкий пояс, **або** зацібути гудзики жупана.

Ну, вістиме діло, **прийде на** вечерю **батько** Кошовий із старшинами, та кошовий Пан-отець, щоб **поблагословити** трапезу, запоріжський дід — батько Пугач та січовий шсар. Всякий старається щоб все було в найліпшому порядку, а в тім, бистре око курінного осаула нічого не мине, а треба гямити, що братва дуже охоча до придабанок, і як хто чим промахнеться, то все готова приняти йому латочку, якої потім тяжко збутись.

На столах розложене всяке зняряддя, полумиски й проче, здобуте на польських панах. Є тут і срібні та позолочувані кубки, венецькі чані, полівані, глиняні чарки, а то й прості коряки. Що цінніше, то частина воєкної добичі й не один польський магнат заплакав би, якби побачив, як то "хлопство" п'є із його дорогіших келихів.

Миски та інший кумедний посуд привезли на Січ полтавські гончарі ще в літку. Красується сила-силенна вселяких пляшок та бутлів повних настоящего, славного козацького меду знаменитого вишнячку, що зробив козака Торбу славним, особливої перцівки, трохи гіркої оріхової, рябиничку та всяких вин привезених із Молдавії.

По середині столів палахкотять воскові свічі, що їх притемнене світло надає вечері урочистого настрою. Поміж ними корита, куди запорізькі кашовари принесуть за хвилю окунів, чечугу, тараню, щупаків, коропів, варених із сливками та родзинками, печених із смажених на всі способи, великі миски млинців смажених на сонішниковому олії та макитрі зі солодженною кутею та маком.

Добрий та пресмачний рибячий борщ буде набиратись прямо з кітлів.

В хоромях чути гамір, це Поповичівці, що помагають кашоварам, привезли цілі мари вселякої риби та прочого "яствія". Як було вже все поставлено на місці, курінний осаул із вистовим пішли просити кошового, щоб прийшов, бо все готове.

Широко отвиріаються двері куреня, а до них входить кошовий Кость Гордієнко. Стрункий він та високій, сміливий лук рівнях, як ластивчині крила брів, горбоносий, очі карі, лагідні. Мабуть не одна італаяночка широко слідкувала за отими очима, як Гордієнко ще був студеєм на університеті у Падуї. На рамевах чорна кирея, під нею кармазинний жупан, жовті сапаниці а на голові смушева шапка із червоним шликком та золотою кисткою.

— Здорові були, хлопці-молодці!

— Здоров був Батьку Кошовий, вітаємо із празником!

Тут треба згадати, що Гордієнко був типовим козаком запоріжцем пограничником, що знав однаково добре старо-римських клясиків, як правила тоді вже скомплікованої дипломатії та штуки підходити бусурмена, як степовий вовк, або громити панів. Не даром вибирали його запоріжці кілька разів кошовим.

Із кошовим входить січовий панотець. Він прийшов тільки задля того, щоб все поблагословити, бо він має у січовій церкві по півночі відправу.

Поважно дивляться його сірі очі із під білих брів. Він духовна особа, але кожний знає, що він був одним із найліпших гарматчиків, що коли небудь водились на Січі. Він із Київської Академії.

Трапилась бачите в літі кумедна історія: прийшов на Січ якийсь знатний посол від ляхків, дуже надутий, що хотів наводити жах на запорізьців своїм знанням латинської мови. Зустрінувся теж із нашим панотцем та думаючи оттам собі якийсь "цизматичкий" піп, та й зараз до нього "по ладіні". Але йому таки зараз дух заперло й тільки очками заклінав, бо панотець відновив тою вченою латиною та виявилось, що ляхок знав тільки

"доміє латине" та "ностер магнує панус" і ще декілька слів та й все. Довгенько ще січові братчики оповідали придабашки про отцього ляншка-панька.

За панотцем входить січовий батько Пугач, славний січовий характерник, якого, казали, ні куля, ні шабля не брались. Ним страшили туркині своїх дітей, а козаки завсіди робили йому місце. Він був один із тих, що кріпко вдержували славу та шляхетну запорізьку традицію.

За ним увійшов січовий писар. Не висока це парсуна, але дуже бистрого погляду. На нім не то спудейська ряса, не то жупан, а на голові не оселедець, але високо підголена чуприна, стрижена "під горшок". Хитра він лисиця, чи написати кумедне письмо із всіми отими визерунками та дуже вченою мовою за яку нашому братові даже не хвататись, чи зложити якийсь договір, чи бумагу. До всього він чвальный, все знає, як і куди.

Для кошового почесне місце у головах столів, праворуч од нього запорізький панотець та батько Пугач, ліворуч курінний Поповичівців із старшиною, а там вже садовилась січова братія, куди попало із ким кому приємніше. Трохи в середині столів розгостились славні січові пушкарі, це вони ніби "особлива зброя", всі в червоних шараварах. В них, бачиш, хоч лопни, а червоні шаравари мусять бути. Ну, чуприндірі тай годі, але молодці вони були на славу.

Всі встали. Панотець звернувся до ікони, та зговорив на голос "Отчензл" а потім поблагословив "всякое яєтвіє й питіє", що на столах. Панотець зараз же відійшов, щоб приготувитись до торжественної відправи в січовій церкві після полуночі.

Джура Поповичівець налявав кошовому миску борщу із вухами: не були це "вухка" *), бо були ліплені здоровезними, козацькими руками, але наповнені були смачними-присмачними грибочками, в'яленою рибкою і ще якимись там лакітками, на які знав прише тільки головний січовий кухар. Козацька братія набрала собі борщу сама, й зачекавши, аж кошовий

з повагом перекине першу ложку під козацькі вуса, зачала щиро та сердечно влітати цей козацький присмак.

Ввихаються джури та новики, це бачиш їхня служба, послужити старшим козакам, заки будуть прийняті в товариство. Тепер зачали подавати рибу. Дуже багато водилось її у Дніпрі в той час. Запустиш бувало де в доброму плесі невід, то вже треба багато дужих рук, щоб його із рибкою дістати в чайку. До риби були цілі корита опішнянських слив, варених із медом, дикі вишні, принесено також цілі мішки горіхів та бохонці свіжо спеченого запорізького разового хліба. Багато різних лакітків принесено із курінного підвала, а також декілька бочівок вже добре настояного меду, який задля гостини кошового та старшин, курінний осаул дозволив викотити із льоху.

Зникає це все "єствіє й питіє" із столів, бо козаки любили добре "випити й закусити", хіба що довелось ізза пригоди заховатись десь у балці, жити із степу та гризти всякого рода корінці а солодити дикими вишнями. Першу чарку запіканки піднесли кошовому, потім старшим козакам, а потім вже йшла черга на всякого, хто охочий та що його глотка прагне.

Була там всячина: й перцівка й запіканка, й кунтушова й оковита, й рабинничок, а над всім верховодив отцей славний, настояний запорізький мід. Вістиме діло, це все було тільки задля великого свята, інакше все було у курінному підвалі, а ключ від нього мав тільки курінний осаул, теж знаний характерник. Не добре було в нього два рази питати "в кума розума".

Дуже ввихаються джури та новики, тільки оселедці літають на їхніх голених лобах. Позмітали всі останки до контів і такі зразу повезли їх там, де високе укріплення, там де на башні поставлені далекобійні гармати, що наряджені на перевіз на Дніпрі. Там виснажили коні із високої траншеї в низ від ліса. Там зараз же счинилась гурня та гаркитня, це січові собаки мерщій кінчали те, що осталося для них

із багатої куріншої трапези. А треба було їм спішитись, бо в недалекому лісі блимало багато зеленкуватих вогників. Це степові вовки теж прийшли за своєю пайкою бенкету.

Як кінчилась вечеря, то стіл кошового обступили січові співаки, які дзвінко та в чотири голоси заколядували стародавню українську коляду:

"Ой видить Бог, видить Творець,
що мир загибає
Архангела Гавриїла в Назарет
посилає" . . .

а як прийшло вже на кінець "Люципера на пораду", то басняська потягнули так, що чуть не полопали пузири, які ще були в декотрих вікнах Поповичівського куреня. Потім колядували хто якої коляди загадав, а також

"Ми піші о Нем гоїшо веселімось,

Рождеству Його низько поклонімось,
причому кожний козак поклонився в пояс.

Щоби нам зволнів щасливий вік дати
А по смерті з Ним в небі царювати".

Зачали Січовики кружляти напійки. По стародавньому звичаю пились по чарці та по кварти і три по три. Але заки зачали пити "всім по сім", то вже братія здорово розвеселилась. Навіть м'яккі очі кошового якомсь ніжно-весело гляділи на славних січових хлопців-молодців.

Веселяться братчики Поповичівського куреня. Застукали у двері: це прийшли побратими із Незамайківського, потім із Чигиринського та ще мабуть із Корсунського. В моті, бачте, трудно розпізнати, хто із якого куреня. Знову завели коляд та пісень, повно чоломкання, та вже не йшла рахуба, чи це по чарці, чи по кварти чи таки прямо "всім по сім". Бачте народ був тоді не такий, як тепер, а ще запорожці, не було й не буде таких людей. Всі крішкі та здорові, як дуби, вище чуть не пів відра, цмокне, піднесе брови в гору, тай скаже: "Ану, наливай ще!" А хміль його зовсім не бересь.

Егеж, слава та преславна була наша козацька братія.

Десь перед північю задзвонили дзвони в козацькій церкві. Пора братчикам іти на відправу. Де вже оце хміль і подівся. Із розгуляної братії

зараз сталась спокійна та впорядкована військова частина. Пора йти помолитись Богу.

Встав кошовий ізза стола, подякував за хліб-сіль, також прочим Поповичівцям за гостину. Джура подав йому кирею та шапку, а вже на дворі кошовий осаул прийняв звіт вартового отамана, що все в порядку.

Посунула братія до січової церкви, хто дістався до середини, а хто тільки на дворі зговорив "Отче наш" та "Вірую".

За якийсь час по Богослуженню почали гаснути світла у вікнах куренів. Ще десь там гомоніли та чоломкалися якийсь час братчики, але за якийсь час все втихло.

Перекликалися тільки вартові, шелестіли крижінки у Дніпрі та тріскав лід, що за морозної ночі скокував струю із верху.

Десь далеко в степу співав свою відвічну пісню сіромаха вовк, до білого місяця що плив по спокійному небі та своїм м'яким сльвом покривав безкрай, запорізький степ та Січ-Мати.

*Написано в Чикаго, на Різдво,
року Божого 1977.*

**) ушка — краплики.*

Володимир Масляк

ПОХІД НАЛИВАЙКА (1596)

По Волині, Білій Русі
Пливають хмари байраками . . .
Ой не хмари — Наливайко
Править військом козаками.

Від Смотрича до Німану,
Від Німану аж до Богу
Ясно, видно, грізно стало
На землицю всю розлогу.

Вже ярами, чагарями
Грімко кличе звук побіди:
"Буде воля! Буде доля!
Бо козацьке військо їде".

(З архіву Василя Ємця, колишнього юзака-однорічника Козацького Полку ім. Гетьмана Петра Дорошенка, з 1917 року.)

НА СВЯТ-ВЕЧІР В ГОСТІ

Василь Ємець

КОЗАКИ У МРЯКОВИННІ МИНУЛИХ СТОРІЧ

(Доповідь виглошена на Загальних зборах «Козацького Куреня і.м Полковника Петра Болбочана», у Лос Анжелесі.

Після студії «Хто такі Запорозькі козаки», написаної університетським професором Афанасієм Андрієвським — членом Директорії УНР.)

«Народ росте, як дерево і квіти:
Із ґрунту свого, з рідної землі.
Він має черпать сили, соки скриті,
Вростать корінням в надра, вглиб
риллі.

А ми ЧУЖОЇ правди слухать раді,
Як оси з ЧУЖИННИХ піль мед пють;
Ми КУЩ тернини, на яким крилаті,
ЧУЖІ пташки вигідні гнізда вють...

Бо в царстві ДУХА доля важить, чини:
Нема ЗАПЛАТИ, де нема ЗАСЛУГ.
І той народ ТЕРПИТЬ, ВМИРАЄ,

ГИНЕ
В котрого САМ СЕБЕ ВЖЕ ЗРАДИВ
дух...

І дух наш досі — дух СЛУГИ, НЕ
ПАНА,
Слуги, що ЖДЕ лиш на ЧУЖИЙ
наказ;
Тому наш край — КРИВАВА, ЛЮТА
рана,
Тому наш край — РУІНА раз-у-раз».

Олесь Бабій
(Старшина Української Галицької
Армії)

«Даремно, очорнюючи козацтво і дружинництво, наші поляжаї так намагалися очорнити і їх стихію — степ. Все, крім затишного ставка і садка, було їм осоружним! Але наше лицарство якраз у степу виплекало свій гордий дух...

«Степ — це був «сухий окіян» наших конкістадорів, усе овіяний чаром нестерельної романтики й поезії... Була це романтика нашого мандрівного лицаря...

«Такими мандрівними лицарями бу-

ли виворожені генієм Шевченка козак... З тих степових орлів, що штурмували Білгород і ходили по Чорному морю вийшов і Байда. Створена ним степова романтика, з якої черпав свої сили й натхнення і Сірко, і Хмельницький — допомгла відродитися в Козаччині старій Князівській Русі і створити нову блискучу культуру Гетьманщини, до якої мабуть самі хлібороби - культурники не додумалися би, як не додумалися б до культури князів Київської Русі тодішні смерди без Ігорів і Ольг».

Д-р Дмитро Донцов

«Богдан Хмельницький був втіленням козацького світогляду. Сильні, могутні, горді Запорожці обдарували його необмеженим довір'ям. Без них він успіху не мав би. Ні Хмельницькому за його життя, ні його нащадкам не судилося встановити спадкоємну монархію. Це страшно мстилося на дальшій долі українського народу».

Проф. Афанасій Андрієвський
Член Директорії УНР.

«Між українським міністром (Гетьманщини — В. Є.) і козаками Кубанської делегації (нащадками Запоріжців — В. Є.) установилось потайне порозуміння, вести справу в напрямку прилучення Кубані до України».

Проф. Дмитро Дорошенко
Відомий історик України

Польські та московські історики з політичних міркувань, а дехто й з українських з незнання, кажуть, що за південним кордоном Польщі й Московщини, було дике поле, що звалось «окраїною». Там знаходили притулок втікачі з Польщі різні здобичники, промислівці. Ці відважні люди організували збройні ватаги. Звали їх козаками, що по татарському означає найзник, вільний чоловік, гултай.

У всьому цьому правдоподібного мало. Поле було, але не було цілком диким, бо було заселене місцевим населенням. Звалось не «окраїною», а «Україною», а назва «Україна» в старовинній індоєвропейській мові означає «аікра» — «сторона»... Населення звалось «козаками». Ця назва не татарська. У билинах багатир Ілля Муромець зветься «козак на святій Ру-

сі». А тоді ще татар на Україні не було. Відкіля ж походе назва «козак»?

Розв'язку питання дає професор Празького Університету Бедрих Грозни у своїй книзі «Найстаріше «стеговання» («переселення» народів)). Книга вийшла в Празі на чеській мові, підчас Другої Світової Війни. Зміст її такий: Англійська археологічна експедиція, здається, у 1923 році, перепроварила розкопи в північній Лидії, відкрила ціле городище. Там знайдено статуетки богині матки, коня й бика з чоловічими головами; зображення хреста — грецького та ломаного гакенкрайцями й святинного дерева з галузками. До книги долучені світлинки.

З відкритих споруд видно, що нарід, якому належало городище, почитав воду, вів велику торгівлю. Як звався цей нарід? Знайдено там печатку з написом. Проф. Грозни, великий знавець східних мов, розлучив цей напис. Він означав: «Земля князя куш-касів». Виходячи з цього, проф. Грозни стверджує, що Каси це найстаріший великий нарід. Він дав назву Кавказьким Горам — «Кавказ». Звідси Греки оливо звали «касіторос», цебто метал, що вивозять від Касів. Каспійське Море — це множина води Касів. Назви міст — «Касандра» і народів: Каси, Касоги, Черкаси (Черкеси — на Кавказі).

З других джерел відаємо, що Каси мали бога «Сеавора», він же був і богом війни.

Назва «кас» у санскритській мові означає «приятель». Каси випасали багато коней, а жили за 4-5 тисяч років до Христа. Правдоподібно Каси займали південну Україну, про що свідчать назви рік, принесені нашими поселенцями з Кавказу та Закавказзя. Так назви українських річок — Рось, Інгул, Буг, Псьол, а на Кавказі — Аракс, Інгул, Бог, Псее.

Нарід не вмирає. На зміну йому приходять другий нарід, але й первісний нарід залишає по собі матеріальну культуру, а люди й політичні установи. На зміну Касам прийшли Геттіти, що жили за дві тисячі років до Христа... Полишили Геттітський Кодекс та інші пам'ятки, писані на камяних плит-

ках індоєвропейською мовою... З Кодекса можна довідатися про матеріяльну культуру Геттітів, що подібна до старовинної української культури. А в їх мові — багато українських слів, що й нині вживаються на Україні...

Геттіт — хлібороб... має волів, гусей, свиней... Ті, що виконували військову службу королеві, звалися «заложниками». Пізніше — у нас — Ілля Муромець, козак на святій Русі, казав, піду «заложуся за князя, за Владимира». Ті, що оточували королівський трон, звалися «королівськими дітьми». Подібне й у київських князів — «княжеські дітя». Будинок, де вони жили звався «детинець», а старший над ними, звався — «детським».

По Геттітах на історичний кін, виходять Роси. Нарід могутній, великий, торговельний. Про їх князя, говорить пророк Езекиїл (гл. 38, 39), що у князя була величезна армія, озброєна в шоломи, щити, панцирі, мечі, списи і Булави. Цей нарід, проклав торговельні шляхи з Півдня на Північ по Дніпру, Дністру та Дунаю й дав вперше назви Дніпровим Порогам. Назви були руські, що й нині вживаються. Назву — Роси — мали від коня, що був у них ТОТЕМОМ і по індо-європейському (цебто після мови наших пращурів — В. Є.) звався "росом".

Греки, що в ШОСТОМУ — ПЯТОМУ віці до Христа почали будувати свої колонії на берегах Чорного Моря, всі народи що жили аж до Висли, звали спершу збіркою назвою, Скитами а потім Антами, що жили в південній Україні. Це були нащадки Касів, Геттів, Росів. Вони час-дочасу служили в римському війську. В титулі Юстиніана значиться, що він є імператор і Антів. Цих Антів грецький письменник 6-го віку по Христі, Йордан, зве "fortissime", додаючи, що вони в своїх руках тримають Чорне Море. А другий письменник з того ж віку Прокопій, пише, що цих Антів бачив і що "Анти вірять в одного Бога — творця грому і блискавки, почитають воду і русалок, міцної будови тіла, руські, в житті прості, невибагливі, хоробрі; на ворога йдуть зо списами в

одних штанях, скинувши свитки; штани перського зразка (тобто "широкі й червоні")

Ці Анти-Руси рано прийняли християнство, мали свого єпископа, Анпарта "Rosiensis", що разом з другим підписався на листі до римського імператора Йовіяна. Коли напочатку 9 віку прибув до Криму св. Кирило то зустрів тут чоловіка, що мав Псалтир і Євангелію, писану "руським письмом".

Ці Анти-Руси це й є С П Р А В Ж Н І М И ПРЕДКАМИ Запорізьких Козаків і є ОСНОВНЕ їх ядро. Ті землі де вони жили, справно звалися "козацько-руська" Україна, а на старовинних мапах з 16 віку, її зазначали, як землю "КОЗАКІВ".

Що заховали Запорізькі Козаки по своїх славетних предках як спадщину?

Перш за все назву "КОЗАК".

Друге: почитання богині землі; це від Геттів. Коли обирали кошового, а пізніше гетьмана, то конечно обкидали ЗЕМЛЕЮ: Для чого? — Щоб з землі сили набрався. Це символ благословлення богині землі. Ця практика на Кубані, навіть за кордоном, існувала до останнього часу.

Третє: символом державної влади в козаків була БУЛАВА. Булаву взяли зі сходу (від Русів). Її значіння таке: по індо-європейському, (цебто після традицій наших пращурів — В. Є.) душі померлих зістаються тут на землі. Улюбленим місцем їх осідку є розсохи на дереві коло кореня, що з них булаву роблять; душі нерозлучні з розсохами, тож з них переходять на булаву, що з них зроблена; душі помагають живим. Отже, хто носить булаву, той має не лише СВОЮ силу, але ще й силу усіх померлих, що в ній сидять. Тому й Шевченкове — "блисне булавою" й (від остраху) "море закипить" !!!

Четверте: військовий прапор запоріжців носив сліди ще Касів, цебто ще з дуже давних часів до народження Христа. На його БІЛОМУ полотні — ЧЕРВОНЕ сонце, а збоку місяць та зірки. Сонце — образ Сварога — Бога сонця й війни, що був у Касів. Прапор є втілення Бога, що допомагає війсь-

ку; якщо прапор знищений, або вогором схоплений, то це знак, що вже Бог не допомагає війську й бій програний.

Пяте: тотемом у Русів був кінь. Старовинний герб Києва мав образ коня на червоному полі. Козаки конини не їли. Це доказ, що ця заборона їсти конину одідичена ними від старовинних часів тоді, як сусідні татари — конину мали за лакоминку.

Шосте: Руси ховали себе на могилах. Козаки аж до 18-го віку ховались тільки на могилах, у полі. Богдан Хмельницький похований не в церкві, а на могилі.

Сьоме: ні одне козацьке весілля не обходилося без гильця, що з ним молодий ішов до молодої. Гильце — це старовинне дерево життя, знане ще за Касів.

Восьме: назва Кіш, а від неї — кошовий східнього походження. У санскритській мові, слово "кіш" означає дорогоцінний метал. Козаки жили на хуторах-зимовиках, а в Січі мали свої комори, де переховували свої дорогоцінності під охороною січової залози. Назва "Кіш". "кошовий" взято від дорогоцінностей, які пильнує кіш.

Запорізьке Козацтво, це була держава, подібна до Риму. Рим не був республікою, а монархією. Істота політичного устрою Риму була в тому, що гордий римлянин, у громадських справах, зрікався своєї волі й переносив її на загал громади. Громада діє, але це ж фікція, громада, як одиниця, діяти не може; замість неї діє одна особа, її представник. Нема ні більшості ні меншості, один діє — необмежений монарх, коли він є представником громади. За свої дії перед громадою не відповідає; відповідальність його настає допіро тоді, як він перестає бути представником громади.

Такий же устрій був і на Запоріжжі. Обраний на рік кошовий, був НЕОБМЕЖЕНИЙ МОНАРХ. В його справи не мали права вмішуватися окремі козаки, бо вони зрікалися своєї волі та перенесли її на загал війська, а загал війська представляє кошовий. Відповідальність кошового настає тоді, коли він вже кошовим не буде.

В Римі населення, здібне носити зброю, ділилося на КУРІЇ, СОТНІ-ЦЕНТУРІЇ. Те ж було й у козаків — КУРІНІ, СОТНІ ПОЛКИ.

В Римі ні один закон не мав сили, поки його не ухвалили народні збори, які склалися з сенату й рядових громадян. Те саме БУЛО й на Запоріжжю. Там збори склалися з рядових козаків й старшого кола. Коли в 16 віці, прибув на Запоріжжя посол від германського імператора, Уріха Лясоти, щоб найняти козаків, то цю справу обмірковували у старшому колі й на загальних зборах.

Козак — це була почесна назва, получена з привілеями. В козацькому званні можна було народитися, або собі заслужити. Тому була приповідка: "не ставай у ряд, коли тебе не кличуть". Поняття "козак" — відповідало Римському "romanus civis". Римлянин казав: "або вільно жити, або хоробро вмерти". Тогож правила ТРИМАВСЯ й козак.

Запорізькі землі з їх політичним устроєм до приходу Русів з Півночі України, займали БІЛЬШУ частину сучасної України. Приблизно з 6-го віку північні Руси спускаються на Південь. Так Одоакер (Одоацер) "Король рутенів" („rex rutenorum") спустився по Рейну та верхівях Дунаю... спустив Іллірійську провінцію (Риму), убив Св. Максима в Зальцбурзі, ЗАВОЮВАВ РИМ і ЧОТИРНАДЦЯТЬ років тримав його.

Козаки цього Одоакера вважали за свого предка.

(Великий Богдан, починаючи війну з Польщею, закликав не лякатися польських шоломів зо струсьовими перами, бо козацькі предки завоювали МОГУТНІЙ Рим!!! — В. Є.)

Самійло, генеральний писар, підчас погребу Гетьмана Богдана Хмельницького, промовляючи над його труною, звернувся до нього з такими словами: "О наш милий Одоакере!"

Князь руський Бравлін напав на Сурож у Криму. Аскольд і Дір — київські князі, напали на Царгород. Зрештою, прибула з півночі династія Рюриковичів, що почала опановувати Україну.

Що це за Руси були? Найправдо-

подібніше що це були кольтоністи, вихідці з Північної Русі, що була неподалік Балтійського моря. — Вони по Дніпру, Дністру та Дунаю, ще до Христа пішли на південь шукати щастя. А коли там стало жити тісно, почали спускатись назад, на стару батьківщину. Пробиваючи довгий час на півночі Європи, Русі змінили її мову й змінили політичний світогляд...

Руські князі, що прийшли з півночі, дивились на Україну аж по Кавказ — Тмуторокань, як на свою власну Руську Землю, де найвища влада видавати закони належить тільки їм. Земля належала цілому роду — спадковий порядок... що в старовинних німців, по батькові спадкує старший син, за ним іде другий, третій і так до кінця роду... Кожний князь, одержавши спадкову землю, боронив її, а для цього мав своє військо — дружину; це військо не народне, а княже. В "Слові про полк Ігоря" князь каже: "А мої куряне, хоробрії кметі".

Велико-княжий світогляд зустрівся з старовинно-козако-руським світоглядом. Населення тодішньої України поділялося на тисячі — тобто полки, на чолі з тисяцькими — полковниками, сотні з сотниками, десятки з десятицькими. Для оборони своєї землі, воно ЗРІКАЛОСЯ своєї волі, переносило на загальну волю громади. Коли князь виконував цю волю, він був УЛЮБЛЕНЦЕМ. Сила та авторитет його спочивали не на праві його на владу, а на ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ за долю землі... Наймудрішими були князі, що щирий контакт мали з населенням. "Віщий" — мудрий Олег, правдоподібно, походив з ПІВДЕННОЇ Русі.

Татарська навала поклатала край князівській владі. По мірі того, як татари слабли, підіймалась КОЗАКО-РУСЬКА сила. Богдан Хмельницький був втіленням козацького світогляду. А СИЛЬНІ, МОГУТНІ, ГОРДІ запорожці обдарували його НЕ ОБМЕЖЕНИМ ДОВІР'ЯМ. Без них він успіху НЕ МАВ БИ!!!

Держави ВДЕРЖУЮТЬСЯ тими ідеалами, що НИМИ їх ЗБУДОВАНО. Стару Українську Державу ЗБУДУВАВ ЛИЦАР — КО-

ЗАК з БЕЗМЕЖНОЮ любов'ю до ВОЛІ, з ГОТОВНІСТЮ на САМОПОЖЕРТВУ, тільки ЛИЦАР-КОЗАК і ОБНОВИТЬ її. Корінь нашої ДЕРЖАВНОЇ історії — це КОЗАЦТВО!!!

Богдан Хмельницький обзивав себе "САМОДЕРЖАВЦЕМ РУСЬКИМ", завжди ПІДКРЕСЛЮВАВ, що він з "ВІЙСЬКОМ ЗАПОРІЗЬКИМ". Коли король Шведський, Карл Густав, вітав Богдана Хмельницького з обранням сина його Юрія на гетьманство, то писав: "Filius al universa Militia Zaporoviana declaratum ecce Hetmanum hoc ipsum examino gratulamur".

(Така була грагуляція монарха Швеції, якою він, заслав як рівному йому, монархові Війська Запорізького "самодержавцю руському" Великому Богданові, після того, як він своїм наслідником, проголосив свого сина Юрія рівнож Гетьманом ВІЙСЬКА ЗАПОРІЗЬКОГО. — В. Є.)

Термін "declaratum" означає оповіщення, що такий то РЕПРЕЗЕНТУЄ волю цілого війська. Ні Хмельницькому за життя, ні його нащадкам не судилося встановити СПАДКОВУ монархію. Це СТРАШЕННО ПОМСТИЛОСЯ на дальшій долі українського нареду...

Це такі, переказані мною вельми цінні думки проф. Афанасія Андрієвського, присвячені історії славного Війська Запорізького. (Використав їх з його дуже довгої статті-студії, з вже дуже поживтвішого часопису "Наша Держава", з 20 листопада, 1952 р., що мала назву "ХТО ТАКІ ЗАПОРОЖСЬКІ КОЗАКИ?" — В. Є.) Вони набирають особливо великої ваги і значення, коли усвідомити собі той факт, що їх висловив не якийсь там часописний дописувач-публіцист, лишень Університетський професор, а до того ще й ЧЛЕН Директорії УНР. Бож він, на власні очі, бачив що ДІЯЛОСЯ на Україні, після того, як Гетьмана-Монарха, ПРОГОЛОШЕНО вибраними делегатами НАЙБІЛЬШОЇ ХЛІБОРОБСЬКОЇ КЛЯСИ, у кількості біля 7000 люду, вбраного ЗДЕБІЛЬША в селянських чемерках, що з пароплавів та потягів, більшими

чи меньшим натовпом, сунув до центру нашої Столиці...

Бачив випадково ту людську масу і автор цих рядків, коли вислана міліція, мала її загородити дорогу до центру Столиці, й міліціонери, замість спинити її, пізнавали своїх односельців й з ними обіймались... А тих делегатів справді, було так багато, що й найбільший театр не міг їх вмістити й той зїзд хліборобів відбувся у цирку, що мав більшу вмістність. Та мабуть і в нім усі делегати не вмістилися, бо, на власні очі, бачив

чимало людей по сільському вбраних, що стояли коло цирку.

Як минула Гетманська Держава, так і колишне Козацьке військо все буде С В І Т Л И М Прикладом до наслідування й у М А Й Б У Т Н Ь О М У ! Бо хоч люди вмірають й відходять й приходять нові покоління, але дух Н Е В М І Р У Щ И Й !!! Тож Н Е В М І Р У Щ И Й і дух ЛИЦАРІВ нашого Війська К О З А Ц Ь К О Г О ! У слухну годину, воно З Н О В У, Й С Л А В Н О, нагадає про себе !!!

Стефанія Кралька

ПАМ'ЯТІ СВІТЛИХ РОКОВИН

Славетні в історії січневі дні
За вас стільки жертв а скільки боїв!
Записано золотом — кров'ю
Тисячів знаних й незнаних героїв!

Дев'ятьсотвісімнадцятий рік —
З неволі Вкраїна збудилась
І сни золоті і мрії її
Про волю святую сповнились

Дев'ятьсотдев'ятнадцятий рік —
Об'єдналася Україна,
Весь нарід вітав і радів:
Від нині Ти вільна єдина!

Від нині Ти будеш соборна і міцна,
Не будеш нікому коритись,
І кривди і глуму скінчилась пора
Вже більш ворогам не служити.

В усі дзвони тоді задзвонив святий
Ю'р

А в Києві так відізналась Софія,
Бо ж дні ті в історії вічні як мур
Бо здійснилась народня мрія!

ВИПІСКА З НАКАЗУ ВІЙСЬКАМ У. П. А.

ч. 8. Постій, дня 27 серпня 1943 р.

З перетворенням всіх бойових відділів, які борються за спільну ідею створення Української Соборної Держави, в один військовий організм під назвою «Українська Повстанча Армія», виникла потреба організації цієї армії на засадах сучасної техніки і метод війни, з чого виникає потреба упорядкування взаємовідносин між поодинокими вояками, бойовими частинами і командним складом армії.

Т о м у н а к а з у ю :

Нав'язуючись до військових традицій нашого славного минулого з давніх часів і з часів визвольної боротьби рр. 1918-1922 армії УНР і УГА, називати всіх вояків УПА — козаками.

Козак — є почесне звання борця за Українську Державу.

Шеф Військового Штабу:
(-) Полк. ГОНЧАРЕНКО

Командир Української
Повстанчої Армії
(-) КЛИМ САВУР

(“Літопис Української Повстанської Армії” том 1, стор. 133-4)

**Протопресвітер УАПЦ
Никодим Плічковський
Капелян-полковник УВК**

СТОРОЖЕВІ ВЕЖІ І ФОРТЕЦІ

Стаття п. Петра ЯЦИКА "Сповідуючі вежі чи оборонні фортеці?" оприлюднена в журналі в США "УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД" хоч і цінна в своїй ідеологічному спрямуванні, але хибує невірним наświetленням нашого історичного минулого, а особливо в ділянці довгої і надзвичайно складної історії оборони від наїздників з Азії Українським Народом своїх земель, свого життя, свого майна. Шановний пан Яцик звинувачує наших предків в невміні, а вірніше в небажанні, обороняти свої землі від кочових азійських орд. В згаданій статті він твердить, що наші предки були настільки примітивні у військовій штуці, що вони не знаходили нічого кращого для оборони свого краю, як тікати перед ворогом, свідомо залишаючи йому на поталу своє майно, своїх дітей. Пан Яцик твердить, що наші предки не будували оборонних фортець (фортеці завжди будувалися для оборони, а не для наступу, тому прикметник "оборонні" при згадуванні фортець ми вживати не будемо. Прим. П. П.), в яких би оборонялися від наїздників, а ставили лише СПОВІДАЮЧІ ВЕЖІ, з яких спостерігали за степом і у випадку наближення ворога повідомляли людей по селах, а ті, з переляку, тікали в ліси (— яких, доречі, майже немає в Південній Україні, де грасували печеніги, половці і татари. Прим. П. П.) і ховалися в тих лісах від ворога. А ворог нещадний безкарно грабував залишені села і убивав старих і малих, залишених рідними на призволяще, а кого виїмали з працездатних — брали в ясир (у неволю). Сповідуючі вежі ніби то ПАЛІВ САМ ВОРОГ. Яку сумну і просто таки відразливу картину з минулого нашого народу намалював п. Яцик!.. Якими жалюгідними показано наших предків Соромом заливає кожному свідомому українцеві душу і серце від такого наświetлення нашої минувшини, соромом і обуренням, бо те збезчещення

світлої пам'яті героїв і мучеників, які своїми грудьми, кров'ю і трупами стримали навалу азійських орд і врятували свою землю і Західню Європу від поневолення. Коли б усе сказале про наших предків п. Яциком було історичною правдою, то тоді б не землях України закріпилися б половці, печеніги, татари, які так безкарно плюндрували наші землі. А сьогодні ми бачимо протилежне тому припущенню: всі наїзники зникли, як народи (за винятком кримських татар) ПІД НАТИСКОМ УКРАЇНСЬКОГО МЕЧА І ПЛУГА. Український МЕЧ відвойовував у кочовиків землі і їх укріплював за Українським Народом український ПЛУГ. Поволі, але послідовно відтискувалися наїзники на Південь і Схід і зрештою Український Народ закріпив за собою територію від КАРПАТ по КАВКАЗ... Блискучі, історичні перемоги наших предків дістали ми у спадщину!.. Боягузи і нездібні стратеги переможцями не бувають!.. Свої історичні перемоги над багатьма і до того багато чисельнішими ворогами (пригадаймо опис літописцем облоги Києва ордами хана Баття) наші предки завдячують ЛИШЕ і ВИКЛЮЧНО своїй безприкладній відвазі, своїй військовій вправності, своїй безмежній самопошанності, своїй РОЗУМНО СПІЯНОВАНІЙ ТАКТИЦІ І СТРАТЕГІЇ В ОБОРОНІ РІДНОГО КРАЮ.

Історичною правдою є те, що ще за княжих часів будувалися міцні фортеці, якими були більші міста і мастири, як Київ, Чернігів, Батурин, Переяслав, Конотоп, Володимир, Кременець, Львів і багато-багато менших фортець. Варго пригадати і оборонний вал на сході Київської Держави за часів Володимира і Ярослава, вал, який тягся на сотки кілометрів від Переяслава і десь аж за Білу Церкву. Це все були стратегічно оборонні пункти, до яких втікали навколишні селяни-хлібороби у випадку набли-

ження ворога. Це є азбучною істиною, що хлібороб не може весь час відсиджуватися у місті-фортеці. Він мусить бути НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ, В СТЕПУ, щоб доглянути за збіжжям і зібрати його врожай, щоб випасати табуни коней, цього вирішального фактору в обороні і в переслідуванні розгромленого ворога, або для погоні за ворогом, щоб звільнити тих нещасних, що попали до ясиру. Він, хлібороб, мусить щ о д е н и о бути коло отари своїх овець і стада корів, яких і від вовків охоронити, і вчасно напоїти, і тричі на день подоїти. Робити цього з фортець хлібороб не міг!... Хоч і небезпечно, а хліборобові треба було жити на своїй землі, у відкритому полі, в степу і той степ крок за кроком відвойовувати від диких кочовиків. Відвойовувати і закріпляти за собою. Меч і плуг українського селянина поволі але вперто і послідовно поширював межі спершу невеликої Київської Держави, просуваючись на Схід-Захід-Південь. Для захисту того хлібороба, опори нації, її кормителя і постачальника, князі і гетьмани будували міста-фортеці і утримували військо: князі — дружини, гетьмани — козаці полки. Самі селяни не були пасивним елементом у справі оборони свого краю. У випадках небезпеки вони разом з регулярним військом, із зброєю в руках, виступали проти ворога. В обороні свого краю українські хлібороби створили окрему військову форму, не регулярну, ніким не комплектувану, ніким не оплачувану, ніким не забезпечувану матеріально — Січ Запорізьку, заклавши її на найбільш загрожуваній ділянці південного кордону. Січ Запорізька була могутньою фортецею на північній частині Дніпрового острова Хортиці.

У світлі вищесказаного твердження п. Яцика, що наші предки не будували Фортець виглядає неправдоподібно і таке твердження кривдить наших відважних предків. Твердити, що наші предки будували лише сповіщаючі вежі і ніколи не боронилися від ворога, а лише втікали від нього є образою національної честі, образою для цілого Ко-

зацького Народу, образою славної честі лицарів Січі Запорізької.

Що до "сповіщаючих веж". Дійсно були й такі вежі, але це були вежі, як тепер прийнято в арміях називати, другим ешалоном. В першому ешалоні, чи на передових стійках були СТОРОЖЕВІ ВЕЖІ, які ставилися на всіх можливих шляхах просування наїздників на п'ятьдесят і більше кілометрів від найдальше висунутих поселень. За першою лінією сторожевих веж йшли у напрямку поселень і міст-фортець СПОВІЩАЮЧІ ВЕЖІ. Вежі ці були високі стовпи з платформою зверху. На ту платформу вилазив спостерігач по щаблях прибитих до стовпа. На платформі стояв великий смолоскип. Тому що чергування на вежі ніколи не припинялося, то сторожеві вежі мали варту не менше трьох осіб, а часто і п'ять, коло сповіщаючих вартувало по три особи. Коли вартувий на вежі помічав наближення ворога — він запалював смолоскип, злавив з вежі і всі вартові на конях мчали до фортеці. Сповіщаючі вежі скоро зауважили огонь і дим сторожевої вежі і в свою чергу запалювали смолоскипи і через яких десять-п'ятнадцять хвилин вістка про наїзд ворога досягала не лише хліборобські оселі, а й за сотню кілометрів розташовані фортеці. Отож, не вороги палили вежі. Селяни поспішали до фортець, аби за їхніми стінами урятувати своє життя від ворога. Цілком натурально, що були випадки (вони неминучі), коли сторожеві вежі не своєчасно помічали ворога чи то через свою неувважність, чи то через природні умови, і тоді хлібороби ставали легкою здобичею наїздників. Сторожеві і сповіщаючі вежі та фортеці були старанно розробленим комплексом оборонного значення в нашій минувшині і треба сказати, що тут наші предки виявили велику ініціативу і розуміння військової тактики і стратегії. Ми не маємо жодних підстав звинувачувати наших предків у військовій бездарності і боягузстві, бо їхні діла свідчать протилежне.

Не нам, слабодухим нащадкам славних прадідів великих, які втекли з рідного краю перед наїздом ворога, звинувачувати своїх дійсно великих

прайдів у відсутності в них стратегічних плянів, бо ж пляни ті були і за ними будувалися міста-фортеці і, навіть, села-фортеці. Сторожеві сповіщаючі вежі, як тактичні засоби були річчю абсолютно необхідною і у всіх арміях світу і до цього часу ті "сторожеві" вежі практикуються у формі застав, дозорів, спостережливих пунктів і розвідок. Вежі і фортеці, як сказано вище — це складний оборонний комплекс і вежі без фортець нічого не варті як і фортеці без веж були б малокорисними. Тому наші предки мали і те і друге, а нам лишається лише брати приклад з того розумного оборонного комплексу та оберігати наші "сторожеві вежі" і БУДУВАТИ НОВІ ФОРТЕЦІ. В умовах еміграції нашими сторожевими вежами є Церкви, українська преса і політичні організації. Вони щільно стежать за рухом ворога, кожного разу сповіщаючи українську громадськість і чужинецькі державно-політичні чинники. Ці "сторожеві і сповіщаючі вежі" у нас широко і міцно розбудовані, а от з "фор-

тецями" у нас дійсно не все гаразд. Має рацію, і велику рацію, п. Яцик, вказуючи на слабкість мережі наших фортець.

Власне ми не маємо МЕРЕЖІ фортець. Ми маємо декілька фортець розкиданих по всьому світі і до того ж слабо укріплені. Такими фортецями для збереження української духовості, для відсічі ворожого наступу на Український Народ є ВИЩІ УЧБОВІ І НАУКОВО-ДОСЛІДЧІ ЗАКЛАДИ, як: Вільна Українська Академія Наук, Український Вільний Університет Катедри Українознавства при Університетах країни нашого поселення. Їх, ці фортеці, мусимо зміцнювати і поширювати та будувати все нові і нові **Фортеці — Фортеці гарту духу і розуму, Фортеці Українських Наук, щоб в родині вільних народів ми були не жалюгідними унтерменшами, а гордою нацією зі своїми науковими центрами і багатотисячною армією українських вчених гуманітарних наук в царині Українознавства.**

Дмитро Донцов

ПРАВДА КОЗАЦЬКА У МИКОЛИ ГОГОЛЯ (Скорочено — окремі уступи)

Свій ідеальний тип людини Гоголь знайшов у козацькій Україні, коли виросло нове покоління, якого життя було боротьбою. Ту козацьку Україну уявляв він собі — "огорнуту в чудову місячну ніч, в її срібне сяйво, і в роскішний подих півдня". Або — "залляту блискучим потоком соняшного проміння". Чув у ній — "мову пристрасти негасимої, рішучий ляконізм сили і свободи"; бачив у ній — "жахливі, надихані дикою помстою, пориви, суворі чесноти, залізні пороки, нечувану саможертву і дику надлюдську великодушність і безжурність ольшайдушної доби" . . . Такими словами формує він, як має написати задуману драму з історії України. Подібними барвами змальовані й його "Страшна помста" і "Тарас Бульба" . . . козацькі постаті Гоголя схоплені яскраво і вірно. Такими, якими вони жили не тільки в уяві автора,

але і в історичній дійсності.

Ось як малює їх Гоголь з часів коротко перед Хмельничиною: Козаки коло церкви — "мужні, худорляві, з різкими рисами обличчя, голені голови, додолу спущені вуса, широкі плечі, атлетична сила . . . Все, що тут зібралось, було характер і воля, але одно й друге було тихе, мовчазне". А ось як рисує він портрет Острияниці: "Підносився він над іншими майже о цілу голову; чимсь кріпким і сміливим віяло від нього, разом з легкою безпечністю. Постать його була спокійна і zarazом повна життя . . . Погляд його і голос мали в собі щось надлюдське — наказували послух" . . . Тими ж пишними барвами змальована прекрасна постать пана Данила в "Страшній Помсті", — який ще не був у жандім нечеснім ділі все стояв за віру й отчизну, вмів сидіти на коні, вмів тримати в руках і шаблю, вмів

нікому й одвіта не давати в тім, що робив, і не боявся ні ворогів, ні нечистої сили"... Метитися ж за образу вмів жорстоко і страшно.

У своїм вступі до курсу історії України, пише Гоголь, що козацтво зявилося в ті часи, коли в цілій Європі почали закладатися лицарські ордени. Ті, які відкинули всі вигоди звичайного життя, і шлюб, суворі, залізні оборонці віри Христової. Таким орденом стала Січ... "Життя їх було наставлене на вічний страх, то й вони рішили бути пострахом для сусідів. Повна байдужність до життя була першою їх прикметою, — в ту добу, де все здобувалося шаблею". В тіні цієї шаблі козацької селилися хлібороби, повставали хутори, множилися і заселяли край гречкосії.

Найбільш повно виведений цей тип "хижого птаха" степового в романі "Тарас Бульба. Це був довершений тип Запорожця... "Це був один із тих характерів, які виникали в тяжкий 15-й вік... коли вся... Київська Русь... була спустошена дощенту наїздами монгольських хижаків; коли позбавлена даху й оселі, відважною ставала там людина... Коли боевим полум'ям зайнявся здавна мирний слов'янський дух і повстало козацтво".

В цім новім стилі життя виробилася у них — сказати б по-модерному — "клясова свідомість", а вірніше почуття своєї орденської окремішності і вищості моральної: і від мирного світу плугатарів і броварників, і від дегенеруючого світу тодішнього зденационалізованого і незденаціоналізованого панства українського, розніженого розкошам і достатками. Суворий до себе, суворий був Тарас і до синів своїх. Їх завданням було воювати хоробро, боронити лицарську честь, стояти за віру Христову. А коли ні — "хай пропадуть пропадом, щоб духу їх не було на світі".

Хто вступив до того ордену, "плював на своє минуле, вже не мав ні рідних, ні свого кута... Дуже старих серед них не було, бо рідко який запорожець умирав природньою смертю. Коли їх сила хвилювалася і вибухала, то не було це хвилювання легкодущного народу: хвилювались ха-

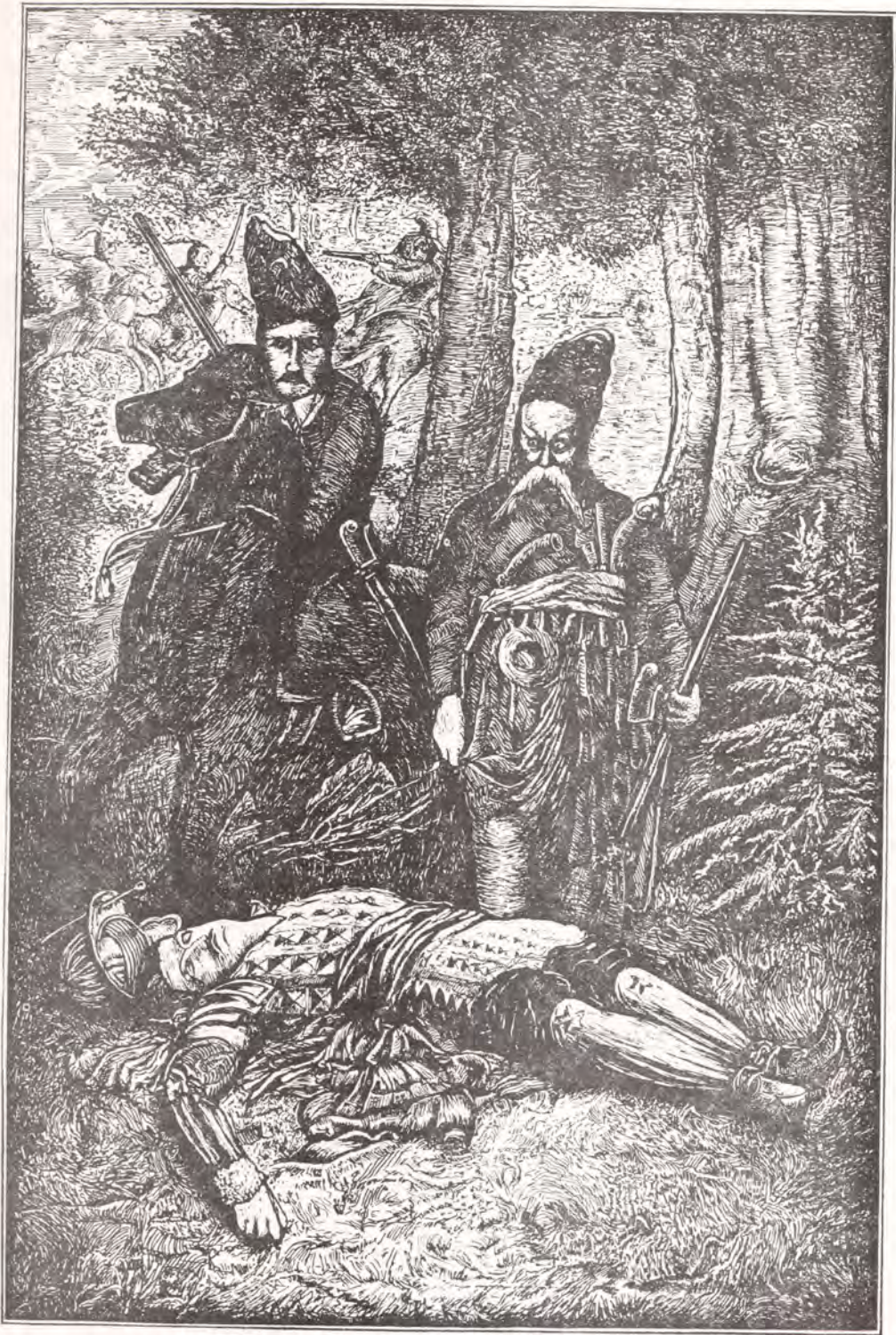
рактери тяжкі і кріпкі, які не так хутко розгорялися, та коли розгорілися, то довго ховали в собі внутрішній жар".

І дисципліна там панувала... Перед обраним кошовим найбільш одчайдушні шибайголови — пише Гоголь — і сивоусі діди стояли без шапок, очі додолу, слухаючи наказів. Хто в поході вніється, як собаку за шияку присмикали його до табору, хто б він не був, хоч би найславніший козак з цілого війська. Як пса могли застрілити його і кинути без похоронів. Їх товариство — це було братерство особливого роду. Промовисто пояснив його суть січовикам старий Тарас: — "Нема вузлів святіших за братерство. Батько любить свою дитину, мати любить свою дитину, дитина любить батька і матір. Але це все не те, пани-брати! Любить і звір свою дитину, та поріднитися спорідненням душі, а не крові, може тільки людина". Це було єднання людей одного лицарського духа.

І даліше в своїй промові до війська, в цім так вірно відданим Гоголем січовим "символі віри", — відгороджує Тарас виразно це горде товариство "сильних і гордих, як лви" від решти народу. — "Знаю, підло завелося тепер у землі нашої; про те тільки й думають, щоб мати собі стоги збіжжя, скирти та кінські табунни, та щоб у цілості ховалися в льохах меди; переймають чорт зна які звичай бісурменські, цураються мови своєї; свій свого продає, як продають бездушну тварину на базарі. Ласка чужого володаря, або магната, який жовтим чоботом своїм бе їх в морду, дорожча їм всякого братерства... Хай же знають вони всі, що таке значить у нашої землі товариство!..."

А сцену — як вмирають козаки, в тім же романі дав нам автор. Як умирал старий Тарас на кострищі, як вмирали — страчені привселюдно — Запорожці на чолі з Остапом...

Це були правдиві репрезентанти тої раси на Україні, яку расологи звать нордійською расою, расою завойовників, які творять нові нації і держави, дають своїй добі якусь нову провідну ідею; раси, що дає форму людській

ТАРАС БУЛЬБА. (Після невизірної ілюстрації до повісти М. Гоголя видання Загальної Бібліотеки-Галицької накладні Якова Оренштайна в Коломиї, р. Б. 1904. Відтворив Евген В. Курилюк, Чикаго р. Б. 1976. Оригінал мистця М. Зічи.)

глині, ліплячи з неї іноді чудові форми. Суворі й вимагаючі до себе, мужі з різкими рисами обличчя і душі, в яких все було характер і воля; які вміли вести і командувати, недоступні ні жалості ні м'якості там, де був злочин чи порушення дисципліни моральної чи військової; з високим почуттям честі й особистої свободи і гідності, з погордою до кволого, рабського, нікчемного...

В характеристиці Бульби бачимо домішку динарських елементів психіки. В Остапі — чистого нордійця, в Андрії — медитранця, загонистого, запальчивого, необачного і змінливого. Читаємо в романі: "Остап Бульба, ще як вчився в славній Могиллянській Академії у Києві, в різних зухвалих виправах бурсацьких — до чужого саду або городу — завжди був одним із перших. І ніколи не зраджував товаришів: жадні різки чи каньчуки не спонукали б його до того. Він був суворий до всього, крім війни і гулянки ніколи ні про що інше не думав. Був прямодушний з рівними... І в бою був такий Остап, йому наче на роду був написаний боевий шлях... Ніразу не зніяковівши, не розгубившись від жадної несподіванки, з зимною кров'ю, майже неприродною для 22-літнього юнака, умлівіч потрапив він доглянути небезпечну ситуацію, зараз же знаходив спосіб ту небезпеку відвернути, з тим, щоб потім тим певніше подолати її. Зраджував навички майбутнього вождя"...

Інакший був Андрій. "Його почуття були більш розвинені і живіші. Вчився охотніше і без напруги, з якою звичайно береться до науки тяжкий і сильний характер. Був більш винахідливий ніж брат. Беручи участь у бурсацьких виправах, завдяки своєму винахідливому розуму, уникав нераз кари. Тоді, як Остап, отложив попечення, скидав із себе свитку і лягав на землю, не думаючи просити ласки, Андрій теж кипів жадобою подвигу, але його душа була доступна й іншим почуттям. У його вдачі було більше ніжності. Потреба любови спалахнула в нім живо, як йому сповнилося 18 літ."

В битві — "Андрій увесь віддавався чарівній музиці куль і мечів. Він не знав, що це значить обдумати, або розраховувати, чи наперед міряти свої й чужі сили... В бою ввижався йому пишній бенкет, коли в очах мерехтять і мішається, летять голови, з грюком падають на землю коні, а він несеться, мов п'яний, у свисті куль і блеску шабель... Ведений самим запалом пускався він на таке, на що ніколи б не відважився холоднокровний і розумний, і одним скаженим наскоком доказував чудеса, яким дивувалися старі бойові товариші." Ця нерозсудна його вдача медигаранська, і ця вражливість на красу жіночу ї згубила Андрія.

Без жалю холоднокровно скарав власною рукою старий Тарас свого сина за зраду віри й отчизни.

Полк. Василь Задоянний

УКРАЇНСЬКЕ ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО І БОРОТЬБА З МОСКОВСЬКОЮ НАВАЛОЮ

Раніше, як перейти до опису організації Вільного Козацтва на Київщині, необхідно розглянути деякі моменти українського революційного руху на початку 1917 року.

Після повалення царату, для українського народу прийшов слушний час творити своє життя по своїй уподобі. В обличчі тимчасового уряду в Петрограді він бачив відвертого ворога. Для того він не чекав, а революційним шляхом доконував своїх прав на вільність і незалежність.

Комуністична влада Московщини не мала у нас жадного впливу на маси робітників і селян. У відношенні до населення України вона діяла не революційним, а головним чином, воєнним порядком.

За весь час революційної боротьби українське селянство не привикло бачити біля себе такого "дбайливого обікуна", яким була большевицька влада в Московщині, тому воно шукало способу оборони проти настирливого ворога-москаля.

Дуже важною сторінкою в житті українського народу (місцевих а не

зайдів) були традиції колишнього війська запорозького, які збереглися в Україні з давніх-давен. Як не старався царський режим, почавши від часів Катерини II, витравлювати в українському народі всякий прояв "вольниці" — наслідки лицарської епохи, — особливо любов до незалежності, в ньому все таки збереглася у великій мірі до наших днів і в сучасному українському селянстві позначилося завзятим спротивом кожній владі, яка намагалася підпорядкувати його собі.

Особливість українського руху на початку революції 1917-го року була в тому, що гасла українського національного самоозначення які революція висунула на порядок денний, фактично падали на ґрунт ще зовсім невідготованого й неорганізованого життя. Український визвольний рух розвивався спонтанно. Під впливом Першого Універсалу Української Центральної Ради, українське селянство з палким завзяттям взялося за організацію "Вільного Козацтва". Основою організації була сотня; вона набиралася з громадян одного села і не мала означеної кількості; були сотні по 35 козаків, а були й по 1000 (с.Кирилівка); пересічно сотня нараховувала 200 козаків. Сотні одної волости формувалися в курінь. Курені в свою чергу творили кіш.

На другому Всеукраїнському Військовому З'їзді звигородський кіш Вільного Козацтва мав своїх представників то були: Гризло, Шаповал і Сергієнко; всі вони прибули в старокозацьких строях: жупани, шаблюки, на шапках шлики, на головах оселедці. З Таращанського повіту прибули Симон Ботвинівський з Таращі і Микита Козярук з села Зрайок. Виступали вони в Київському міському театрі в час, коли вишикла провокація Оберучева та Лепарського. Говорив дід Шаповал:

— Вільне Козацтво не просило доз-

волу організуватися, він нам не потрібний; Вільне Козацтво здивувалося, що Керенський заборонив цей з'їзд; ми знали, що Керенського ніхто не послухає, бо й на нас ця заборона зробила таке враження, неначе б вона зроблена урядом Туреччини або Німеччини. Коли нани — Оберучев та Лепарський — говорять, що українці хочуть захопити владу в Києві, то нема нічого дивного, бо ми тільки відберемо наше. Якщо Вільне Козацтво одержить наказ прийти до Києва і взяти під охорону наші інституції, то ми те зробимо, не питаючи дозволу Оберучева.

Бури оплесків була відповіддю. Вже тоді Вільне Козацтво досить радикально підходило до питання українсько-російських взаємовідносин. Уже тоді владу Керенського по відношенні до України прирівнювалося до влади чужої держави.

Через місяць виявилось що дід Шаповал не жартував. 5-го липня 1917 року зробив революційний виступ полк імені гетьмана Павла Полуботка; він захопив Київ, а потім за наказом Українського Військового Генерального Комітету, який боявся конфлікту з росіянами, зліквідував свій виступ і відійшов до Грушок. Тимчасом до Звиногородки наспіла вістка, що в Києві наше військо б'ється з росіянами. Вільне Козацтво з власної ініціативи вирушило на допомогу. В забраних силою чотирьох потягах, захопивши на станції Цвітково і гармати, приїхало козацтво під Київ. На станції Мотовилівка довідалися, що сама українська влада зліквідувала виступ, а тому повернули назад. На станції Городище стрінули ще потяги з козаками; — то їхали курені, що пізніше одержали наказ штабу коша. Цим першим наступом села на Київ кермував штаб звиногородського коша на чолі з Гризлом.

Заслугою на увагу факт, що про цей цікавий випадок промовчала київська преса як російська, так і українська. Росіяни взагалі промовчували масовість українського руху, а нани політичні партії того часу, в руках яких була вся преса, дивились на виступ

полуботківців, як на бешкет, і тому не в їхніх інтересах було повідомляти, що цей виступ викликав такий відгук на провінції. Тут потрібно зазначити, що виступ полуботківців пройшов у зразковому порядку.

Вільне Козацтво весь час робило натиск на органи влади, щоб були вжиті найрадикальніші рішення у національному питанню. Треба пам'ятати, що 1917 рік був роком "українізації України". Село спиралося на козацтво в своїх соціальних домаганнях. Як уже згадувалося, дідичі в Україні були національно чужі, ворожі до України й українського руху. Тому, крім соціального питання ґрунтом для відношення були й національні інтереси. Козацтво вороже ставилося до дідичів, як до тимчасових доглядачів за своїми маєтками, що мали бути передані місцевому населенню за законом українського уряду. Такі обов'язки накладало козацтво на вчорашніх панів.

Цікаве було відношення до Вільного Козацтва з боку політичних партій. Представники меншостей у Центральній Раді: Рафес, Балабанов, Крушнов, Фрумін та ін., при одній тільки згадці про Вільне Козацтво, тратили рівновагу. Рафес говорив, що Вільне Козацтво буде громити жидів. Він закликав українську демократію Марксом і всіма святими, щоб вона знищила "это шовіністическое погромное казачество". Нібито соціалістична демократія мала силу зробити це.

Українська демократія відносилася до організації Вільного Козацтва ніяк. Тільки восени 1917 року вона пробувала прибрати до своїх рук і керівництво цієї сили. Проби звелася до вироблення статуту й агітації серед козаків, з метою утворити з них добровільну міліцію виключно поліційного характеру. Губерніяльний з'їзд Київщини (14-17 вересня н. ст.), що відбувся під впливом соціалістів революціонерів, своїми постановами підпорядковував Вільне Козацтво місцевим революційним установам. На думку з'їзду в козацтво мали вступати люди, вибрані громадами.

Та козацький рух уже переріс сили, які ставила до нього соціалі-

стична демократія. Вільне Козацтво прагнуло централізації і перетворення його в суто військову організацію. З демократичних партій тільки партія соціалістів-самостійників без застережень пішла на зустріч народньому рухові. Члени цієї партії працювали в організації Вільного Козацтва, поглиблювали національну свідомість та ідею творення української збройної сили. Але ця партія не мала досить сили, щоб паралізувати негативні впливи на організацію інших політичних груп.

Праві кола відчули на собі силу нової організації, і вже від половини літа 1917 року пробували опанувати Вільне Козацтво. Їхні агенти провадили шалену агітацію серед козацтва. Вони загравали на національних і навіть на соціальних почуттях козаків: головним чином напірали на те, що Вільне Козацтво в першу чергу має одержати значні земельні наділи і — стати клясовою організацією. Вільне Козацтво, як організована сила, повинна б користуватися привілеями в порівнанні до решти населення.

З ініціативи Звиногородського Вільного Козацтва в середині жовтня н. ст. був скликаний *Всеукраїнський З'їзд Вільного Козацтва* в старій гетьманській резиденції — Чигирині. На цей з'їзд не приїхали представники соціалістичної демократії, зате прибув ген. Павло Скоропадський із цілим штабом. Дуже зручно загрававши на бажаннях козаків, аж до готовності віддати свої маєтки українській державі, Скоропадський навіть потрапив добитися вибору його наказним отаманом Вільного Козацтва всієї України. Була утворена Генеральна козацька рада, яка разом із наказним отаманом мала керувати всіма справами козацтва. Від звиногородського коша до Генеральної ради увійшли: Гризло (м. Калниболота), Кицанський (м. Рижанивка), Шкільний (с. Гусаків). Ген. Скоропадський відразу намагався використати свій вплив у козацтві в інтересах своєї групи. Так, підчас виборів до установчих зборів, від провадив велику агітацію за виборчий список ч.

16; то був список великих землевласників. Цікаво, що в тому списку був і П. Скоропадський. Здається, йому вдалося з'єднати для себе Гризла.

Як відносилося звиногородське Вільне Козацтво до заходів Скоропадського, можна судити по тому, що Гризло тримав у тайні свій зв'язок з ген. Скоропадським. Коли пізніше козацтво довідалося про цей зв'язок, то Гризло примушений був залишити становище кошового.

На III Всеукраїнському Військовому З'їзді звиногородський кіш знову мав своїх представників. У цей власне час розпочиналася збройна боротьба України проти Росії. У цьому якраз часі звиногородське Вільне Козацтво опинилося на роздоріжжі; воно не мало політичного проводу. За угодовою політикою Центральної Ради не могло воно йти. Воно було безкомпромісове своєю натурою.

На початку зими 1917-18 року кількість звиногородського Вільного Козацтва досягла 20.000 козаків. Найбільші курені: гусаківський, тарасівський, калниболотський, козацький. Зневірене в політичному проводі козацтво вирішило боронитися від московської навали в своїх повітах.

Уже коли московські війська (Муравйов) були недалеко Києва тодішній командуючий українськими військами М. Шинкар, із метою посилення кадрів Українського Вільного Козацтва, дозволив виїхати до Звиногородки таким старшинам: Юркові Тютюнникові, Халабуденкові, Попикові, Сокирці та урядовцеві Демерлієві. Всі вони походили зі згаданого терену, але під час революції не перебували вдома.

В кінці січня 1918 року до Звиногородки дійшла вістка про долю Києва. Її привезли: М. Шинкар, В. Кедровський, П. Скоропадський, Моркотун та інші, які втекли від большевиків з Києва під охорону звиногородського Вільного Козацтва.

Агенти москвинів нишпорили по всій Звиногородщині, але нічого не могли вдіяти і ввесь час просили допомоги з Києва, з Черкаса тощо. Нарешті вони зробили пробу скликати повітовий з'їзд за большевицьким при-

ципом (власне без усякого принципу). Під час того з'їзду москалі потерпіли поразку від військового куреня під командою Шкільного, при активній участі групи старшин, які прибули вчасніше з Києва.

На другий день до Звиногородки прибула більшість куренів; вони вибрали кошовим Юрка Тютюнника. Це було в перших днях лютого 1918 року.

Збольшевичені московські армії покидали фронт і здеморалізованою масою від'їздили через Україну додому. Більшої анархії не можна собі уявити: багатомільйонна озброєна юрба перла, хто куди. На своєму шляху вона змітала все, що нагадувало добробут, культуру. Шляхом тим була ціла нещасна Україна . . . Все гинуло. Позаду залишалися руїни, населення стероризоване — маса трупів. На Московщину вивозили колосальну кількість військового й невійськового майна. Не було сили, яка бодай пробувала б запобігти страшному лихові. В цей грізний час Центральна Рада й українське військо відступали з Києва на захід перед наступом на Київ (7.ІІ 1918) з півночі московсько-більшевицьких частин полк. Муравйова.

Вільне Козацтво боронилося як уміло. Почалася надзвичайно енергійна діяльність цієї "народної міліції", як називали козацтво соціалісти, чи "козацької аристократії", яким хотів бачити його Скоропадський.

Припинивши спроби організації московської влади в повітах, козацтво захопило біля 100 верст, залізницею — Христинівка — Цвіткове — і припинило на цій лінії анархічний рух московського війська на схід. Наскільки великим авторитетом користувалося Вільне Козацтво у ворогів, можна бачити хоч би з того, що штаб 8 російської армії, пробившись з військом аж до ст. Тальне, після зустрічі з невеликим відділом Вільного Козацтва, 14-го лютого 1918 року, повернув назад через Вашлярку, Бірзулу, на Бобринську, де таки був розбитий.

Звиногородка стала центром великого району; приходили зв'язкові від Черкащини (Водяний), від Єлисаветщини (Кульчицький), від Таращан-

щини (Ботвинівський), від Уманщини (Безгулий) і т. д. Штаб коша перетворився в штаб об'єднаного Вільного Козацтва південних повітів Київщини та північної Херсонщини. Зо всіх боків просили наказів та допомоги. В міру сил прохання задовольнялося.

В другій половині лютого через Звиногородку пробивалися гарматні частини 11 корпусу російської гвардії; вони були примушені скласти зброю та все військове майно при штабі коша. Пізніше Козацтво примусило здемобілізуватися російську кінну бригаду — (6 та 7 драгунські полки); остання здала до 2000 коней, сідел і іншого майна та зброї.

Особливо вдатна була операція Вільного Козацтва проти большевицьких частин 8 російської армії в районі ст. Бобринська. Тут були скупчені ліпші курені Звиногородщини, Черкащини, Таращанщини та Єлисаветщини. Кількість скупченого коло ст. Бобринська козацтва перевищувала 8000. Звиногородців було найбільше; вони прибули з власною артилерією і кіннотою — разом 4620 козаків.

Бій тривав цілий день, при чому обидві сторони понесли значні втрати; він закінчився нічною атакою на большевиків, які були розбиті, а решта розбіглась. Здавши охорону ст. Бобринська черкасьцям, решта козацтва з великою здобиччю повернулася у свої повіти.

Під час цієї операції звиногородцями командував*Хведот Бондар (с. Кирилівка), черкасьцями — Водяний, єлисаветцями — Кульчицький, таращанцями — Пустовійт; всією операцією керував штаб звиногородського коша на чолі з Юрком Тютюнником як кошовим.

1-го березня 1918 року (час вступу у Київ українсько-німецьких військ) Вільне Козацтво підпорядковане звиногородському штабові міцно тримало територію обмежену Дніпром і лініями: Знаменка — Помішна, Помішна — Христинівка, Христинівка — Канів.

Після вступу українсько-німецьких військ до

К и є в а, зараз же почалася демобілізація Вільного Козацтва. Було це з наказу Уряду Центральної Ради, яка боялась існування Вільного Козацтва як політичної сили, мов парамілітарного і реакційного характеру. Ця демобілізація була і в інтересах німецького штабу ген. Айгорна, завданням якого було вести у Києві лише "хлібну політику", проти якої напевно виступило б Вільне Козацтво. За наказом Вільне Козацтво не демобілізувалося, а просто касувалося, розформовувалося. Фактично ж звинигородський кіш та й інші повіти Вільного Козацтва здемобілізувалися, але зброю на всякий випадок залишили у себе, — не здали.

Не можна говорити, до яких розмірів могла вирости ця своєрідна організація, і які форми вона прийняла б, коли б не стрінула на шляху свого розвитку ворожих перешкод, з якими довелося мати діло Вільному Козацтву. В час, коли в Козацтві вже вкорінялися принципи дисципліни й централізації, розвиток його був припинений наказом уряду. Вільне Козацтво на позір виконало наказ, щоб пізніше показати свою життєву силу в багатьох кривавих повстаннях проти ворогів Батьківщини. Та помимо блискучих ефектів, що давали пізніші повстання на Звиногородщині і Тараканщині, вони ніколи не мали тої організованості яка була перше у Вільного Козацтва.

Наприкінці варто згадати про свідомство Звиногородському Вільному Козацтву, яке воно одержало від головнокомандувача окупаційної московської армії в Україні, Муравйова. Після відступу з України, в своєму інтерв'ю, видрукованому в "Ізвістіях" В. Ц. К. він сказав: — Револуційна російська армія пройшла Україну, змітаючи на своєму шляху все, що носило на собі ознаки буржуазно-шовіністичного сепаратизму. Одно наближення червоних військ примушувало повіти а то й цілі губернії визнавати нашу владу. На Україні прийшлося натрапити на оригінальну організацію буржуазної самооборони. Особливо дався в знаки звинигородський повіт, де український шовіністичний націоналізм збудував

собі фортецю у формі так званого Вільного Козацтва. Ця організація не тільки не допустила нашої влади у повіт, а навпаки, сама перейшла в наступ, чим зробила чималу шкоду нашим військам. Я дуже жалію, що мені не довелося зруйнувати це гніздо, втопити в крові тих, що посміли підняти руку на червону армію...

Так говорили про Вільне Козацтво вороги України. Можна собі уявити, як раділи вони, коли козацтво розформували.

ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ.

На бажання ВШановного автора історичного нарису "Українське Вільне Козацтво і боротьба з Московською навалою" цю працю поміщено на наших сторінках повністю без жадних змін. Зокрема, на настоювання Полк. В. Задоянного залишено в тексті і те його твердження, що на Чигиринському зїзді УВК в жовтні 1917 року генерала Павла Скоропадського було обрано "Наказним Отаманом УВК", а не так, як пропонувала поправити наша редакція на підставі перевірених першоджерельних мітеріялів, які кажуть, що тоді генерала Павла Скоропадського було обрано "Військовим Отаманом УВК", а Наказним Отаманом УВК і разом з тим і Генеральним Писарем було обрано полк. Івана Полтавця-Острияницю. Одначе ВШановний автор поміщеного вище нарису вважає що "замініти слово Наказний на Військовий — було б недоречним" бо це був би "тавтологічний вираз".

Але історія дальшого існування УВК показує, що не лише ген. П. Скоропадський був обраний "Військовим Отаманом УВК", але ту саму назву Військових Отаманів мали послідувачі голови УВК: полк. Іван Полтавець-Острияниця, Іван Волошин-Бірчак, ген. Михайло Омелянович-Павленко, ген. Іван Цапко, ген. Віктор Дяченко, аж доки Велика Козацька Рада в році 1974, з огляду на обмежену чинність УВК та його членства за порогом Батьківщини, постановила називати голову ВУК "Кошовим Отаманом" а призначених ним своїх заступників — "Наказними Отаманами". Отака то історія титулу "Військовий Отаман". Розуміється коли Україна звільниться від окупанта і там з історичною силою відновиться вільна козацька організація, то на чолі її по традиції буде Військовий Отаман, якому підлягатимуть всім крайовим Кошовим Отаманів. Бо традиційні назви часто не піддаються тавтологічним міркуванням (про повторність однозначних слів, як, напр. "масло маляне").

Подібне явище, що традиційно незмінно триває й по цей час, є з самою назвою "Українське Вільне Козацтво", хоч уже саме слово "козак" означає "вільну" людину. Але проти тавтології цієї назви — "Вільне Козацтво" ніхто уперто не виступає...

† Вукол Дітель
Полковник Української Армії

” ПІД НАДХНЕННЯМ МРІЙЛИВИХ
РОЗМОВ ПРО КОЗАЦТВО ”

Вшановуючи світлу пам'ять сенатора УКВ ще з України з року 1917. Полковника Вукола Дітеля, в другу річницю Його відходу в засвіти, що з Божої волі сталося 21-го січня 1976 року, подаю на сторінках нашого журналу частину головніших, провідних виписок з Його листів до мене з приводу наших зустрічей в рр. 1947-48. В тих листах автор висловлював свої думки, мрії та проекти відновлення козацької організації. Листи Його завжди були надхнені глибоким державницьким патріотизмом та сміливими думками, а те все, так яскраво характеризує Його світлу, незабутню постать-вояка з кости й крові . . .

З тих листів позичаю і назву цього листування.

Антін Куциньський

1) 8 травня 1961 року

”Дорогий Побратиме! Колись, в роках 47/48, ми з Вами, проходжуючись по Міттенвальдському шосе, мрійливо розмовляли про організацію Козацтва. Рік, два пізніше цю справу підтримав п. Дмитро Левчук . . . Тоді я предположив йому мій проєкт. Хоч ми цю

справу кілька разів трактували, але щось зробити не прийшлося. Посилаю Вам цей проєкт як матеріал, може, хіба, для архіву. Сердечно Вас вітаю. Ваш В. Дітель:

Чужина 1950 року

Пр о е к т

До нащадків колишнього Реєстрового Стану Козацького, до нащадків Січового Війська Запорізького, до всіх колишніх Вояків та Молоді.

У Н І В Е Р С А Л

Великий Гетьман Богдан Хмельницький 300 з лишнім літ тому, в році 1648, відновив після довгого упадку, Українську Державу князів і королів Рюриковичів.

Понад тридцять літ тому, по започаткованою Центральною Радою, Гетьман Павло Скоропадський відновив Українську Державу після Хмельницького і Мазепи.

В тих змаганнях за державність пролили кров Ваші діди і прадіди, а останньо, в 1918-20 рр., багато й з Вас, ще живих нині.

Велика заслуга тих, що державність було здобули, й велика провина тих що її безславно завалили.

Нині, по останньому упадку Української Держави, що стався з вини нерозсудливих синів своєї Батьківщини, Нарід Український знов стоїть на порозі відновлення своєї державности.

В новому, недалекому й великому змаганні за Батьківщину, перше місце лицарського чину буде належати Вам, молоді, достойні нащадки наших хоробрих предків козацьких!

Ви зрушуйте за собою до змагу нарід наш, як козаки Хмельницького зрушили й повели до перемоги Нарід Український того часу.

Нині вже затерта ріжниця між становим і нестановим козаком, чи ”политим”.

Всі, кого кличе кров — є нащадок козацький!

Вільні козаки! Сердюки! Запорожці! У.С.С., У.Д., У.П.А.! Ветерани! Комбатанти! С.У.М.! Пласт! Січові Коші Америки й Канади! Всі колишні Вояки! Молоде! Всі ви — ТВОРИТЬ ОДИН І ЄДИНИЙ СТАН КОЗАЦЬКИЙ за традиціями нашої історичної минувшини, який, заховуючи силу колишнього козацького духа, сприйме нові форми модерного війська.

За часу великих Гетьманів Козацький Стан був передовою військово-політичною верствою суспільства. Так повинно стати і тепер.

В своїх локальних організаціях на еміграції Вас еднають спільні патріотичні чини, спогади недавнього минулого, відчуття спільної недолі, потреба спільної боротьби за краще завтра.

Перетворіть ці почування в одну містичну, патріотичну силу Хмельничини!

Ставайте під Прапор Козацький всі до одного, цілими Вацими організованими одиницями, чи індивідуально.

Дух козацький в нашому народі ще живий. Ознакою того був Вільно-Козацький Рух України 1917-18 рр., що продовжує існувати і до нині в активній формі УПА і кадрах клітин організаційного руху УВК у всіх країнах на скитальщині.

Маємо змагатись за незалежну соборну Державу Українську за нашими історичними традиціями.

Козацька Держава XVII і XVIII століть мала в собі, правда і деякі хиби, Вони мають бути направлені.

Ми не повертаємо назад. Ми йдемо вперед за корективом життя.

Але корінь нового життя мусять брати собі поживу з рідної історичної минувшини.

.....

Наш дороговказ — чин Великого Гетьмана Богдана! Його геній промілює нам з віддалі 300 років і наказує нам БУТИ ГОТОВИМ!

Держави не повстають без збройної сили!

Держави не розвиваються без війська!

Держави не вдержуються і падають без збройної сили!

Створення міцної збройної сили є одночасно і творенням держави!

Ми козаки і вояки на скитальщині, та молодь — створімо ж КАДРИ тієї сили! А всі українські громадяни і громадянки — творіть суспільну козацьку думку!

Військо не може бути партійним, визнавати того чи того партійного ватажка, але не може бути й цілком аполітичним. Воно виконуватиме накази ПЕРСОНІФІКАТОРА ДЕРЖАВНОГО МАЄСТАТУ, Особи з містичною силою впливу на патріотичне почуття Народу й Народом визнаного.

.....

Полковник В. Дітель мав на думці, що повіший проєкт Універсалу видасть Генеральна Козацька Рада. (Примітка А. Кушчинський)

2) В день Йордану, 19 січня 1962 р.

Дорогий Побратиме! Ваше звернення до мене про пораду в справі Козацтва мене дуже заскочило. Я зовсім не вважаю себе аж настільки компетентним, щоб давати Вам пораду, яку Ви більше студіювали і студіюєте... Може під надхненням наших мрійливих розмов у Мітенвальді про Козацтво (пригадуєте?) я накидав проєкт організації кадрів козацьких, дещо взявши зі Статуту Вільного Козацтва... Той проєкт є занадто широкий й важкий, щоб його реалізувати в наших обставинах, а на сьогодні він уже потребує деяких змін... Нині я вже застарий, щоби виявляти будь яку активність. Може Генерал Омелянович-Павленко ще лагідно відчуває свій вік. (Я його ровесник). Тож я порадився з молодшими побратимами... і ми зійшлись на таких основних думках.

Станове Козацтво в його ретроспективній історичності означало ціле державне військо. Тут пригадую приповідку, що ні козацтво без гетьмана ні гетьман без козацтва існувати не могли. Сьогодні ж, при мільйонових арміях в державах, військо не/може бути тільки становим козацтвом. В сьогоднішньому уявленню Станове Козацтво може бути в формі... Козацьких Кошів, що по можливості повязувалися б з нащадками історичного козацтва, були б упревільйованою верствою суспільства і опорою маєстату...

Вільне ж Козацтво уявляється як добровільна організація військового значення, що спадково не пов'язується зо становим козацтвом, але перехоплює його традиції. Додатня його служба нам відома з часу визвольних змагань.

В кожному разі нині, в наших умовах *може бути мова тільки про творення КАДРІВ того чи того козацтва, і в залежності від роду творення — має робитися добір людей, їх освідмлення і виховання.*

... Отже, щастя Вам, Боже, домагайтеся від Булави видання козацької літератури... Доберіть добрих людей до пропаганди...

З) 4-го березня 1962 року.

Дорогий Друже!... Я міг боятися, що Ви звалите себе переобтяженням праці. Наше побратимство продовжує не мати твердої програми і в той час, коли один себе переобтяжує, то другий не робить нічого!...

Не маємо потреби робити якусь конкуренцію... Але намічати наші кадри, або упрялювати справу і теоретично — то мусимо.

На мою думку, для нас, на Заході, треба найбільшу увагу віддати справі пропаганди. Це у нас слабе місце. Слабість внутрі нас...

Бувайте здорові! Сердечно вітаю!

Ваш В. Дітель

СОТНИК ПЕТРО ВОЙНОВСЬКИЙ КОМАНДИР БУКОВИНСЬКОГО КУРЕННЯ (Член Куреня УВК ч. 35 "Поліська Січ")

Сотник Инж. Петро Войновський
Командир Буковинського Куреня,
нині Сотник Куреня УВК ч.35
ім. "Поліська Січ".

Петро Войновський нащадок козацького полковника Івана Войновського "особистого писаря Його Величності Гетьмана України Івана Мазеши", народився 1913 року в родині військовика в Станівцях Долішніх на Буковині. Його родина, як родина активних українських діячів, брала участь в повстанні проти румунів в 1919 році, під проводом сотника Миколи Тимчука.

Ізза активності його родини та його діяльності серед молоді, сотник Петро Войновський був переслідуваний і середню освіту мусів кінчати в Молдавії, а вищу освіту позаочно. Задля його здібности був покликаний однорічником до військової картографічної школи у Брашові, та був звільнений як поручник резерви румунської армії.

З молодих літ приймав участь в тайній, молодечій організації "Пласт", де був курінним, та в націоналістичному русі, а з року 1932 працював підпільно під псевдонімами "Юрій", "Нард", "Остап" і "Василь", Як член Організації Українських Націоналістів, під проводом Ореста Зибачинського.

В 1940 році був іменований крайовим провідником на Буковину і Бессарабію, та організував проти большевицькі та проти румунські збройні виступи.

Коли в 1941 році створилася в Києві Всеукраїнська Національна Рада, якій, як перша одинока військова частина Буковинський Курінь зложив присягу вірності, командант куріня Петро Войновський, отримав рангу сотника та був іменованій заступником керівника і референта мілітарно-державних справ генерал-хорунжого Миколи Капустяньського.

Разом із іншими членами Проводу ОУН, був заарештований Гестапом у Львові 1944 року і перебував у суровому, відокремленні концитаційного табору в Брецці, в Німеччині. По війні вийшов спаралізований із табору та в'язниць і перебував в таборах переселенців в Ляндеку, Австрія та в Берхтесгадені, Німеччина, а з року 1949 у ЗСА утримуючи себе фізичною працею.

За заощаджені гроші придбав садибу в Кергонсоні Н.Й., де власним коштом-

проектом, плянами та власною працею побудував Церковцю-пам'ятника поляглим в боротьбі за державність.

Церковця здвигнена за зразком подібного типу каплиць на Україні. Вона дерев'яна, на підмуровці а її баня прикметна для українського барокко, завершена великим "мазепинським" хрестом.

В середині, церковця розрахована на 30 осіб та згідно із традицією східних слов'янських церков, не має лавок. Вітвар відділено іконостасом, що на ньому є обов'язкове зображення патронів церкви, апостолів Петра і Павла. На внутрішніх стінах Церковці вміщені герби поодиноких земель України, на ствердження державности, за яку віддали життя сотки тисяч патріотів. Пропам'ятна Дошка загально згадує тих, в котрих честь здвигнено пам'ятника.

Історичне посвячення в Церковці-пам'ятнику — Вояцької святині, в державницькім звичаю, приготується на день Св'ятих Апостолів Петра і Павла 1977 р. Б., як також вояцьке св'ято, це є замурування під Церковцею "Пропамятної Книги" із посвячення, та землі із всіх міст нашої України, із урочистим Соборним Богослужінням, а після буде вояцькпй *) бенкет із академією та мистецькою програмою.

*) *Козацькій.*

(На підставі книжки "Буковинський курінь 1941-1945 Доба націоналізму доба Олега Ольжича" та документального листа сотника Петра Войновського:)

Церковця що її збудував Сотник інж. Петро Войновський

Андрій Новицький
Полковник УВК

ПРИЗАБУТИЙ ЧИН

В 1939 році, під час трагедії Карпатської України, в Югославії (Банат) в місті Вел. Кікінда (за цариці Марії Терезії козацьке поселення) в кути кордонів Мадярщини (Накофалва), Румунії (Джомболя) і Югославії (Вел. Кікінда) серед московських збігців до 800 душ, серед яких було 50% малоросів, мешкали два наддніпрянці з Києва: Олександр Коробів адвокат і Андрій Новицький королівський судовий урядовець ветеран Армії УНР а в резерві югославського війська — капітан авіації. В тому московському оточенні ці два не забули хто вони, до якої нації належать. Вони весь час працювали для добра Української Справи, закладаючи "Просвіти" та освідомлюючи те населення в національно-українському дусі. Було дуже тяжко провадити таку працю в Югославії, а зокрема в Банаті і Сербії серед московської еміграції, яка позапимала й визначні урядові становища в тій державі. Там тоді панувало протиукраїнське наставлення, що "України не було, нет і не будет!" ...

Одного разу А. Новицький отримав від

одного священника телеграму: "До Вас їде інженер Леонід Романюк — справа дуже пильна. Допоможіть йому!" Потім, в ночі мав він ще коротку телефонічну розмову. А на другий день прибув до Новицького інж. Л. Романюк і представився як уповноважений влади Карпатської України. Він повідомив, що з Карпатської України їде потяг зі збігцями: духовні особи, діти, жінки, урядовці та ранені січовики, разом понад 300 осіб і що той потяг вже проскочив кордон Мадярщини, переїхав Румунію і чекає дозволу перейти в Югославію до українського населення в Руській Керестур (Бачка). Румуни висадили з потягу всіх збігців і примістили їх в школі. Збігці голодні, в холоді, є між ними хворі, яких поклали на соломі. Дали їм незначну харчову допомогу і то тільки до часу доки Югославія дасть дозвіл на в'їзд на її територію. Коли ж одержання дозволу затримається, то румуни загрозили посадити їх усіх у вагони і повернути всіх до Мадярщини, а це означало — видати їх на поталу ворогові... Югославія ж дозволу не дала... Неможливо собі уявити що тоді переживали ті наші нещасні збігці. Треба було щось робити і то якнайскорше, бо час тікав. Югославські чинники вимагали від інж. Л. Романюка різних доказів, що ті збігці не є злочинці а політичні втікачі та що вони не будуть обтяжувати Югославію...

Тут згадати, що п. Коробів був впливовою особою в урядовій в той час югославській партії, а Новицький був активним членом югославського "Сокола". І от рішили без дозволу проскочити аж три кордони і "виробити" для збігців потрібні докази, що їх вимагала влада. Працю розділили так: Романюк і Коробів звязались з міністерством Югославії а Новицький, як колишній військовик, перебрав на себе перехід кордонів... Через Вел. Кікінду проходили поспішні потяги на: Істамбул, Будапешт, Софію, Білград, Мільяно, Париж. Тут в Кікінді

була митна станція, тут ловили контрабандистів (тютюн, шовк, дорогоцінності), працювала поліція, жандармерія, детективи. Тому кожний невдало зроблений крок означав в'язницю з тортурами або й смерть. Справа була дуже ризикозна і комплікована. Та не думаючи ні про що, а бажаючи лише чим швидше визволити затриманих румунами наших карпатчиків, Новицький пішов виконувати доручення. Роздивився терен, продумав всі можливості, домовився з добросердечними сербами залізничниками та з Божою поміччю у вугільнім тендері потягу кожної ночі переїздив кордон Румунії і вертався до Кікінди, побувавши тричі у Джомболі. Недалеко від двірця, коли потяг перед сімафором зменьшував хід, вискакував і йшов до названого села. Там звязався зі збігцями, які йому в перший перехід не повірили і були в розпачі, але він зробив все, передавши їм потрібні папери. Пощастило все зробити, що формально вимагала югославянська адміністрація. Інж. Романюк на підставі "зроблених" документів дістав дозвіл на переїзд потяга зі збігцями закарпатчанами через кордон. Треба було бачити ту радість, яка тоді охопила тих змучених і перенервованих людей.

Романюк, Коробів та Новицький зі своїми приятелями сербами обходили вагони з нашими втікачами, розмовляли з ними, хоч жандарми, підговорені москвинами не давали нам спокою, відганяли від вагонів та обмежили ту зустріч до 25 хвилин.

Тут хоч коротко треба згадати про те наставлення до наших втікачів московського в Югославії Червоного Хреста. Перед потягом з нашими збігцями проходили потяги з чеськими втікачами. Їх той Червоний Хрест щедро годував і поїв. Їхні потяги ставали перед двірцем. Потяг же з карпатськими збігцями поставили на далеких запасових рейках і до нашого потягу Червоний Хрест навіть не показувався. За те серби "соколи" прийшли нам на поміч і принесли для закарпатчанів їжу, чай тощо, а для дітей молоко...

Коли потяг рушив, то з вікон вагонів

було виставлено багато жовто-синіх прапорів і залунало — "Ще не вмерла Україна!" Закарпатські збігці спокійно доїхали до Руського Керестура. Потім Коробів, Новицький і деякі приятелі відвідували там наших збігців а Новицький зробив там кілька пам'ятних знімок, які пізніше передав Українському Національному Музею в Чикаго...

Побратим Володимир Попадюк на руїнах пам'ятника Карпатським Січовикам в Ясіні, який зруйнували маляри в 1939 році.

Наступила окупація Югославії німцями. Новицького по доносу москалів було заарештовано і відправлено на примусові роботи в Німеччину-Мосбах, Некарелц, Люкенвальде коло Берліну, де він і пробув до приходу американських військ. Карабова забили червоної партизани.

Уповноважений влади Карпатської України інж. Л. Романюк видав Новицькому на пам'ять про ті події писемну подяку а один карпатський січовик подарував йому січову відзнаку, але все те зникло при арешті.

З того часу минуло вже багато років, але згадавши той чин, інж. Л. Романюк вдруге відзначив заслуги Новицького і знову прислав йому за те офіційний лист.

Описану вище подію, що відбулася в скрутних обставинах, не можна назвати тільки добродійною, бо це була ризикозна поміч при рятуванні тих

свідомих патріотів Закарпаття, що були змушені покинути свій край, бо ж знаємо як по звірськи й бестіяльно поступали мадяри з тими січовиками, що попали до них в полон... Щоб добитись перепуску потягу зі збігцями з Карпатської України через румунсько-югославський кордон була дуже ризикозна справа, яка могла коштувати життя всіх, що чекали в потязі. Виконавці тої акції мусіли добре знати місцеві обставини та мати жертвенну рішучість. Одні з них своїм дипломатичним хистом, а авторові цих споминів прийшлося практично з власної охоти нелегально предіставатись через кордон і так виконати головну частину пляну того рятунку... Сві-

домість того що плян удався — було для нас найвищою нагородою.

* * *

Минуло вже багато часу від проголошення незалежності Карпатської України. На академіях, в часописах пригадуються різні події, згадують про тих, що життя своє покладали за волю Срібної Землі, прославляються і ті, що залишилися в живих. То ж варто, щоб і цей чин був відомий загалу та занотований для історії, щоб спом'янути добрим словом загинувшого бл. п. Олександра Коробова а, слава Богові, живучому в Каліфорнії інж. Леонідові Романюкові побажати від автора цих рядків і учасника описаних подій, здоров'я і ще довгих літ життя.

Хрест на Братській могилі Карпатських Січовиків в Хусті під старовинним замком. Тут спочивають 150 Січовиків, що полягли в боях за волю Карпатської України вночі з 13-го на 14-те березня 1939 року. Дубовий хрест поставив підчас мадярської окупації одної буревійної ночі вліті 1942 року старшина Карпатської Січі Н. Н.

о. Сергій Кіндзерявий-Пастухів

ТАЄМНИЦЯ ЧАРУ КОБЗИ-БАНДУРИ

Архи́ пресві́тер
Сергі́й Кіндзерявий-Пасту́хів

24 грудня минулого року, після Літургії в присутності митрополита Германоса та ще двох єпископів, Екзарх Вселенського Патріярха, Архієпископ Яків, торжественним обрядом підніс о. Сергія Кіндзерявого-Пастухова до найвищого у священстві стану Архипресвітера. У довщому розчуленому слові Архієпископ підкреслив прикладний вклад праці о. Сергія на ниві Христовій. Виявляючи тепле наставлення до українців, Екзарх наголосив конечність духовної єдності всіх християн, особливо в сучасній мент великого напруження та, сердечно побажав о. Сергію дальших успіхів у важкій праці. Чисельна грецька і українська громада грімко відповіла "Акіос"

Отець Сергій — член Постійної Конференції Православних Єпископів Америк від УАПЦ в Екзилі, член Потверджувальної Агенції (Endorsing Agency) для — капелянів Американських Збройних Сил; в українському середовищі — відомий богослов, автор бесід "Сіях"а, кількох публікованих та ще не публікованих праць, художник і музика-керівник Школи Кобзарського Мистецтва в Нью Йорку. Ім'я його подане в американських і міжнародних, як рівнож по різних національних, головню православних довідниках.

Ім'я о. архипресвітера знаходиться в "Гу із гу ін Америка", "Гу із гу ін

релиджен", "Гу із гу ін Іст", в "Міжнародних словниках оф інтернаціонал Баяграфі", його ім'я буде записане також в "Мен оф Ечівментс".

(За "Кобзарським Листком)

* * *

Між музичними інструментами світу кобза-бандура займає підкреслено особливе місце. Це один із тих, відносно нечислених, інструментів, яких можемо назвати національними: шкотська дуда, іспанська гітара, негритянські барабани. Але бандура, внаслідок історичних обставин, стала більше ніж просто національний інструмент, вона стала майже символом самої нації. І це либонь одинокий у світі інструмент, за який окупаційна влада переслідувала людей, а саму кобзу-бандуру часто нищила розбиваючи.

Ми, українці, свій національний інструмент кобзу-бандуру, звичайно, і шануємо і любимо. Але для всіх, хто має відношення до бандури, кидається в вічі якесь особливе відношення до нашого інструмента збоку чужинців. Часто приходиться зауважувати як бандура дослівно полонить слухачів, дарма, що грають не віртуози, а малі діти, і грають цілком безрадно, подитячому. Коли б таким рівнем майстерності гралі діти на якомусь іншому інструменті, навряд чи хтось був би зацікавлений слухати взагалі. Це наглядно виявляє, що сам по собі інструмент має якийсь особливий чар, може навіть якусь духову силу, що діє в іншій площині, і впливає на серце слухачів через незвичайний, таємничий контакт. Хоч і дивно це звучить для декого, але велика доля правди в цьому мусить бути. У старинній кобзарській псалмі про смерть козака-бандуриша, він, бандурист, залишає свою дорогу кобзу і так, ніби заклинаючи, промовляє до неї:

...Нехай буйний вітер по степу

пролітає

Струни твої зачіпає;

Смутнесенько, жалібнесенько,
Грає-виграє.

То може подорожні козаки бігтимуть
близенько,

Почують що ти граєш жалібненько,
Привернуть до могили.

Це все, зауважте, вже тоді, коли сам бандурист минеться, коли тільки могила залишиться на світі і . . . кобза-бандура.

Цікава і дуже подібна справа із старинними іконами; часто рисинок безрадний кольорит дуже обмежений образність наглядно умовна. А якась сила дослівно випромінює, захоплюючи переконує, домінує, засідає в пам'яті, загнижджується в серці. Чому це?

Бо малювали їх люди вершинної духовности, кришталного характеру і чистої віри; в кожному рисочку вкладали частинку серця свого, кожна деталь була дійством любови, а цілість, як священнодійство, тайною духовного оновлення. Вложене мистцем — зберігається в іконі.

Так і з кобзою. Бандура ніколи раніше не була інструментом для розваг. Тільки вороги, московські вельможі та большевицькі тирані, збирають капелі і заставляють їх грати всяку пакость собі на приємність.

А раніше, і за козацьких часів і, головню, за часів властиво кобзарських, бандура була середником найвищої інтенсивности духовного вислову через музичне мистецтво. Понад століття інструмент був у руках фізичних калік-сліпців, які виявили себе як вершинна духовна еліта народу. На них справдилося наглядно слово Христове, що багато останніх стануть першими, а перших — останніми. Бувши упослідженими в житті каліками і практично жебраками, кобзарі зберігали і несли в народ праведність серця, чистоту характеру, свідомість людську і національну.

І дано було їм великий талант, і силу слова, і духовне зріння в суть речей. І дано було їм зберегти націю від остаточної загибелі і спричинитися до її, нації, відродження (хоч це в нас чомусь підкреслено не зауважується і промовчується!).

Як у випадку з прикладом про ікону, та вершинна духовна паснага, яку вкладали сотні кобзарів у своє мистецтво продовж століть, збереглася в інструменті у виді якоїсь таємничої сили, чару, якщо хочете — *charisma*.

Можливо, якраз тут слід шукати причин, чому тепер у під'ярмній Україні так інтенсивно і пляново "удо-

Школа Кобзарського Мистецтва ім. Костя Місевича в Нью-Йорку

сконалюють" бандуру аж до очевидного абсурду. І пишуть для бандури масу всякої халтури, низькопробних пісенок та "клясичних" творів. Властиво пишуть не масу, але з усього написаного — дев'яносто відсотків вульгарність, банальщина. Все це — щоб витравити печатку тієї духовости, яку відчуває всякий при самому виді бан

дури.

Велике завдання перед нами. Не тільки навчитися грати на бандурі, дійти до майстерности у грі, але й пізнати, зрозуміти, перейняти і засвоїти комплексу тієї духовости, що з калік жебраків робила колись бардів національного духа, носіїв та співців правди Божої та символів совісти народу.

Виступ Школи Кобзарського Мистецтва в Ражефелер Центрі з нагоди 200-ліття ЗСА та 100-ліття українського поселення при участі оперової співачки Галини Андреадіс. (Адм. Хорунжа УВК).

Любов Забашта

БАНДУРИ

Спорохнівекою не розсипалась,
Хоч пройшла через сто століть!
Срібним голосом в люди вибилась,
Щоб народу своєму дзвеніть.

Не схилялася, не вихлялася
Між царів і цариць гордовита
Кобзарям попід голови клалася,
Полиновими слізьми вмита.

Твої струни, твої приструнки
Проспівали сто тисяч дум,
Обійшли усі села й висілки,
Увібравши печаль і сум.

Як дзвеніли копита ковані
Запорозьких козаків!
Слава роду твого не сплюндрована
Із далеких пливла віків.

Згайдачена, захмельничена
Де Нечай та Гонта йшли,
Нами зроблену, не позичену
Козаки тебе в даль несли.

Ти залюблена, ніжна горлиця,
Україночка у вінку,
Коли хлопець до любки горнеться
Чи в огністім пливе танку.

Не перейнята чуженицею,
Не повторена у віках,
Тихострунною, гордолицею
У моїх постаєш думках.

Захарій Різників

Сотник УВК, Гренобель, Франція

**ЧИ ПОВЕРНУТЬСЯ В УКРАЇНУ
«ЗЕЛЕНІ СКАРБИ» ПОГРАБОВАНІ
НАШИМИ ВОРОГАМИ ?**

*"Високій ті могили
Де лягло спочити
Козацьке біле тіло,
В китаїтку вносите."*

Тарас Шевченко

Лягли в ті могили наші козацькі предки за Волю України на безкраїх степах нашої Землі, поруч із могилами-курманами наших войовничих предків-Скитів, що вже в давню-давнину, на сторожі віків, славно обороняли нашу Батьківщину перед навалами різних орд, що сунули на нашу Землю із азійських просторів, шукаючи лішого пристановища.

Навіть могутий Кир Великий, король Медів і Персів згинув у війні із Скитами, коли пішов на нашу землю. Грецький історик Геродот залишив багато споминів про наших предків-скитів та про їх наїзди на грецькі колонії, що гніздилися в нашому просторі.

Багато курганів-могил із скитської доби осталося на безмежних степах України, в яких були заховані безцінні скарби, як тоді був звичай, давати скитським володарям сокровища в могилу при їх відході у засвіти, як також наших лицарів, вже новішої доби, Запорозьких Козаків.

Всі ті скарби, що їм і ціни тепер нема, спочивали спокійно в недрах нашої землі, бо Українська Держава, у вічний боротьбі із ненажерливими сусідами не мала часу зайнятися розкопуванням могил-курганів.

Наш найлютіший ворог москаль таки загарбав на кінець нашу багату землю, привласнив собі нашу культуру, пограбив наші церкви та монастирі, а в новіші часи почав добиратися до наших зелених скарбів. "Могили розкопує та скарбів шукає".

Рік від року приїзджають на Україну з Петрограду та Москви різні "комісії" що ведуть розкопування могил, та рахують все що найдуть, своїм —

московським, прикрашують ним експонати різних Ермітажів та пишуться перед чужинцями культурними здобутками із нашої землі, які вони в нас безсоромно вкрали.

Пам'ятаю, як в нашому місті Ново-московецьку, колишній Самарській Паланці нашого Запоріжжя, яку москалі пограбували в році 1775, як зруйнували Запорозьку Січ, при копанню фундаментів під жидівську синагогу, знайдено багато шаблюк, перначів, різного посуду та інших цінностей із козацької доби, але всі ці скарби по-мандрували в пельку ненажерливої Москви.

Дочитався я недавно в часописі про розкопи могили "Солоха", недалеко від Никополя та Чортомлика, що в ній був похований якийсь знатний володар Скитів. В цій могилі знайдено крім інших скарбів різьбу золотих оленів, велику срібну чашу із мистецькими рельєфами та золотий гробинь. Всіми цими скарбами пишуться перед чужинцями москалі, все це мовляв із "Росії."

На жаль наша рідня земля мусіла видати оці скарби передчасно ворогам в руки. Ненажерлива Москва їх загарбала та держить цупко. Ще як довго? Бо час її панування скоро втікає! "Мене, мене, текел, уфарзін" *) вже пише невидима рука історії.

Багато треба б було списати паперу, щоб описати всі оті злодійські грабунки, котрих допустилися варварські сусіди на нашій Землі, за які вони будуть мусіти дати звіт, аж час прийде, та повернути все зрабоване Українській Державі та Українському Народові.

*) *Тебе поставлено на вагу і знайдено, що ти недотягаєш. Тому мусиш уступити а твоя імперія буде розділена.*

Сл.: Роман Завадович

МОЛОДА СІЧ
Куріневі ім. Княгині Ольги
присвячую

Марш

муз.: Степан Спех

Не-о-зо-рі сте-пи У-кра-ї - - ни, Чарів-ли-ві Дні-
І ко-зацька о-збро-є-на ла - - ва Рідний Край берег-

пра бе-ре-ги _____ Си-ня хви-ля за хви-ле-ю ри - не _____
ла день і ніч _____ І сві-та-ми ко-ти-ла-ся сла - ва _____

— Крізь розло-гі квітча-сті лу-ги. _____ Си-ня хви-ля за хви-ле-ю
— Про ста-ру За-по-різьку-ю Січ. _____ І сві-та-ми ко-ти-ла-ся

ри - не _____ Крізь розло-гі квітчасті лу-ги. _____ Там то
сла - ва _____ Про ста-ру За-по-різьку-ю Січ. _____ Так і

Січ За-по-різь-ка сто-я - ла. Мов ор-ли - не гніздо се-ред скель,
ми, славних предків о-ну - ки, Як бу-ва - ло на Сі-чі о-тій, -

— Во - ро-гам-хи-жа-кам не да-ва - ла У - кра-їнських топ-
Сво - є сер-це, і ро-зум і ру - ки Від-да-мо Батьків-

та-ти о-сель. _____ Хто любив Рідний Край до за-ги - ну, -
ши-ні свя-тій. _____ І з да-ле-ко-го сві-ту з-за мо-ря, -

Мав у серці синівську любов, — Той на Січ в злу і до-бру го-ди -
По-лу-мя-ну пошлем їй любов, — Щоб по му-ках не-во - лі і го -

ну _____ Батьківши - ні слу-жи - ти і - шов. _____ Той на Січ в злу і
ря _____ У-кра-ї - на всімхну-ла-ся знов. _____ Щоб по му-ках не-

доб-ру го-ди - ну _____ Батьків-ши - ні слу-жи - ти і - шов. _____
во-лі і го - ря _____ У-кра-ї - на всімхну-ла-ся знов. _____

Никифор Ткачинський
Старшина У.В.К.

ПОВОРОТ НА БАТЬКІВЩИНУ

Жовтень 1918 року в Москві. Осінь; листя спадають з дерев, земля то жовтіє то чорніє, дерева виглядають як той куструбатий віник... А там на Україні кипить бурхливе життя, як вода перед кипінням... Отож довідавшись, що там готується повстання проти Гетьманського уряду, я, як старшина особливих доручень українського Міністерства Закордонних Справ, постановив негайно вертатись з Москви до Києва. Для того одержав дозвіл і згоду М. З. С. та відповідне

посвідчення Генерального Консульства в Москві. (Див. знімку з оригіналу посвідчення)...

Тепер, по мовчанню 58 років, можу, хоч частинно, подати деякі історичні документи з тих часів, що були вже поміщені в ч. 5 (39) "УК" за 1976 р. та друкуються в цьому числі...

Цілий мій шлях повороту з Москви на Батьківщину був тернистий і дуже небезпечний... То була "Голгофа"... Колючі драти, ріки-води і кругом настроєні люди для револьверних куль.

Українська Держава
М. З. С.
ГЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛ
В МОСКВІ.

Молодше 10 дня 1918 р.

МОСКВА.

Посвідчення.

Сям посвідчується, що з боку
Генерального Консульства немає
ніяких препон до переїзду доб-ія
Никифора Івановича
Ткачинського
в межі України.

Генеральний Консул

Секретарь

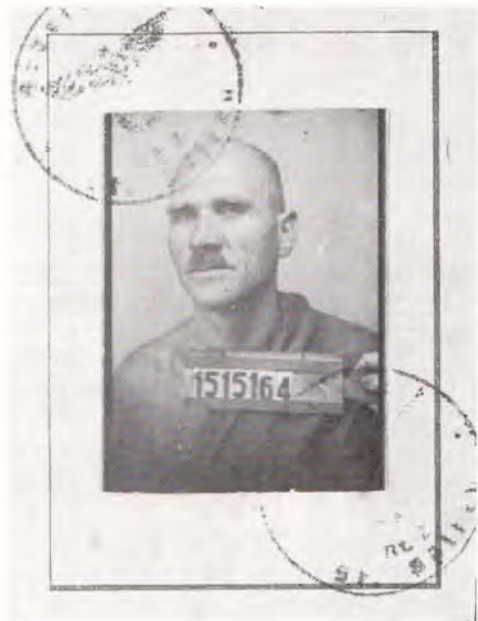

... Але життя людини відбувається по призначенню Божому і так, ступаючи крок за кроком, виконував я Волю Всевишнього. Ті часи були тяжкі і повні небезпек, часи революційного зриву. Але боротьба за незалежність Батьківщини України була понад усе і на першому місці. Хотілося й собі в ті часи 1917-18 рр. вкласти хоч маленьку цеглинку у Великий Фундамент. Це наказувало мені моє сумління й честь виконати свій святий обов'язок серед бурхливого моря революції. Шляхи були різні, але мета і ціль ті самі, бо козацька кров тече і бурхлить у нас всіх та сама! Згинуло багато тисяч безіменних патріотів від ворожих куль за Батьківщину..

"Визволителям" з Півночі пізніше прийшла Гітлерівська навала і моє ім'я та прізвище перемінилися на кацетний номер. (Дивись знімку з оригінальної моєї світлини з 1943-44 рр. . .

Тепер витаю своїми думками над Славутою Дніпром і коло пам'ятника Святого Володимира з хрестом в руках. Стоїть Він мовчазний і чекає, щоб зібратись ВСІ українці, і розсіяні по цілому світі і тоді Він поблагословить

цілий український народ і всю нашу Землю і нашу Незалежну Соборну Державу і прийде воля для нашого многостраждущого народу і настане братська Любов Божа і згода між нами засвітить, і засяє сонце золоте над нашою Землею!

Згадуючи своє минуле, думаю, що я чесно виконав свій обов'язок для любові Батьківщини. І в День Подяки Господу Богові в листопаді 1976 року, коли пишу ці коротенькі спогади, дякую Йому Милосердному, що дарував мені життя і охоронив мене та дав можливість зберегти і ці історичні документи, які зі своїми спогадами присвячую моїм нащадкам: дочкам, внукам, правнукам, приятелям і друзям побратимам по зброї.

КОЗАЦЬКІ ВУСА В СОВІТСЬКИХ ТЮРМАХ

Українські політичні в'язні у советських тюрмах почали домагатися права провадити кореспонденцію зі своїми рідними та провадити розмови в тюрмах українською мовою. Коли в'язні почали розмовляти і писати листи українською мовою, тюремні власті задержували листи, а тих, що говорили українською мовою карали, та заперестали педдлачувати до тюремних бібліотек будь-які українські газети.

На знак протесту проти такої поведінки політичні в'язні почали запускати вуси за козацьким звичаєм. Це знова викликало реакцію тюремної адміністрації і вона, покликаючись на тайний наказ (ч. 0125 з 30 травня 1975), виданий МВД, почала голити в'язням вуси насильно. Хто все таки запускав вуси по обголенні, того карали за порушення в'язничного режиму і недодержання "санітарної тюремної гігієни".

Сергій Ган

ПРО АСИМІЛЯЦІЮ, ІНФЛЯЦІЮ ТА ІНШЕ

Щоби створити певний настрій почнемо пісню з заспіву... "Над кручуватим урвищем, над скелями порога Ненаситця, завмер в думі вершник. Все там ревла, стогнало, ринуло поміж громадцям, а той непорушний козарлюга здавався чи не витесаним з каменю порогів.

"Нараз, торкнувши вороного білогривця, козак рушив через біснувату воду на лівий берег і плив конем через вир, а Дніпро кипів між каменюччям, звідкіль не поверталось живим ніщо живе..."

"Було колись на Україні. Було колись. І буде знову таки! Бо наш Бог — не вбог. Бо ж і ми Химко, люди. Бо козацькому роду нема переводу".

Ну, то ж Господи, благослови!..

Один мудрий чоловік сказав: "Людина — не блоха, до всього привичаюється". Цю блошину філософію я визнаю за найвищу. Навіть вищу за марксизм, бо саме блошина стратегія "скакання в ім'я спасіння" допомогла мені дожити до мого віку.

Лихо моє усюди мене носило. Бачив я над своєю головою зорі і місяць: польські, німецькі, французькі, канадійські, американські. Ламав я голову й язик над чужими мовами, спостерігав людей з різними звичаями, характерами, вірою, з різною цивілізацією. Скажу, поклавши руку на серце: — Найпідліший нарід — росіяни, найрозумніший — німці, найбезтурботніший — французи, найгогоровіший поляки, найбільш розуміючий на БІЗНЕСІ — безперечно жида. Ми ж-українці уявляємо собою "козацький рід, якому немає переводу". Цей наш рід є найсердечніший, так багатий на розум, як і гострий на язик. Скажіть мені де, в якій мові, можливо знайти щось подібне до нищівного гумору "листа запоріжців до турецького султана"?

Безумовно, ми з'єднали в собі духові скарби всесвіту в ОДНІЙ НАЦІЇ. Країна наша на європейському континенті найкрасивіша й найпоетичніша. То якже її, нашу рідну Україну,

її сивам та дочкам, нашому козацькому роду, не любити?

А тепер — про оту АСИМІЛЯЦІЮ. Щоби запобігти їй, радимо такі заходи: замовлення молебнів, звичайно українською мовою, з благанням небесного ВОЛОДАРЯ ВСІХ ЧИСТИХ І ПЕЧИСТИХ, щоби нащадки наші значно менше їли, менше пили, менше сварились та значно більше спали. Добре відомо кожному з нас, що коли спиш, то їсти не хочеться.

Після молебню не погано було б в українському "центрі" влаштувати виставу — "КУМ мирошник, або сатана в бочці". Після вистави всі українські глядачі прямують до ПОЛЬСЬКОЇ ГАЛІ, щоби відпочити від української мови. Там всі співають: — "Єще Польська не згінула". По дорозі до дому слід відвідати РУССКИЙ КЛУБ, де саме в цей вечір "внук господина Столыпина" столітній глухий РОСІЙСЬКИЙ ДІЯЧ нагадає українцям, що, — Никакой України нет, не было и никогда не будет.

То живемо ж, брати й сестри — українці, під гаслом:

— Було колись на Україні і знову буде. Бо наш Бог не вбог. Бо ж і ми Химко люди. Бо козацькому роду нема переводу.

Про інфляцію — зайва річ багато говорити. Це — епоха. Це, можливо, початок кінця. Вчені свідчать — пророкують, що за 4.000 років по наших часах земля наша оледеніє, а люди щезнуть, бо в повітрі не вистачатиме того газу, що потрібний для життя. Мало того — всі корисні для живих істот речі буде вичерпано до кінця. Так що ми маємо лише 4.000 років, аби сплатити наш МОРГІЧ. Біда!..

Хіба не кожний з нас відчуває, що коли дружина, повернувшись зі СТОРУ (нове американсько-українське слово. В українській мові це є звичайнісінька КРАМНИЦЯ), гнівно говорить:

— Лук! Кен ю імаджін? Тудей милк, шугар, бред, навіть потейто знову пішли АП. Терібел!..

— Що ти хочеш? Говорить тато. — Терпи, козак, все рівно отаманом не будеш. Хоч ляж та плач, хоч на встойки реви. За 10.000 років у большевиків в Росії всього буде доволі. Зберемось та й гайнемо туди.

— ХІБА ЩО ТАК, зітхнула дружина.

Тато висловив цікаву думку:

— Вірно кажуть бусурмени: коли гора не йде до Магомета, то Магомет мусить йти до гори.

Це є все про інфляцію. Досить.

В додаток всього того, що вище викладено, скажу дещо про американську мову.

Коли в нас який би то звук не вимовлявся, то цей звук у всі дні "жи-

вота нашого" залишається без змін. Мова наша українська легко надається до вивчання. В американській мові зовсім не по людському. Уявіть собі! . . .

— СОРОК звуків мають більш 500 різних вимов.

— СОРОК СІМ відсотків американської молоді п'ятидесятилітнього віку не знають своєї рідної мови.

— То що ви хочете від нас — українців? . . .

Годі. . . Забалакався старий полтавець, сирота-удівець, один з тих, про яких наш великий кобзар сказав:

"Один я у Бога, один у людей.

Хіба хто кохає нерідних дітей?"

ДЛЯ КОЗАЦЬКОГО ЮНАЦТВА

ГАСЛО С У М

"БОГ І УКРАЇНА" — це гасло й дороговказ Спілки Української Молоді.

Бог і Україна, — це два великі й святі слова, написані на прапорі Спілки Української Молоді — як гасло, а в серцях її членів — як життєвий дороговказ і мета.

Глибока віра в Бога та в безсмертність сотвореної Ним душі людини, вірність християнським морально-етичним засадам життя, релігійність, відданість українським Церквам, любов ближнього, любов правди й краси, розум просвічений вірою, сильна й добра воля, фізична тугість, пізнання й любов до рідного та готовість служити найвищому добру української нації, — ось у загальному основні життєві прикмети та обов'язки, що неминуче впливають із гасла «Бог і Україна» та визначають силу доброти, мужності, і відданість, як невідомні риси українця державника, — виховного ідеалу СУМ, що його патроном є святий Архистратиг Михаїл.

Омелян Михайло Тишовницький

УКАЗ ЦАРИЦІ АННИ ІВАНІВНИ

Крім двох ганебних московських документів, виданих для придушення української мови і культури а саме: Валувєвського "циркуляра", з 1863 р. і Емського акту з 1876 р., є царський указ, не менше від тих обох документів ганебний, але багато більше від них загрозливий, бо спрямований на біологічне знищення українського народу через мішані подружжя.

Той указ вислала цариця Анна Іванівна своїйому намісникові ("резидентові") в Україні, князеві Я. Шаховському, в січні 1734 р., негайно після смерті (17 січня 1734) гетьмана Данила Апостола. Вона не дозволила тоді вибрати нового гетьмана, а його місце зайняло т. зв. "Правління Гетьманського Уряду", що складалося з трьох москалів та трьох українців. Головний керманіч того правління, москаль, князь Я. Шаховський, був тоді фактичним володарем України та руководився таємними царськими указами й інструкціями.

Визначний московський історик, академік Сергій Михайлович Соловійов, професор (1847-79) і ректор (1871-77) московського університету, автор 79-томової "Історії Росії з найдавніших часів", подає в 20-му томі тієї історії, на 582-гій сторінці, дослівний текст того якнайстрогіше таємного ("секретнейший") народодобивчого указу цариці Анни Іванівни, Шаховському. Наводжу дослівно текст того указу в українському перекладі з тим, що деякі слова, крім в українській мові, подаю в скобках і знаках наведення теж московською мовою так, як вони є в оригіналі:

"Ми довідалися, що білоруська ("смоленская") п'ляхта з українськими ("с малороссийскими") жителями одружується ("в свойство вступаєт"), з обох сторін женять синів і віддають дочок. Це проти нашого інтересу, а о много відповідніше та корисніше ("гораздо приличнее и полезнее"), щоб український ("малороссийський") нарід мав охоту одружуватися (вступать в

свойство") з нашим московським ("великорусским") народом, внаслідок чого наказуємо вам, щоб ви вашою спритністю ("по вашему искусству") таємно нишком ("секретно под рукою") доложили особливого труду відводити українців ("малороссиян") від одруження ("от свойства") з білорусами ("смолянами"), поляками та іншими зарубіжними жителями, а спонукувати їх спритним способом одружуватися з москалями ("побуждать их искусным образом вступать в свойство с великороссиянами")."

Отже московське народодобивство нашого народу через урядове попирання мішаних подруж робилося за царів "спритно, таємно і нишком", а тепер воно провадиться явно, цинічно і брутально: Влада ССРСР кладе в своїх "пятілетках" особливий натиск на кампанію за мішані подружжя. Покликаних до армії молодих мужчин висилає на вишкіл поза Україну, а по відбутті їхньої примусової військової служби старається різними способами затримати їх на чужині, де вони згодом одружуються з чужинками. Подібно робиться з університецькою молоддю, яку тисячами висилається на працю далеко поза Україну. Одночасно переселяється сотки тисяч москалів в Україну.

Наслідком того є, що скількість мішаних п'любів в Україні тепер "обчислюється мільйонами", як подає збірник "Демографічні дослідження", виданий "Науковою Думкою" в Києві в 1975 році, а кожний перепис населення в Україні показує величезне збільшення москалів та зменшення українців. Як так піде далі, то за сто літ, як до того часу московська імперія не розвалиться, український нарід, як такий, може перестати існувати, бо те, чого царі не могли досягнути за кілька сот літ, те тепер вищезгаданими масовими акціями, а також такими додатковими способами, як штучний голод в 1932-33 рр., або масові морди у Вінниці та в галицьких містах в

1941 р., теперішні московські окупанти України можуть досягнути за сто літ.

І якже тоді, з перспективи тих сто літ, виглядатимуть всі інші наші теперішні "дуже важливі" справи, проблеми і потреби на тлі нашої теперішньої майже неймовірної байдужості та інертності супроти тієї дійсно і дослівно смертельного загрози самого біологічного існування нашого народу??? Відповідь на це питання дав королівський радник Петро Саварин у своїй

промові на пленарній сесії 11-го Світового Конгресу Вільних Українців в Торонті в листопаді 1973 р. такими словами:

"Мішані подружжя — наша загибель. Наші релігійні і громадські проводи, наша спільнота не має більшої проблеми, як саме проблему мішаних подруж і повинна на них звернути найбільшу свою увагу, бо інакше все інше, що ми робимо, — на довшу мету не має сенсу."

Павло Кирик

"А ТАКИ НЕ ЗРАДИВ!..."

(Оповідання про дійсні події)

Якось так було і було давно-давно... Гарне перекрутилось, і аж прикро сказати, — з гідким. Не йде воно із голови і частенько: побачивши підтропічну природу (навіть у фільмі), чудові квіти, і пригадаєш. Подме колинеколи лагідний вітрець, що звався у нас легіт — і з'являється, як привид...

Був я тоді молодим старшиною, мав 24 роки і диригував дійсно чудовим і вельми інтелігентним мішаним хором в церкві, або співали з ним на концертах народні пісні. Були такі незабутні баси як Обух та Вітер та казково чарівний баритон Квітка, тенор Омелянович-Павленко та Василько, а сопрани й альти старші й чудові діти: Ніна, Улянка, Петрусь...

На одній Службі Божій приявний голова тамошньої Церкви, архієпископ Т, прослухавши від дітей тріо "Агіос" (Святий Боже), так розчулювався, що зупинив відправу, поцілував дітей і аж потім продовжував відправу. По відправі, на обіді, голова Церкви від розчулення не знав як подякувати мені і вирішив: я маю право декілька місяців їхати по монастирах, єпископських подвір'ях і там жити, відпочивати...

То була казкова подорож автами, кіньми, віслюками в горах і відвідувати й жити там у престарих монастирах з часів апостолів, а подивившись, було, з гори, й бачиш ласкаве блакитне-блакитне Середземне море. На горі сніг, нижче пальми, а далі те море. І

стільки було радості!...

Я жив повним і вигідним життям, виконував люблену працю, до голови не лізли якісь неможливі думки: війна, тяжкі поранення, революція, шпиталь — все минуло. Мав я чудових друзів, кожний з них заслуговує опису, бо походили вони з різних і добрих рідин, хор мене шанував і англіїці (це було в англійському еміграційному таборі) ставились до мене добре та на той час вистарчально мені платили.

Про підшукання собі "пари" ще не було потреби, думаючи про закінчення освіти і то десь в Європі. До того ж дома, ще в козацькій слободі, провідні члени Українського Вільного Козацтва (тоді тільки "Вільне Козацтво") на окремих зборах *прирекли ніколи не одружуватись з чужинкою, зокрема московкою.*

Та, як говориться, лихо не спить. Завітало воно й до мене. На відправі Служби Божої один мій співак сказав, що зі мною бажав познайомитись одна пані. Я не відмовився. Коло церкви від підвів мене до прегарної пані й ми познайомились, а вона відразу запросила мене до себе "на шклянку чаю".

Вона була одна з показних осіб жіночого царства табору. Була насправду гарною фізично. Струнка, як тополя, з гарним шляхетним обличчям, з блискучими й великими блакитними очима. Мала милий мелодійний голос. Була дуже молодою, а вже розвідкою.

Походила з французького знаного роду із Швейцарії, а виросла в Росії, в Петрограді і віддалась за російського князя. Розійшлась по кількох місяцях одруження через велику, як вона говорила, аморальність чоловіка.

Вона була насправду маєтною і мала намір скоро виїхати до Швейцарії.

А що найбільш було для мене дивним і цікавим, чому вона захотіла зі мною, скромним бідаком познайомитись. Вона мені таке сказала: "Я давно спостерігала вас. Мені дуже подобається ваша маніра диригування хором та вміння співом захопити людей. А... особливо мені подобаються ваші руки, вони якись дивно гарної форми, мені хотілось їх потиснути..."

Це було для мене дійсним відкриттям, я ніколи не думав про свої руки. От собі руки та й все, і руки, які зміли тяжко працювати.

Так почалося моє знаомство, лихо, як згадував. Бачились ми частенько і я відкрив у ній надзвичайну товаришку з глибокою інтелігенцією.

Мої друзі по своєму тишились моїм знаомством. Не один раз бажали бути в нашому товаристві. Особливо один мій друг, що належав колись до царського російського двору й мусів знати колишнього чоловіка моєї знаомої, яку кликав "княгінюшка".

Ми з "княгінюшкою" багато говорили про наше минуле й так вона докладно пізнала про моє минуле життя, а я про її. Частенько ми ходили на довгі прогульки і то далеченько в гори, тоді вона розповідала про Альпи, де її єдиний із живих дядько мав замок та писав їй, щоб вона скорше приїхала та перебрала господарку.

Наше спілкування ставало ще далі невід'ємною необхідністю. Ми себе глибоко шанували, а як вона розуміла — любили. Я "став" навіть для неї поетом і, як вона говорила, добрим, та спонукувала до праці над собою. Ми разом читали сучасну й старшу літературу, вона із захопленням перекладала для мене зразки французьких поетів.

Здавалось ніщо не могло порушити чудової гармонії спілкування. Та якось моя "княгінюшка" засумувала і при нагоді розповіла, що вона недавно

дістала листа від дядька із Швейцарії, який просив і врешті почав домагатись її виїзду до Швейцарії. На перешкоді виконання того пляну став я. І вона знаючи мою повну немаєтність, подумалась, як, на її думку, можна, справу поладити. Вона пропонувала такий вихід, що передасть на моє ім'я досить поважну суму у швейцарських франках, щоб я чувся у матеріальним розумінні незалежним. Дійсно велика спокуса: бути вільним, виїхати до Європи, де б я мав, спокійно виконати свою мету — закінчити університет. Відразу пропозиції я не прийняв й просив дати мені досить часу на передумання.

Я думав, аж голова боліла, й мої друзі спостерегли й розпитували мене про причину мого розгублення. По надумі, я розповів їм про причину. Вони також зажурились. І цікаво, як вони поставились до того. Їх було трьох Іванів. Один з них, люблений нами за його фізичну красу й скромність — волниак, сказав: "Це щось неймовірно в наших обставинах! Вона гарна, чудова людина і... може б ти погодився, але поставив би свої умови..." Другий Іван з Черкас, довго бурчав щось, а потім випалив: "Погоджуйся, і не будь дурним!" Третій Іван, який колись соціально й матеріально стояв від нас всіх найвище, погладжуючи свої пишні вуса, повільно й спокійно сказав: "Справа дуже важна, "княгінюшка" тебе не зрадить, але ти, мабуть забув одну справу, а саме твою колишню присягу товаришам — не дружитись з чужинкою. Чи зламання того приречення не стане в будучому твого життя духовим незадоволенням? Подумай над тим".

Я не знав, що робити? І врешті раптово рішив лишитись собою й затриматись чистим.

Тоді я пішов до "княгінюшки" й сказав спокійно й коротко: "Моя люба, прошу виконати моє прохання: за 10 днів буде черговий пароплав, прошу приготуватись до виїзду, замов місце, а я поможу приготуватись тобі до від'їзду, але без мене. Твої пропозиції я прийняти не можу, бо тим зломлю присягу".

Зрозуміло, що таке рішення було

для неї великим нещастям і я тяжко переживав, і ніякі її умовляння й переконування не помогли. Ми всі, я й мої друзі, відправили її до пароплава. Вона відїхала, а я таки не зрадив

приречення.

Минуло від тієї події багато років. Я щасливий тепер батько, а моя дружина своя.

Жовтень 1976 р.

ГОДИТЬСЯ ЗНАТИ

Наші козаки відкрили Аляску понад 300 років тому, називаючи один острів Кодак (так як на Дніпрі). Прізвища такі як Козачук до нині є в Алясці.

В Гаваях наш Юрко Лисянський, мандруючи, дав назву одному з островів.

Українець Петро Полетика встановив границі Аляски (де є гора Полетика). В 1825-му році був амбасадором у Вашингтоні.

Гончаренко в Сан-Франціско видавав (поселенцям, а не туристам) "The Alaska Herald". часом друкуючи по-українськи, ще перед купном Аляски в 1867-ому році.

Аж раптом "100-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ"! чи шануючи американського старшого брата, треба традиційно коротити свою історію?"

*П. ЛУКОМСЬКИЙ, ЕДМОНТОН
(За "Лисом Микитою")*

ДЕРЖАВИ ЩО МАЮТЬ ЖОВТО-СИНІ ПРАПОРИ

Всім українцям відомо, що за часів нашої державности було прийнято за наш національний прапор синьо-жовтий або, як то вимагає закон геральдики, — жовто-синій, бо наш золотий тризуб є головною частиною державного герба поміщеною на синьому (блакитному) тлі, тому жовта барва, як головніша, має бути зверху. Але про це остаточно може рішати тільки законна влада на вільній від окупанта і незалежній Українській Державі.

Але мало кому відомо, що прапор в цих же барвах мають такі держави: шведська, барбадська (вона має також державний герб тризуб, лише без хреста, на ньому), а також багамська.

"ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА"

Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля,
 Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
 Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
 Запануєм і ми браття у своїй сторонці.

Душу й тіло ми положим за нашу свободу
 І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Наливайко, Залізник і Тарас Трясило
 Із могили кличуть нас на святе діло.
 І згадаймо славу смерть лицарства-козацтва,
 Щоб не втратить марно нам свого юнацтва.

Ой Богдане Богданочку, славний наш гетьмане !
 Нащо віддав Україну москалям поганим ?
 Щоб вернути її честь, ляжем головами,
 Назовемся України вільними синами.

Словний текст пісні "Ще не вмерла Україна" перша частина якої пізніше стала українським національним гімном (славнем), написав в 1862 році відомий етнограф Павло Чубинський в часі його побуту на засланні в Архангельську. Родився він 27 січня 1839 року в Боршполі Переяславського повіту на Полтавщині. Як заступник голови та секретар Київського Географічного Товариства збирав він матеріали про життя буття українського народу. За свою науково-дослідчу працю він одержав від Російської Академії Наук премію а крім того, дві золотих медалі: від Російського Географічного Общества та від Міжнароднього Конгресу Етнографії в Парижі.

Крім своєї науково-дослідної праці П. Чубинський зацікавився ще й культурно-освітньою працею. Як письменник зарекомендував себе збіркою віршів "Сопілка" та записав приблизно 400 обрядових українських пісень. Завдяки йому видано десять великих томів цінного етнографічного матеріалу, в яких було зображено всебічно життя українського народу. Творчість П. Чубинського, сильно патріотична, овіяна духом Шевченкових творів, і тому викликала лють московських чиновників до його особи. Це був найприкріший час у житті українського народу — повного обмосковлення, що

провадилось на приказ Петра I, про якого Чубинський писав: "Безбожний царю, творче зла, правди гонителю жорстокий". Ця висока українська патріотичність Чубинського привела його до заслання на Північ Росії.

Повернувшись з того заслання, знищений на здоров'я, помер він 26-го січня 1884 року на серцеву недугу на 45-му році життя.

— × × × —

Музичне оформлення пісні "Ще не вмерла Україна" зложив в 1863 році галицький греко-католицький священник о. Михайло Вербицький, який родився в жовтні 1815 р. в селі Улюч Березівського повіту. Він був одним з найвизначніших українських композиторів XIX століття. Він написав, спираючись на творчість Д. Бортнянського, музику до багатьох театральних п'єс і був нагороджений на театральному конкурсі в 1864 р. Його дорібок це одинадцять симфонічних творів. Свою музичну творчість він присвятив творам Ю. Федьковича, І. Гушалевича і Т. Шевченка зокрема до слів його безсмертного "Заповіту".

Від 1852 року о. М. Вербицький був парохом села Млини в Яворівському повіті. Тут і помер 19-го грудня 1870 року, маючи всього лише 55 років життя. Поховано його на місцевому цвинтарі і на його могилі в 1938 році

у сімдесятиліття національного гімну поставлено мурований пам'ятник з написом — "Композиторові Українського Національному Гімну — Михайлові Вербицькому". Відслонення пам'ятника відбулося при великому здвизі народу, хоч польський уряд цьому протривався. Село Млини вже не існує, бо через його територію проведено державний кордон між Польщею і УРСР і мешканців села переселено в гліб України або Польщі.

Отже, наш гімн є спільною творчістю соборних талантів синів Східньої й Західньої України, і став єдиним та найбільш авторитетним у народі. Його вокально виконувано при всяких урочистостях, які урядові Української Держави приходилося влаштовувати в столиці України чи поза нею по містах, з нагоди різних державних актів.

Особливо музично виконувано гімн у часі прийняття в столиці держави представників різних держав, які були акредитовані в Україні в часі її самостійности 1918-20 років. Так само музично був виконуваний український гімн і поза межами України, коли державні представники України прибували в різні держави, в характері послів чи спеціально уповноважених осіб.

На міжнародній арені український гімн був вперше відіграний, правдоподібно, у дні 3 грудня 1917 року, коли на Київському головному залізничному двірці офіційні чинники української влади привітали перших закордонних представників місії Антанти: ген. Бартеля від імені Велико-Британії, ген. Ляерна від імені Франції, ген. Ромей від імені Королівства Італії, ген. Такаяночі від імені Цісарства Японії, ген. Коанда від імені Королівства Румунії, ген. барона де-Рікель від імені Королівства Бельгії, та полк. Леткієвичча від імені Сербського Королівства.

Дуже часто гімн "Ще не вмерла Україна" був виконуваний військовою оркестрою при всяких офіційних парадах, як привітаннях новоприбулих послів чи представників чужих держав, які, в числі двадцятип'яти, від 25-ти держав резидували при

дворі Гетьмана Всєї України і Військ Козацьких чи за республіканського уряду УНР.

Національний гімн "Ще не вмерла Україна" співамо врочисто й під час відкриття державних університетів за Гетьманщини 1918 року у Києві 6 жовтня 1918 р. та в Кам'янці Подільському 22 жовтня 1918 року, в час відкриття Української Академії Наук 14 листопада 1918 року, в присутности чужинецького дипломатичного корпусу, який разом із українською публікою віддавав честь гімнові повстанням з місць.

Урочисто відігравали гімн України чужі офіційні державні оркестри в часі офіційних візитів голови Української Держави — гетьмана Павла Скоропадського в Німеччині (між 4-17 вересня 1918 року), в часі побуту гетьмана в Берліні, Кілі, Ессені, Касселі та Кельні, де гетьмана вітано українським національним гімном та, після припису дипломатичних форм прийому, і німецьким цісарським гімном.

Офіційно слова першої частини пісні "Ще не вмерла Україна" було затверджено як Український Національний Гімн законом, що його було видано за Гетьмана Павла Скоропадського в Києві 15 травня 1918 року.

(За: В. Треліцький — "Український гімн та інші патріотичні пісні-присвячено в 100-ліття НТШ". Нью Йорк — Рим 1973.)

Инж. Евгений Курилюк

ПРО ЛАЗЕР-ПРОМЕНІ

Сама назва "Лазер" не походить від імені якогось винахідника, але є виразом взятим із початкових букв слів: "Light amplification by stimulated emission of radiation" (LASER). Лазер-апарат є споруда яка вживає енергію, заключену в молекулах¹⁾ або в атомах, аби виробити потужні промені видимого світла.

Лазер апарат, спираючись на джерело енергії, може викликати промінь дуже когерентний²⁾ та високонапрямний. При нормальних джерелах світла частинці світляної енергії, то є "фотони"²⁾ розлітаються на всі боки, кому куда попало, перехрещуються та штовхають один другого, підчас коли фотони в Лазер-промені, неначе ті козаки на муштрі, — тримають точно крок, всі в однакових одностроях, всі мають однакові прикмети та маршкують точно один за другим, вузьким шерогом, в одному і тім самім напрямі, та ще під "стрункою", підбадьорені молодецьким запалом! Тут ще треба відмітити, що теоретично нема обмеження, що торкається сили Лазер — променя, а особливо зосереджені (фокусовані) Лазер-лучі, можуть викликати більшу горяч, чим та, що на поверхні сонця, то є 6,000° С.

Лазер-промінь дає дуже сильний, короткий імпульс. Велика натуга, витворена в побільшуючій колумні Лазер-апарату, дає при точнім додержанню правил наглого випуску, великанський імпульс світла, триваючий лише одробину секунди, але силою кілька сот тисяч кілометрів. Це є промінь світла так сильний, що може не то що розтопати, але замінити в пару навіть найтвердші та найбільше вогнетривалі матеріали. Ця прикмета є незвичайно важливою у військовій техніці при нищенню воєнних споруд, що мають спеціальні панцирі.

Ще для прикладу наведемо факт, що сильний Лазер-промінь, випущений на місяць, освітив досить виразно площу біля одного кілометра проміром, мимо великого віддалення Місяця від Землі, підчас коли світло із

найсильнішого світломету, зовсім розгубилося в просторі, нім дійшло на Місяць та не лишило найменшого сліду на його поверхні.

Одностаїне напруження джерела енергії, підсилена радіювими випусками атомів чи молекулів та дальші прикмети Лазер-променів по опущенню Лазер-апарату вже не міняються.

Переводяться досвіди над приміненням Лазер-променів навіть в ділянці техніки поборювання підводних кораблів, що мають можливість завдяки ядерній енергії скритись безслідно в глибинах океанів та уникнути відкриття навіть радар-лучами. Існує вже можливість точного встановлення позиції підводного корабля та телекомунікації із ним.

Овсім таке середовище як солоня вода та її густота справляє більші труднощі, чим відносно рідкий воздух. Певодимо лише дуже мало прикладів примінення Лазер-лучів у воєнних спорудах, бо досліджування цих променів для примінення у воєнній техніці та різних можливостей підлягає цілковито військовій тайні.

Овсім нема ще якогось "універсального" Лазера для всіх випадків, але деякі комбінації прикмет різних Лазер променів дають можливости досягнень, про які вченим ще не дуже давно навіть не снилося. Про світло загально, треба відмітити, що воно пролітає простором хвилючим або дряжачим рухом із скорістю 186.300 миль в секунді, то є віддалення біля шість разів довкруги нашої Землі на рівнику.

Велике примінення мають Лазер-промені в модерній медицині. Лазер-промінь це повітній хірургічний скальпель — ніжик, яким можна перевести навіть дуже делікатну операцію на мікроскопічно малих, живучих клітинах, при чім наприклад операція ситниці ока вже не являється складною. Операція Лазер-променем є безкровна, тому, що порушує органічну ткадь лише дуже незначно, а кров

заразже ціпеніє та засклеплює рану. Переводити такі операції навіть найменшим та дуже острим скальпелем було би ненадче: краяти дуже тонкий папір пожіжжями до стрижження овець. Ціна Лазер-апарату для лікавських цілей є тепер біля \$ 50.000, — за штуку.

Радар променем є можливо провертити мікроскопічно малу дірку в діаманті в одробині секунди. Є можливо "краяти" плиту сталі, або звар'ювати різного рода матеріяли міцним а при тім дуже гладким "швом", без занечіщення середовища навіть в недоступних місцях. Мала полоса впливу інтензивної горячі на місце обріжки, при надзвичайно короткім триванню імпульсу Лазер-променя, як також приведення теплої енергії цілковито то ведення теплої енергії цілковито точно на бажане місце та велика "густота" електричного струму, яка дає дуже високий тепляний ефект в дуже короткому часі, як також можливість вжиття енергії у "в'язанках" світла дуже малого проміру, роблять вжиття Лазер-променя дуже ефективним.

Дальша можливість для вжиття Лазер-променів є для пересилання інформації, як це діється хвилями або при телебаченні, як також для точного

означення міжпланетарних віддалень; згадані прикмети є дуже важкі в космічній технології.

Очевидно, що далекоюяглі та різноманітні можливості вжиття Лазер-променів не лише в різних галузях промислу та досліджувань, але також для цілей вдержування миру та спокою у світі вдосконаленням існуючих вже середників та можливостей у воєнній ділянці, є дальшим відстрашаючим фактом для наших, "любих" та загібущих сусідів.

Американська техніка, найдосконаліша у всьому світі, що розпоряджає потрібними засобами та знанням, невпинно та завзято працює над вдосконаленням примінення також цього, дуже поважного середника, аби дальше знеохотити наших детантських "приятелів" поважно пробувати "розуму в кума", та забезпечити мир та спокій собі та для добра всього людства.

1) Молекули складаються із атомів, то є найменших частиць поодиноких первнів, що з них складається все, що находиться на нашій землі. Атом значить "неділка".

2) Фотон є імпульс (випуск енергії) світла або електромагнетичної сили. Це є ото квантум, якого в'язанка в русі творить енергію.

3) Промінь тісно пов'язаний внутрі.

В 60-МУ РОЦІ ІСНУВАННЯ У. В. К.

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ УВК В БРІЗБЕНІ, АВСТРАЛІЯ

Посвячення Прапору УВК Куреня ч. 32 імені Кошового Івана Сірка в Брізбені, відбулося 10 жовтня 1976 року. Курінь був створений з ініціативи п. І. Семківа з підтримкою колишніх вояків Армії УНР.

На посвячення прапору всі запрошені гості прибули до Церкви св. Миколая, УПЦА в Анерлі, в тому числі члени парламенту — Дон Камерон, Колін Лемонд і Майк Кадмадас.

Побратим Г. Грейзер, скарбник УВК zorganizував телебачення, а також присутність кореспондента від австралійського часопису, «Кур'єр Мейл» в Брізбені.

Урочистість посвячення розпочалося молитвою "Царю небесний", котру добре виконав церковний хор, під керівництвом побратима Константина Шраменка, чотового УВК.

Перед посвяченням прапору Прот. о. Микола Сердюк, осаул-капелян УВК, виголосив

промову на тему Українського Вільного Козацтва за старих часів на Україні, та цілі і обов'язки УВК, тепер, у вільному Світі: Його обов'язки — бути передовими людьми як у церкві, громаді, рідній школі, так і бути прикладом для інших.

Посвячення прапору проводилося згідно із всіми правилами, які виробив протоєрей о. Микола Сердюк згідно з інструкціями від Генеральної Булави У.В.К.

Після посвячення всі присутні підходили під благословення та цілування Хреста і Ікони Покрови Божої Матері на прапорі, яку намалював наш маляр п. Савчак, а прапор п. П. Івашенко.

Прийняття відбулося в Українськiм Домі УГК. В процесі цього отаман Курія, побратим Іван Семків від імені Козацтва зложив дар на рідну школу 50.00 доларів а для Укра-

Монтаж із світлин посвячення козацького прапора Куреня ч. 32 ім. Кошового Івана Сірка в Брізбень, Австралія. Зліва до права: Адмін. Чотова Надя Грейзер, курінна писарка, Козацький капелян осаул УВК о. Микола Сердюк, Чотовий Гайне Грейзер скарбник, Чотовий Іван Коротенко, Роїновий Захарій Попович, Осаул д-р Ігор Єременко і Отаман Куреня — Чотовий Іван Семків.

їнської Громади Квінсленду 25.00 доларів.

Підчас трапези настоятель парафії св Миколая капелян Курія о. Сердюк, зачитав всі поздоровлення з добрими побажаннями від запрошених осіб, які не змогли прийти на це врочисте свято.

Трапезу приготували пані: К. Сердюк, М. Кокенко. Козачки, — О. Попович, Н. Різун,

адміністративна чотова Н. Грейзер, з допомогою пань Л. Бонд, Г. Самійленко, В. Тимчур, Ш. Септун, та Козаків Г. Грейзера і І. Коротенка, котрий завзято працював від 7-мої години ранку, щоб все було так, як бувало від давна на козацькій гостині.

Петро Салогуб

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ ПЕРЕД 60-Ю РІЧНИЦЕЮ В МІСТІ КАРЛЬСРУГЕ, ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА

**Курінь УВК ч. 24 ім. Великої Княгині
України Св. Ольги.**

Перечитуючи сторінки нашої давньої бувальщини, особливо з часів Запорозької Січі та Гетьманщини стають перед очі славні Січові Лицарі й незабутні Козаки-Герої, що стали предметом подиву для цілої Європи, а для нас, їхніх нащадків, передали свого невгнутаго й немирущого лицарського духа, гідних переємців їхнього постійного лицарського змагу в обороні волі й незалежності і соборності усіх українських земель в Одній Вільній, Великій, Соборній Козацькій Україні. і читаючи про ці часи, зупиняюсь особливо над благородним й непроминаючим *побратимством*, здається самотнім тільки серед

українського народу, що часто зав'язується вже з ранньої молодости і триває нерозривно з посвятою до смерті, що проявляється особливо серед козацького побратимства. *Все для побратима, навіть віддати життя в його обороні.* І саме тепер, у 59-ту річницю УВК та з нагоди Святочної Академії, що її влаштував Курінь УВК, ч. 24 в м. Карльсруге 10-го квітня 1976 року, мені надзвичайно мило пригадати наше побратимство з сотником УВК Побратимом Іваном Карабіном, що дало мені нагоду пережити велику радість з усіма Посестрами Побратимами Курія ч. 24, як рівнож із гістьми які зійшлися відсвяткувати наше Козацьке Свято.

Із-за важкого поранення в автомобільному випадку перед шістьма роками і довгого лі-

кування в шпиталях, не було можливості втішатись радісними подіями нашого народу, зокрема бути учасником Козацького Свята. Та дякуючи Божій ласкавості і Побратимові І. Карабінові, Отаманові Куріня УВК ч. 24 і Отаманові Паланки УВК на Зах. Європу, мені пощастило бути учасником величавого Козацького Свята в м. Карльсруге.

З побратимом І. Карабіном ми знайомі ще часів другої світової війни в 1-й Українській Дивізії УНА. Пережили ми спільно бої на нашій українській землі в кїтлі під Бродами і згодом на полях Австрії. Разом перебували ми також у полоні в Рїміні й Англії. Побратим І. Карабін завжди був одним з перших охотників на розвідку або інші небезпечні перестрави. Як я переконався, то і на цьому святі та й взагалі й досі, він остався тим борцем яким був у боротьбі за Волю України. Без його допомоги я не мігби бути учасником згаданої Академії, бо мені ще не під силу пускатись самому в дорогу та ще 4 год. їзди п'ятягом до м. Карльсруге. Але Побратим Карабін прибув до мене і забрав мене з собою на Академію.

До участі в Академії запросив Отаман трьох священиків: о. Прот. Паладія Дубицького з Мюнхену, о. Прот. Д. Бурка з Штутгарту і о. пароха Вол. Гаргая з м. Фрайбургу. Отці відслужили Молебень в наміренні Козацтва і Українського Народу, а всі миряни допомагали своїми голосами у відправі. Після молебня, о. Прот. Дубицький промовив до приявних, згадуючи наших Воїнів Козаків, що впали в обороні рідної землиці. Серденну промову виголосив також о. Прот. Бурко, Дякуючи рівночасно організаторам за влаштування Козацької Імпреди. Після цього о. Прот. Дубицький запросив Композ. С. Спеха, який рівнож прибув з Мюнхену з п. А. Вагнер, Проф. Музичної Консерваторії в Мюнхені, стати на чолі присутніх з піснею "Боже вислухай благання".

З черги виступив з привітальним словом господар Свята Отаман Карабін, дякуючи приявним, що прибули віддати поклін Безсмертному Козацтву і запросив ППолк. Армії УНР Інж. Гр. Хомичевського до доповіді в українській мові, після якої промовляв ще в мові німецькій Отаман Карабін.

Після доповідей і привітань виступив танцювальний ансамбль "Київ" із Штутгарту, що під проводом п. Ол. Несмашного відтанцював гуцульський танок "Аркан", дівочий танок "Гопак", "Козачок", "Коломийку" і ін. Комп. С. Спех виступив з піснями: "Спіть Герої Спіть" (муз. Спеха), "Ой наступала та чорна хмара", "Максим Козак Залізняк" й інші козацькі пісні, при супроводі на піяно Проф. А. Вагнер, яка вже третій раз виступала в м. Карльсруге на славу УВК.

Відтак виступила солістка театру м. Раштат п. Анелізе Гіммельштайн-Кольгаз, вона також вже третій раз брала чинну участь на Козацькому Святі.

Панна Стефа Василь Васильківська продеклямувала "Лебеді Материнства" В. Симоненка і в німецькій мові "Ес іст мір гляйх" ("Мені Однаково" — Тараса Шевченка.

Після закінчення програмових точок, Отаман Паланки в сердечних словах подякував усім виконавцям за дійсно величаве виведення усіх точок, Всечеснішим Отцям за Молебень і привітальні промови, Полковникові Гр. Хомичевському за високого рівня доповідь та усім гостям і членам Куреня за ласкаву участь в Козацькому Святі. Славнем "Ще не вмерла Україна" закінчено це небуденне Свято.

На превеликий жаль ще багато наших українців на поселеннях у вільному світі не дуже то вшановують наших лицарів, що впали в боях за Волю України, бо навіть і тут прибуло учасників тільки дещо понад 50. А програма була дуже гарно виведена і повчальна. Та ще варто з признанням підкреслити, що Отаман Паланки з Дружиною покрили понад половину видатків на уладження Академії.

Прошу панів редакторів не відмовити мені подати цей допис до журналу "У.К.". Хоч можливо буде за багато писання. Але ця Академія заслужила собі доброї згадки і сподіваюсь, що мені бідному інвалідові не відмовите цієї одноразової просьби, висловлюючи Вам усім щире українське козацьке спасибі.

*Бунчужний УВК Кур. ч. 24,
Андрій Зеньо*

У. В. К. в Чикаго відсвяткувало свято Покрови з кубанськими козаками та білорусами

Побратими Куреня УВК ч. 29 в Чикаго ім. Лицарів Базару вже кілька років утримують доброусідські відносини з кубанськими козаками й білорусами, до православної парафії яких належать кубанці. Минулого 1976 року кубанські побратими станиці ім. Отамана А. Калабухи запросили побратимів УВК взяти участь у святкуванні празника св. Покрови, що відбулося 17-го жовтня в білоруській православної церкви св. Юрія Переможця.

Урочисту Службу Божу відправляв о. Олег Миронович. Своє милозвучним голосом він виголошував ектенію та молитви до Пречистої і Всемогучого Господа Бога та благав їх про опіку, поміч та звільнення Козацької Батьківщини від московської неволі й варварства марксизму. Привітавши кубанських козаків з їхнім державно-національним святом, панотець запросив всіх присутніх перейти до церковної зали на святочний обід. В тому обіді від українців УВК і парафії УАПЦ св. Трійці взяли участь: панотець-капелян УВК сотник Ігор Зботанів, голова парафіяльного уряду, чотовий УВК Андрій Деменко, Отаман Куреня УВК ч. 29 бунцунжий Арсен Возняк, Отаман Паланки УВК в Чикаго Осаул Іван Сарвадій та член Ген. Булави Адміністративний Хорунжий Григорій Репа.

Іжу й "питіє" поблагословив панотець. А отаман станиці кубанських козаків Іван Сошовий, покликавши присутніх до уваги, привітав панотця з папінаткою, побратимів УВК та інших гостей і запросив до слова члена окружної управи місцевої станиці Козакії побратима Івана Зубенка, теж кубанського козака. Зі щирим надхненням промовець згадав свою козацьку Батьківщину Кубанщину, яка протягом століть боролася проти тврьцьких і московських найзників. Розповів про історичну подію, що сталася в Азові, де під час облоги турками тієї певності вночі з'явилося видіння Пресвятої Богородиці, що перелякало турків так, що вони до ранку залишили облогу певності і втекли. Потім промовець представив двох кубанських козаків зодягнених в кубанську козацьку уніформу, щоб показати присутнім а зокрема молоді, ту красу. Далі, продовжуючи промову, побратим Зубенко згадав як під час Другої світової війни козаки на Кубані рішили, що для здобуття волі потрібно мати своє військо, яке у відповідний час може стати на захист прав Кубані. Так серед жорстокої боротьби німців з москвинами кубанські козаки відновили своє рідне козацьке військо. Але обставини примусили кубанських козаків скласти зброю і залишити рідню землю щоб на чужині усвідомлювати світ даліше боротись "за нашу і вашу" волю, бо кубанські козаки це "не москвини". . . . Такими словами закінчив він промову і заспівав кубанський козацький гімн.

Від Української Православної Громади св. Трійці ширий привіт кубанським козакам з нагоди свята Покрови та білорусам, що в їхній церкві те свято відбувалося, склав Побратим Андрій Деменко (член УВК) а від Куреня УВК ім. Лицарів Базару — Отаман Куреня Арсен Вознюк.

Після смачного обіду, який було закінчено молитвою, "позицію на фронті" перебрала козацька молодь. Українська юнацька оркестра "Промінь" заграла "Рушничок а далі пішли "сальки" музики до танців. . . У забаві взяли участь всі козацькі "формації". і колишні добровольці козацького війська, що билися в кривавих боях за волю Батьківщини, і їхні вже діти і внуки, всі "дали знати лиха закаблукам" ! . . .

Через тиждень, 24 жовтня, рішенням Генерального Капеляна УВК о. протопресвітера Миколи Литваківського разом з парафіяльною управою Св. Трійської церкви УАПЦ та упровами Куренів УВК ч. 26 і 29 ми у "відплату" славним нащадкам запорозьких козаків — кубанцям та сусідам білорусам і запросили їх на відзначення свята Покрови в нашій козацькій громаді. В ту неділю на урочистій Службі Божій було, як ніколи, багато присутніх, а між ними чисельна делегація кубанських козаків та білоруської парафії. Будуючу, правдою козацьку, проповідь виголосив о. М. Литваківський настоятель Св. Трійської церкви, що її вже почали в громаді звати "козацькою" церквою. Та й не диво, бо всі майже її парафіяни — і старші і молодші — є одночасно організовані в Куренях УВК: ч. 26 — юнацький ім. о. Агапія Гончаренка і ч. 29 ім. Лицарів Базару.

Після Святої Літургії і урочистого молебня з многоліттям для всіх козаків і присутніх богомольців всі перейшли до парафіяльної зали, щоб взяти участь в святочній трапезі яку розкішно й обильно приготувало славне Сестрицтво Св. Трійської парафії. Окремі столи заняли наші почесні гості — кубанські козаки і білоруси. Після благословлення трапези палким словом привітав їх голова парафіяльного уряду і член УВК Андрій Деменко. Коли ж учасники обіду вже підкріпились, то почались привітальні святочні промови. На запрошення Отамана Куреня УВК А. Вотнюка зі словом до гостей виступив Кошовий Отаман УВК Антін Куцинський. Він згадавав заслуги Кубанського Козацького Війська в боротьбі проти большевицької навали та про свої переживання за часів, коли йому приходилося перебувати на Кубанщині. А до білорусів він звернувся словами з одного білоруського вірша "Беларусь ти мая, Беларусь, сінявокая сестра України!" . . . На ту промову відповів патріотичним козацьким словом, не позбавленим і здорового гумору Отаман кубанських козаків Станичник Іван Сошовий гарною ук-

раїнською мовою, яку присутні нагородили грімкими оплесками. Це була ідея братської дружби, розуміння свого спільного минулого та узнання необхідності спільними силами провадити боротьбу проти Москви з її комуністичною ідеологією.

Тою ж темою були грескнені і далші промови та взаємні привітання й побажання, які довго ще тривали з нагоди того свята. Виступали всі, хто мав на серці й душі та охоту щось сказати доброго й святочного. Промовляли ще раз голова парафіяльного уряду А. Деменко і Отаман Куреня УВК А. Вознюк, цікаво думку з нагоди почутого висловила пані-матка Наталія Литваківська чотова УВК, від серця палаючого говорив Осаул УВК Клим Червченко та інші промовці, які хай вибачать, що забулись їхні імена. . . . Ідею братської дружби й християнської любови та необхідности спільним фронтом стояти проти супостата підніс ще раз у своїй заключній промові о. М. Литваківський, побажавши, щоб і на майбутнє розпочате дружнє співжиття ще більше розвивалось на честь і добру

славу учасникам і ініціаторам. Після благословлення відбутої трапези, гурток кубанських козаків на чолі зі своїм Отаманом та разом з нашим Кошовим Отаманом грірко проспівали кубанський козацький гимн — "О Кубань, ти рідний краю наш, віковий наш богатир" а всі присутні закінчили урочистість співом нашого національного гимну — Ще не змерла Україна, ні слава, ні воля! . . .

Так по довгих минулих роках зійшлися до дружніх взаємин і прийшли до спільної ідеї та подали собі руки до дружньої співпраці — нащадки запорозьких козаків з Кубані, де ще перед Першою світовою війною було обрано Почесним Отаманом Кубанських Козаків нащадка Українського Козацького Роду, тоді ще генерала Павла Скоропадського, та білоруси, серед проводу яких за часів 1918-го року постала була думка проголосити того ж генерала, вже Гетьмана України, Королем Білорусії. . . . Так історія має свою непереможну силу та впливи на глибше думання й свідомість і серед дальших поколінь.

Іван Сарвадій

Свято Покрова Прес. Богородиці в Перті, Зах. Австралія

Управд 7-го Куреня УВК і СУК улаштувала 17-10-76: традиційне Свято Покрова Прес. Богородиці і Зброті тим разом у формі родинного свята в гостинному домі Побратима Василя Гоголя і його милої дружини Зельми.

Свято складалося з двох частин, офіційної і товариської. Відкрив його короткою промовою Отаман Куреня полк. УВК др. Осип Менцінський, після чого попросив до слова Отамана Паланки на Австралію полк. Я. Різника, який прочитав реферат про Свято Покрови, присланий спеціально на що okazію Капеляном УВК Митрофаном Протоєреєм Н. Плчковським. Промовляли ще Ген. Суддя полк. УВК мгр. В. Мандичевський і Військ. Референт Ген. Булави полк. УВК К. Медвідь.

Тому що коротко перед Святом ми одержали Наказ Ген. Булави про скликання в не-

далекій будочності Великої Козацької Ради, рішено при цій нагоді відбути Козацьку Раду Куреня для вибору делегатів до ВКРади. Вибрано Отамана Куреня Побр. О. Менцінського і сот. УВК М. Сірка. На тому Отаман Куреня закінчив офіційну частину і тоді почлася друга частина — товариський вечір. При звуках української музики з платівок усі присутні Посестри, Побратими і Гості забавлялися розмовою та покріплялися смачною перекускою приготовану Посестрами. Підчас Свята Посестра Наталія Сірко, дружина давнього нашого діяльного члена сот. Миколи Сірка, внесла декларацію про вступ до УВК як членка, що присутні Посестри і Побратими прийняли гучними оплесками.

Свято мало дійсно родинний характер, як було запляновано Управою.

Полк. УВК Др. О. Менцінський

Празник Св. Покрови в Мейпелвуд, З. С. А.

Тут за ініціативою УВК (Паланка Святої Покрови) та при господарській співпраці Сестрицтва при УПЦеркві Св. Вознесіння відзначено 10 жовтня 1976 р. релігійно-національний празник Покрови Пресвятої Богородиці. Участь у святі, крім членства згаданих організацій, взяла ще й представники двох церковних громад' УКЦ Св. Івана з парохом о. ігум. Мих. Кучмяком та УПЦ Св. Тройці з о. Митр. д-ром Ю. Шумовським з Паніматкою. Обидва згадані панотці є Капелянами УВК. Після Богослужби в 12 годині дня розпочато свято соборним молебнем в

сослуженні о. Ів. Наконечного настоятеля церкви Св. Вознесіння та о. Ігум. Кучмяка, який виголосив проповідь про почитання Покрови Богородиці від часів князя Ярослава Мудрого до сьогодні. Співав церковний хор. Перед гостями-учасниками свята, що стояли трійками по середині церкви, фронт творила трійка уніформованих членів СУМА-осередку з Ньюавку, а перед іконостасом по боках в дводаві стояв почот з прапорами, зложений з представників Церковної Ради, Т-ва прихильників УНР, Вільного Козацтва, Об'єднання колишніх воєнків УПА Америки й Ка-

нади-осередок Нью-Йорк, станиці Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА з Ньюарку та Буковинського Куреня.

Після молебня присутні перейшли до церковної зали, де вже членкині Сестрицтва чекали на гостей з обідом. За почесний стіл засіли о. о. Ів. Наконечний, ігум. М. Кучмяк та митр. д-р Ю. Шумовський з Паніматкою, ген. хор. УВК П. Смородський, полковники УВК: Ів. Винник, Більовщук., Йоах. Вишневецький, сотники: П. Войновський, Ів. Стецькович (Отаман Куреня ч. 15), голова Церковної Громади інж. Л. Гусак, Отаман Паланки УВК Осаул Ів. Дацьківський і Л. Харченко. Члени Козацтва, комбатанти і гості-делегати організацій засіли при окремих столах. Обід почався молитвою, яку прочитав о. Ів. Наконечний, а інж. Л. Гусак представив членів почесного столу, а Отаман Дацьківський познайомив присутніх з представниками організацій, зокрема представників СУМА і Українських Американських Ветеранів, які вперше формально взяли участь в цьому святі і яких зібрані особливо широко вітали. А на святі були присутні представники таких ще організацій: Орденська Рада Залізного Хреста, Комітет Співпраці Українських і Українсько-

Американських Комбатантських Організацій Нью Йорку, Об'єднання колишніх вояків УПА Америки й Канади — відділ Нью Йорк, Станиці Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА, Організації Українців Гетьманців — відділ Ньюарку, Українська Музична Фундація і Український Музичний Інститут — філія в Ньюарку, СВУР, Об'єднання колишніх вояків Буковинського Курення, чисельна делегація парафії Св. Тройці. З привітальними промовами виступали: інж. Л. Гусак, о. митр. д-р Ю. Шумовський, о. Ів. Наконечний, от. Б. Дацьківський, п. К. Степовий, пані Юрив (основоположниця Сестрицтва) та Побр. А. Домарацький. Після обіду відбулася коротка, добра мистецька програма за участю членів УВК: п-і Валя Калин, Гр. Венке, п-а Т. Гіряк, Ст. Магмет і хор при церкві Св. Вознесіння під дир. п. Л. Харченка.

Всіх присутніх було біля 250 осіб. Обідом і програмою провадили — Л. Гусак та Б. Дацьківський. Молитвою подяки, що її прочитав о. ігум. М. Кучмяк, та відспіванням національного гімну традиційне свято було закінчено. Усім присутнім за працю, участь і виступи щиро спасибі!

Б. Д.

Ветерани Українських армій під час З'їзду Сеньорів у вересні 1976 р. на Союзівці під прапором Українського Вільного Козацтва — Куреня ч. 15 ім. Гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, що його доставив і тримає Отаман Куреня Сотник УВК Іван Стецькович. Стоять під статуєю Лесі Українки зліва до права: Н. Н. Евстахій Манацький, Роман Губатий, Василь Пласконіс, Анна Ратич, Іван Стецькович, Степан Куропась, о. Степан Кірзицький, Степан Цимбала, Осип Касючнич і Володимир Ціsik.

У ФІНІКСІ, НА ЮВІЛЕЮ 200-РІЧЧЯ ЗСА ЗГАДАНО УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО

Українці міста Фінікс, стеїту Арізона, ЗСА, відзначили дня 30-го жовтня 1976 року двохсотліття Америки та століття поселення українців, величавим бенкетом із добірною програмою під керівництвом святочного Комітету.

Молитву провів Всеч. о. М. Колодій, парох Української Католицької Церкви, а надіслані привітальні телеграми прочитав П. А. Салук, що керував програмою.

Президент ЗСА Джералд Форд вітаючи Українців стеїту Арізона підкреслив витривалість українців-американців в їх стремління до національного благополуччя, а Губернатор стеїту Арізона п. Раул Кастро пригадав боротьбу Українців за незалежність порівнюючи її до боротьби американців двісті літ тому, та згадав Запорізьку Січ і Українських Козаків, що боролися за волю та високі ідеали.

Святочний реферат-промову, дбайливо уложив та виголосив п. О. Комарницький, відзначаючи всебічний вклад українців до розвитку цієї країни нашого поселення, як старшої нашої еміграції, так і нової, члени котрої перші організували громадське життя в

стеїті Арізона.

Промовець зазначив, що ми радіємо великими осягами цієї благословенної країни, однак наша радість переходить у смуток, коли згадаємо, що саме 200 літ тому назад, московська цариця Катерина, зруйнувала останній бастион і символ незалежності України — Запорізьку Січ.

Після нього промовляв Достойний Джан Родс, Конгресмен ЗСА.

По закінченню офіційної програми співав хор "Гомін" під диригентурою Всеч. о. А. Ілїнського, капеляна УВК. Танці, дуже гарно виконали члени ансамблю "Верховина", під керівництвом, п. С. Олексин.

На кінець п. А. Салик подякував присутнім за участь а молитвою, котру перевів Всеч. капелян УВК о. А. Ілїнський та відспіванням українського національного гимну закінчено свято.

Дружня забава продовжилась далеко поза північ, а до танців чудово пригравала оркестра "Трембіта", диригентом якої є п. З. Масний.

С. Залізник.

СТВОРЕНО ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 2-ОЇ ДИВІЗІЇ УНА

НЮАРК, Н. Дж. — 3-го квітня 1976 року на пропозицію і заходом ініціативної групи тут створено Об'єднання колишніх Вояків 2-ої Дивізії Української Національної Армії. Скликані Основуючі Збори колишніх вояків цієї ж Дивізії одностайно прийняли пропозицію створення такого Об'єднання.

Щоб не було непорозуміння хочемо пригадати нашим читачам, що 2-га Дивізія УНА це не є переформована після боїв під Бродами Українська Дивізія "Галичина", як це помилково дехто розуміє. Тут мова про самостійну Дивізію УНА, що створилася в рамках УНА і яка відіграла свою ерідну роллю у наших визвольних змаганнях в часі Другої світової війни.

2-га Дивізія УНА була створена заходом Українського Національного Комітету на початку 1945 р. як складова частина УНА. Ядро повозорганізованої Дивізії творила Протипанцерна Бригада "Вільна Україна", від чого пішла її назва цілої Дивізії. Перші курені 2-ої Дивізії склалися з вояків-українців, полонених з Червоної

Армії та з допоміжних батальйонів. Після доповнено склад Дивізії робітниками-українцями, що перебували на терені Німеччини. Персонально 80 відсотків складу Дивізії творили українці зі східних областей і 20 відсотків вояків, що походили з майже всіх західних областей України.

До формування 2-ої Дивізії УНА, наказом головнокомандуючого УНА генерала П. Шандрука був покликаний полковник П. Дяченко, пізніший генерал і командир Дивізії. Дивізія формувалася і переходила свій перевикіл в Околицях Берліну в місті Гімек. Другий перевикільний табір Дивізії був у місті Гляц, також в околиці Берліну.

2-га Дивізія УНА від самого початку її створення підлягала виключно головнокомандуючому УНА, ген. П. Шандрукові, який присвячував їй дуже багато уваги і часто відвідував її вишкільні табори.

Новостворена 2-га Дивізія вже 8-го квітня 1945 р. склала присягу на вірність Українському Народові і Укра-

їнській Державі. Під час цього незабутнього торжества ген. П. Шандрук між іншим, звернувся з дуже знаменитими словами до вояків і старшин 2-ої Дивізії: "Честь Вам, бо Ви є перша бойова частина УНА, яка складає присягу на вірність Україні".

При 2-ій Дивізії не було жодного німця, навіть звязкового... Вся команда впорядку та боеві накази подавалися виключно по українськи. Всі звіти Штабу Дивізії передавалися прямо до Штабу УНА, звіди надходили всі накази.

27-го квітня 1945 р. перевишколену частину 2-ої Дивізії введено у тяжкі бої в околиці Бавцен, проти наступаючої Червоної Армії, а після того переведено на північ і введено в бої проти польської дивізії ім. Т. Костюшки. На тому відтинку Дивізія звела дуже важкі бої з поляками, завдавши їм великих втрат і прорвала фронт на широкому відтинку. В руки наших вояків попала велика кількість боєприпасів, зброї і амуніції, а зокрема багато сотен ворожих вояків. Прорвавши фронт наша Дивізія переможно просувалась на схід.

Але якраз у цей час проголошено капітуляцію Німеччини. Здеморалізовані і перевтомлені німецькі вояки кинули зброю і панічно відступали, відкриваючи Червоній Армії вільну дорогу на захід. В новій ситуації що створилася, Штаб 2-ої Дивізії дав на-

каз всім своїм частинам маршувати в боєвому порядку зі зброєю на захід і перейти Ельбу. Але це завдання вже не було легким до виконання, бо хоча війна вже закінчилась, ворог намагався відплатити воякам 2-ої Дивізії за розгром польської комуністичної дивізії ім. Т. Костюшки. Большевицькі літаки, ескадрили за ескадриллю, з великої височини, скидали бомби на наші відступаючі частини.

Перехід через Ельбу також був дуже важкий, бо там вже були частини Червоної Армії. Тільки малими групами наші вояки переходили ріку. Багатьом з них вдалося дістатися до Баварії, але деяке число попало в руки ворога.

Об'єднання вояків 2-ої Дивізії УНА поставило собі за мету звернути увагу нашого суспільства на деякі маловідомі події з наших визвольних змагань з періоду 2-ої світової війни. Об'єднання підготує видання історії 2-ої Дивізії, як також спогади її колишніх вояків.

Свою працю Об'єднання старається поширити на всі крини, де перебувають колишні наші вояки. Під цю пору вже створюються станиці нашого Об'єднання в різних осередках нашого поселення.

Адреса Об'єднання:

United Former Soldiers of the 2nd Division U.N.A., 140 Prospect Avenue, Irvington, N. J. 07111.

УСПІХ ПОЛК. УВК КЛИМА ТРОХИМЕНКА

артиста маляра, члена Об'єднання Мистців Українців в Америці і Професійних Мистців Німеччини.

Після його участі у виставці в Мюнхені полк. К. Трохименко одержав слідуєчого листа:

" В. П. ТРОХИМЕНКО !

Мюнхенське Професійне Товариство Малярів, член Союзу Професійних Малярських Товариств Німецької Республіки приєднало Вас як звичайного члена і наша Управа постановила одногосно на своїм засіданні в грудні 1970 прийняти Вас у звичайні члени нашого Товариства.

Збірна вистава, що тривала від 23 січня до 21 лютого у нашій галереї при Максиміліянштрассе, де Ви виставили 85 картин надала

цій імпрезі, в якій рівнож брали участь окрім маляра і скульптура Оттокрна Гребнера також Брандавська Група і члени нашої Управи, особливо живого та малярського акценту. Первобутність та сила Вашого малярського виступу буде мати довгий вплив на нас та на відвідувачів вистави.

Управа прощає Вас у зв'язку з Ващим поворотом до Америки з найширшими побажанням дальшої творчості і намірених вистав.

Я, особисто, дуже дякую за Вашу співпрацю та остаю з пошаною,

Ваш

Г. А. Фольквайн

Президент Союзу Образотворчих Мистців у Мюнхені."

НАШ ВЕЛИКИЙ УСПІХ

Ділимося з Вельмишановними побратимами, друзями, приятелями й прихильниками нашого журналу "Українське Козацтво" радісною вісткою. Наш проект про приміщення всіх 50 комплектів журналу в різних місцях Вільного Світу для запевнення їх збереження від непередбачених катастроф до часу відновлення Вільної Української Соборної Держави — вже здійснився.

Всі 50 комплектів закуплено і розіслано та приміщено у певних осіб, в установах та в організаціях, виказ яких ми належно зберігатимемо і далі будемо надсилати їм чергові числа журналу для доповнення тих комплектів.

Дай, Боже, всім, хто спричинився до здійснення згаданого задуманого пляну, здоров'я, щастя та многих літ! Щиро їм дякуємо!

Примітка: До комплекту нашого друкованого журналу "Українське Козацтво", що почав видаватись в 1968 році від першого числа, занумерованого — "1 (9)", не входили 8 чисел неперіодичного циклоstileвого бюлетеню "Вільне Козацтво", що появлявся в невеликій кількості примірників для внутрішніх потреб організації УВК в роках 1947 в Європі а в роках 1963–65 в Нью-Йорку. Але важливі матеріали з того бюлетеню було передруковано в "Українському Козацтві".

Редакція і Адміністрація "Українського Козацтва"

Що пишуть про наш журнал

... "Ваша праця корисна. З Новим Роком бажаю кріпкого здоров'я й витривалости у продовженні освідомлювання нас про славне минуле українського народу. Дай, Боже, щоб наше майбутнє завершилось тим, за що наші предки змагались..."

Вінніпег, 12. 1. 1977.

Микола Залозецький

* * *

... "Ваш журнал є дуже добре редагований та може здобути нових козаків, але посьильте пропаганду. Подаю Вам кілька адрес з Філадельфії..."

Гернзвил, 18. VIII. 1976.

Михайло Гікавий

* * *

... "Дуже дякую за надіслання так цікавого і гарно видаваного журналу і прошу присилайте мені і надалі, постійно..."

Бруклін 1. 13. 1977.

о. д-р Ю. Шумовський

* * *

... "Цей журнал є більш історичний вісник, як то колись в давнину жили наші предки козаки. Це потрібно для нашого молодого покоління..."

30. 9. 1976.

Марія Лепка

* * *

... "Дійсно і на правду без компліментів журнал бездоганий, патріотичний, підбадьоруючий як і сама козацька ідея нашої організації, історично-документальний і то не лише славної нашої козащини, а цілоти визвольних змагань нашого страдаючого але не скореного народу. Я вірю що Ви маєте велике внутрішнє вдоволення в осягах журналу, а з Вами радіємо і ми всі Вашими успіхами і нехай же козацька слава, разом з Вашими трудами, не вмере, не загине!..."

19 серпня 1976 Перт Амбой.

Володимир Гладич

* * *

... "Засилаємо наші найщиріші побажання та бажаямо сили і витривалости та доброго здоров'я гол. редакторів і всім співпрацівникам чудового журналу "Українське Козацтво". Допоможи Боже, щоб це вікно мудрости і на другий рік, і на всі роки своїм друкованим словом служило не тільки нам козакам на чужині, а і всьому українському народові, не з Чикаго, а з гордого міста Києва!"

Канберра, Австралія, 14 грудня 1976 р.

Инж. Пилип Грін Сот. УВК

Отаман Куреня 34 ім. полк. М. Кривоноса

Инж. О. Кавуненко Хор. УВК

Курінний Писар

* * *

Передано 28 липня 1976 на радіо-авдіції Василя Шарвана в Бафало, Н. Й.

Виголосив д-р. філ. М. Лоза.

Для сьогоднішнього огляду нових видань використаємо журнал-квартальник "Українське Козацтво", що виходить уже 13-ий рік у Чикаго. Головним його редактором є інж. Антін Кущинський. Нормально журнал появляється на початку кожного кварталу. Цим разом, найновіше число — позначене місяцями квітень-червень — появилось при кінці зазначеного кварталу. Редакція виправдала причину. Сталось це не з вини Редакції, а через труднощі в друкарні. Найновіше число — збільшене, має 80 сторінок, а це тому, що воно подвірне. Ми вже свого часу згадували про журнал "Українське Козацтво", тому не будемо повторяти оцінки журналу відносно його зовнішнього вигляду. Під цим оглядом журнал без змін. Перейдемо до змісту найновішого числа журналу. Зміст, як і завжди, — різноманітний. На початку журналу поміщено вірш Олеса Бердника "Легенда про Січ". З огляду на те, що в часі, до якого відноситься найновіше число журналу, припадали Великодні Свята, поміщено статтю покійного о. Іллі Нагірняка "Великдень". З огляду на обмежений час передачі, ми не встигли перелічити навіть заголовків всіх ста-

тей і іншого матеріялу друкованого в цьому числі журналу. Тому обмежимося до найважливіших речей. Декілька сторінок відведено для о. Агапія Гончаренка, українського емігранта, який прибув до ЗСА в 1865 році. На обкладинці поміщено портрет о. А Гончаренка.

Дальше згадуємо про цікаву статтю о. Протопресвітора Миколи Литваківського на тему: "Символічне значення хреста", про статтю д-ра Юліяна Рабія: "Українські козаки в історії міста Самбора", про статтю Антона Кущинського на тему: "Про свято Покрови в історії козацьких народів", статтю Павла Конопленка-Запорожця: "Про кобзу, кобзарів і бандуристів, про думи й пісні", статтю ген. Петра Самутина: "Коротка історія штабової сотні VI-ої Січової Стрілецької Дивізії".

Гідним уваги й признання для Редакції є розділ в журналі — присвячений молоді. Розділ зветься "Наша зміна".

В журналі присвячено багато місця поточним подіям, а спеціально життя окремих Куренів Українського Вільного Козацтва, бо журнал являється органом цієї Організації.

Для радіо-слухачів, які хотіли б переплачувати журнал "Українське Козацтво", подаємо адресу:

Річна передплата виносить дол. 7.00 для ЗСА і Канади.

Для репрезентації УВК:

Зложили на видавничий Фонд творів проф Романа Завадовича — Курінь ч. 19 ім. Гетьмана Павла Скоропадського 10.00 дол. і Юнацький Курінь ч. 26 ім. о. Агапія Гончаренка 10.00 дол. а на 50-літній ювілей маестра Василя Авраменка — Курінь ч. 19 ім. Гетьмана Павла Скоропадського 10.00 дол.

ПОПРАВКА

В "У. К." ч. 5 (39) за 1976 рік на стор. 41 згадано про Полк. І. Ухова, що він помер в Аргентині. На підставі точних джерел подаємо, що в дійсності він помер в Каліфорнії в Санта Барбара а похований на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., ЗСА

Редакція "УК"

ВІДИЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

ПОЛКОВНИК СТЕПАН ЛАЗУРЕНКО
КОЗАК З ДІДА Й ПРАДІДА

Полковник Степан Лазуренко.
(Знімка з 1915 року).

В глибокій пошані до св. п. Побратима по зброї й близького земляка та Його Високодостойної Дружини, а моєї Товаришки юних літ, подав Ант. К.

... "Рекомендую запросити вписатись до реєстру Українського Вільного Козацтва Полковника Степана Лазуренка, що походить з давнього роду запорозьких козаків, та висилати йому наш журнал... "Такий короткий зміст припису нашого Почесного Отамана і Командира Української Національної Армії Ген. Штабу Генерала Павла Шандрука одержала Генеральна Канцелярія УВК на початку 1969 року... Наказ цей було виконано, але відповіді не поступило, бо виявилось, що козак з діда й прадіда в той час вже готувався до Вічного По-

ходу. З Найвищого наказу Він відійшов у небесні засвіти на вічний спочинок 27-го лютого того року Божого 1969-го. Упокоївся Він по тяжкій недужі в Дітроїті, стеїт Мічіген в ЗСА.

Але вірна Його дружина Високодостойна п. Зінаїда з дому Лихошерст, яке прізвище також вказує на її козацьке походження, з безмежної любови до свого покійного Чоловіка та з пошани до всього того, що було близьким для його душі, стала в Його Пам'ять щирою й ревною прихильницею й передплатницею "Українського Козацтва", як органу тієї державницької думки про Волю України, якою жив і яку лелівав в своїх думках св. п. Полковник Лазуренко до останньої своєї хвилини життя.

Славний командир славного козацького полку ім. Гетьмана Богдана Хмельницького, Запорізького корпусу Полковник Степан Лазуренко народився 28 грудня 1892 року в Гадячі на Полтавщині.

Скільки чарів природньої краси по зелених узбіччах над річкою Пелом, скільки історичних спогадів жило в тому старовинному козацькому місті, що в давнину звалось Гадяче!...

Це ж у цьому козацькому місті Гетьман Іван Виговський, щоб мати вільну руку проти Москви, уклав Гадяцький договір 1658 року про створення "Великого Князівства Руського" на рівних правах у федерації з Польщею й Литвою на чолі зі своїм українським гетьманом, що його мали вибирати всі стани Українського народу...

Це було родинне місто Михайла Драгоманова знаменитого українського ученого, історика, етнолога, політика і публіциста, непримиримого ворога московської диктатури і централізму.

А за найновіших часів Гадяч мав також свою привабу й духовні впливи. Бо ж це тут, під самим містом, на узгір'ї на горбку над річкою Пселом красувався будинок Лесі Українки, найбільшої української поетеси, мужньої палкої боевої української патріотки.

А чудовий своєю козацькою архітектурою собор на широкому майдані серед міста та дві церкви: дерев'яна — "заярська" при впадінні річки Груні до Псла, де мальовничо розмістились водяні млини сукновальня, та друга — "на горі" мурована. Ці церкви мали своїх дзвонарів віртуозів, які навіть створили свої оригінальні "мотиви" передзвону...

Тож, згадуючи про Гадяч у восьму річницю неблаганої смерті світлої пам'яті Побратима по зброї Полковника Степана Лазуренка, хочемо сказати, що оте все, що мало те місто в собі славного, українського, старовинного і з тим природнім щирим гумором свого населення невидимими впливами будило у юнака Степана голос предків і кликало його бути вояком. Бо в ньому на те все відгукувалась кров козацька, кров предків... А тоді саме почалася Перша світова війна...

Юнак Степан Лазуренко в 1915 році закінчив "Віленське Военное Училище", перенесене тоді до Полтави. Мотом тієї школи, що карбувалось на металевих мініатюрних парамешниках ("погонах"), що носились в петельні уніформи, голосило: "Віленець один в полі і тоді вояк!". Це гасло, що кликало бути безмежно відважним і в обставинах, коли б на полі бою вояк залишився сам серед ворогів, певно знайшло в душі молодого старшини Степана Лазуренка відгук козацького завзяття... Бо ж з його службового реєстру знаємо, що за два неповних роки його участі на фронті війни в царській армії за Першої світової війни він дістав найвищі боеві відзначення включно з "золотою зброєю" з написом "за Хоробрість" і встиг бути під-

вищеним аж до ранги сотника ("Капітана")...

В 1917 році по зреченню московського царя Николая II, від престолу припинилась дія і сила Переяславської угоди про спілку України з Москвою. Сотник Степан Лазуренко один з перших голоситься до слуби й організування свого Українського війська. Він був одним з основоположників Богданівського полку, а в 1918 році, завдяки своїм здібностям, стає його командиром. Полк під його командою відзначається в боротьбі проти московських червоної і білої армій і записує в славі сторінки повітряного Українського війська бої під Полтавою, Харьковом, у відступі з Києва знову у боевому наступі під Яготином, Гребінкою, Лубянами, Ромоданом, Миргородом, Великими Сорочинцями, Полтавою. Ось ті головні сліди боїв за волю й державу України, що той шлях накреслив своєю шаблою Полковник Степан Лазуренко...

Плямистий тиф, який десятикратно нашу армію, звалив виснаженого фізично, хоч і непохитного духом, Полковника. При відступі армії на Захід сталося так, що... хворого залишено в шпиталі в Ярмолинцях...

Прийшли тяжкі й до крайності небезпечні роки переховування залишеного на призволяще українського героя, хороброго до безтями старшини, що в боях був готовий віддати життя за Україну... Неспокійне, повне небезпечних обставин життя, стало напруження нервів все те, підірвало вже тоді остаточно його здоров'я. Він захворів на серце. Бож і дуб не витримав би тих обставин, коли навкруги нема вільного повітря і сонце не світить...

Коли німці за Другої світової війни почали відступати з України, Він виїхав на еміграцію і від 1945 року перебував в "ДП" таборах в Німеччині, звідки потім дістався до З'єднаних Штатів Америки.

Тут, хворий на серце, в Дітроїті вже не встоявся і відійшов у Засвіти... Осиротив свою любу вірну дружину Зінаїду і велику свою родину: сина інж. Сергія з дружиною Лідєю і двома дітьми — Ольгою та Степаном, та

доньку Оксану з її чоловіком Віталієм і двома їхніми доньками — Іною та Алою.

Урочисті панахиди й похорон відправляв о. Протопресвітер Олександр Биковець. Крім того панахиду відслужив також о. прот. Микола Литваківський сам колишній старшина Української армії. Покійного Полковника прощали о. Биковець і ген. О. Вишнівський, а ген. М. Крат, по традиції славних запорожців накрив Покійного червоною китайкою. Сумні обряди відбулися в дні 1-го, 2-го 3-го березня 1969 року при великій масі Побратимів, друзів і знайомих Покійного. А 3-го ж березня домовину з тілом Покійного перевезено літаком до Бавид Бруку, де її поховано того ж дня на вічний спочинок. Коротку прощальну промову виголосив генерал А. Валійський.

Духовний і вояцький образ Покійного Командира Богданівського полку полковника Степана Лазуренка найкраще зобразив, також вже в Бозі спочиллий полковник Олександр Шаповал у своєму листі з дня 22 березня 1869 року, до Високодостоїнної Вдови Пані Зінаїди Лазуренко.

Тут подаємо виписки з того листа.

"Хоч життя і розлучило було зі світою пам'яті Степаном на довший час, але в душі моїй увесь час заховається найкращий споми́н про колишнє його співробітництво зі мною і нашу спільну жертвенну боротьбу за Волю України. Найсвітлішими у цій нашій спільній праці — боротьбі були часи, коли ми ентузіастично формували 1-й Український Козацький ім. Гетьмана Богдана Хмельницького Полк і в скла-

ді цієї першої національно-мілітарної української формації провадили перший етап кривавих боїв за державну незалежність України. То була правдиво героїчна **чинність**.

І в цій праці — боротьбі тодішній мій Дорогий Товариш Степан завжди хоробро виступав у перших лавах борців — славних богданівців без жадного вагання, точно виконуючи накази Команди.

Він був людиною вельми скромної вдачі і благородно-лицарської поведінки в тім оточенні, що серед нього перебував, незалежно від того, чи ті люди були його зверхниками чи підлеглими йому.

Це був тип правдивого вояка — лицаря. І тільки слаба національно-державницька свідомість нашого народу в ті часи і взагалі безталанна доля цілої України, — не дали можливості такому воякові-лицареві, яким був світлої пам'яті Степан, розвинути свої здібності до масштабу великого полководця — державного мужа.

Але роки нашої національної Весни (1917-1918), коли ми спільно провадили боротьбу за волю України, — не пропали. Україна існує, не зважаючи на всі руйни, що досі завдав її жорстокий ворог. І наша, славна Україна незабаром (в історичному розумінні) відродиться до цілком незалежного власного державного життя.

І душа нашого Степана-Лицаря може спокійно перебувати в Царстві Небеснім.

Вічна йому пам'ять.

Олександр Шаповал'

о. Григорій Сіваченко з внучкою Вітею. (Знімка останніх часів)

В Чикаго, 27 жовтня 1967 року відій- у Царство Небесне по довшій і тяж- кій недусі Архипресвітер УАПЦ со- борноправної св. п. о. Григорій Сівак- Сіваченко, полковник-капелян з реє- стру УВК ч. 1, ім. Князя Дмитра Бай- ди-Вишинецького при Генеральній Булаві УВК.

Покійний народився 19 лютого 1895 року в Єлисаветграді на Херсонщині. Здобувши духовну й військову освіту, служив за Першої Світової війни як військовий старшина в московській царській армії в 53-му Волинському полку на Кавказькому фронті. Потім, після поранення, був переведений до 7-го Морського полку в Севастополі. В ранзі поручника перейшов в 1917 році до української армії і воював проти большевиків.

Авторові цих рядків припав душев- нотяжкий і сумний обов'язок попрощати св. п. о. Григорія у Вічний По- хід. Попрощав я Його під час пана- хиди за спокій Його душі в Чикаго 29 жовтня т. р. слідуючими словами:

"Високопреподобний Отче Архипре- світоре, Дорогий, незабутній Побра- тиме, Козацький Полковнику!

З глибоким жалем за Твоїх осиро- тілих і безмежно уболіваючих і Тебе люблячих: найдобрішу душею пані- матку Катерину, сина Копстантина з дружиною, стоїчну в гіркому житті доню Лесю та янгольської подоби, най- ніжвішу до Тебе внучку Вітю, прий- шов і я зі своїм сумом сердечним ска- зати Тобі останнє "прощай" від Укра- їнського Вільного Козацтва. Бо ж Ти з такою палаючою любов'ю належав до нашого побратимства подібно тому, як з гарячою відданістю служив Ти як священик і віддавав себе Українській Автокефальній Православній Церкві.

По прикладу своїх прадідів запорож- ців єднав Ти в своїй особі дві великих правди, без яких далека наша Бать- ківщина Україна не змогла б досі іс- нувати, а в недалекому історичному майбутньому знову відродитися в своїй славі і величчі. Це були і будуть: своє військо і своя Церква. Тому Ти, Дорогий Отче, і свою освіту здобув і в Херсонській Духовній Семінарії і в Одеській Військовій Школі.

Як військовий старшина боровся з шаблею в руках за волю рідної землі, за свій нарід, за його віру й Церкву православну, незалежну від підле- лости чужим силам і чужим впливам.

А коли встоятись не було сили, пе- ремінив Ти, за старовинним запоро- зьким звичаєм, шаблюку на хрест і так продовжував свою службу Богові й Україні аж доки знеможений фізич- ною неміттю віддав душу Богові. Ос- танніми часами страждав болючо, але терпеливо переносив ті муки, бо ж і Христос як Богочоловік страждав на хресті...

У збройній боротьбі був Ти герой- ським старшиною — командиром сотні а потім командиром куреня ще за Пер- шою світовою війни. А проти нехристів москалів воював Ти в загоні Ю р к а Т ю т ю н и к а б у в двічі по- ранений. За свою хоробрість і відвагу був відзначений найвищою нагородою — хрестом Святого Юрія Переможця, яке відзначення визнала і українська державна влада. А за службу Україні дістав Хрест Українського Козацтва

мечами та золотою гілочкою за участь в боєвих акціях проти ворога та з золотом зіркою за пролиту власну кров за Україну. Тому то прийшли ми Тебе винагувати з нашим козацьким святим прапором, що схиляється тепер над Твоєю труною, честь Тобі віддаючи.

А Хрест Українського Козацтва, що тепер лежить коло Тебе, є родиною реліквією, що буде нагадувати спадкоємцям про славне, незабутнє ім'я лицаря священника і то з роду в рід. По статуту це відзначення передається Високодостоїнній Пані вдові паніматці не лише з обов'язком його зберігати, але й з правом носити на своїх грудях в день Твого народження та в дні свят: Різдва Христового, Великодня, Богоявлення та Покрови Пресвятої Богородиці. А даліше Хрест передається з тим же правом по старшинству в родовій лінії його лицаря, а колиб вона вигасла, то в ближчій спорідненому роді з покоління в покоління, все даліше й даліше у світлу непереривну пам'ять...

* * *

Покійний Отець Григорій дуже дорожив цією нагородою і, коли вже ледве рухався і ледве говорив - то турбувався майбутнім цього козацького хреста. Ледве чутним голосом - фізично зовсім безсилий, шепотів мені при останнім побаченні і питав — "а що буде з хрестом?"...

А про його інші, в останнє виявлені мені думки, тут передам коротко.

Радів він, почувши, що 6-ий Собор Української Автокефальної Православної Церкви соборноправної у вересні цього року Божого 1967-го вище історично славною постановою старатись примирити між собою всі існуючі дієцезії Української Православної Церкви щоб в дальшому створилась єдина Українська Автокефальна Православна Церква. Це ж було його глибокою святою думкою...

І який великий, дай, Боже, пророчий факт тепер діється на наших очах. Тліні останки Нашого Побратима Козацького Полковника, що воював за Україну, Архипресвітера Отця Григорія Сіваченка, що належить до Ук-

раїнської Автокефальної Православної Церкви соборноправної, перевезуть до Святотроїцької Української Православної Церкви в Чикаго, що є іншої дієцезії, і там буде відслужено по ньому священні похорони.

Так, в особі Дорогого нам Покійника твориться перший факт, що може бути першим символічним кроком до здійснення заповітної ідеї всіх українців доброї волі про поєднання наших православних церков...

Поряд з глибокими думками про долю наших українських церков, Покійний Отець Григорій турбувався в тих останніх словах, що ними ділився, ледви із трудом їх промовляючи і про те, чи його кандидати, яких він рекомендував, вступили до козацького реєстру та чи передплачують наш козацький журнал?...

А про себе з глибокою християнською вірою у безсмертя людської душі, отець Григорій не без козацького гумору казав про свій фізичний стан дослівно так: "Мое тіло таке як тісто зробилося, що «доходить», а моя душа вже до Бога відходить!"...

Таким докінця своїх днів на землі, вже до краю фізично змучений і зовсім безсилий, але з явним стійким духом і вірний в своїх поглядах, був Отець Григорій, славний Козацький полковник нам всім для прикладу...

* * *

Спочивай же, Дорогий Отче Побратиме в оселях праведних, бо лише там Тобі місце уготоване і по правді у Господа заслужене! А ставши тепер ближче до сил небесних, молись і за нас грішних, проси у Господа Милосердного про утіху для Твоєї Родини, проси про Волю й Долю України, проси про дорогу Тобі Автокефальну, ні від кого незалежну Українську Православну святу Церкву!

Прости і прощай!"

* * *

Після панахиди тліні останки Покійного було перевезено до Святотроїцької УПЦцеркви в Чикаго, яка належить до іншої дієцезії, ніж належав св. п. о. Григорій. В цій же церкві 30 жовтня 1976 року було відправлено Заупокійну Св. Літургію та чин

священничого похорону. Сталося це з ініціативи о. Протопр. Олександра Биковця, прихильними стараннями настоятеля Св. Троїцької Церкви о. Протопресвітера Миколи Литваківського (Генерального Капеляна УВК), за активної підтримки о. Декана Протопр. Федора Білецького та з дозволу Владика Митрополита УПЦ в ЗСА Мстислава Скрипника. Похоронні Богослуження відправляли: Преосвященний Владика Петро, Протопресвітер Олександр Биковець, Протоєрей Петро Цимбал, священники — о. Микола Головченко і о. Василь Салатюк — та Протидиякон Антін Зозуля. (Всі з УАПЦ соборноправної).

Крім того, при Св. Літургії були присутні священники УПЦ в ЗСА: Протопресвітер Микола Литваківський (настоятель церкви і Генеральний Капелян УВК) протоєрей Орест Кулик і о. Ігор Зботанів, які потім брали участь у священничій похоронній відправі.

Так стався знаменний факт історично-символічного значення, коли во імя правдивої братньої християнської любови похоронні відправи, що їх оголював Владика єпископ УАПЦ соборноправної Петро, відбулися в храмі, що належить до Митрополії УПЦ в ЗСА, що її першоєрархом є Владика Митрополит Мстислав.

Надхнені прощальні проповіді виголосили: Владика Петро та Протопресвітер Олександр Биковець. Під час панахид в похоронному заведенні та при похоронних відправах в церкві Св. Троїці було повно людей різних українських православних дієцезій а коло домовини стояла почесна варта з прапорами УВК.

Поховано св. п. Архипресвітера Григорія Сівака-Сіваченка 30 жовтня 1976 р. на цвинтарі Елмвуд в Чикаго.

Вічна йому пам'ять!

Антін Кущинський

ПАМ'ЯТІ ПІДПОЛКОВНИКА ЗАХАРА ІВАСИШИНА

Читати посмертні згадки про відомих людей завжди боляче. Але душу огортає особлива печаль, коли вмирає щирий приятель, доброзичливий друг, яким був для мене світлої пам'яті пполк. Захар Івасишин.

Відійшов від нас ще один із могоківців визвольної боротьби України. Ще один патріот-державник, невтомний борець за права відновлення Української Державности.

Смерть його була для мене великим ударом, тим більше, що у вівторок 28-го грудня 1976 р. я ще розмовляв з ним по телефону а в середу 29-го його вже не стало.

Похоронили покійного пполк. Захара Івасишина в понеділок 3-го січня 1977 року на Православному цвинтарі св. Андрія в Баунд Бруку Нью Джерзі на 82-ому році його многострадального життя. Пполк. Захарій Івасишин народився 1-го жовтня 1895 року в Чорні на Поділлі в незаможній селянській родині. Народну школу закінчив в Чорні в 1908 році. Вчитель-

ську школу — в Жванчику в червні 1912 році. Педагогічні курси — в Майдан-Трепівську в 1914 році. В 1914-15 шкільному році учителював в Балшівцях на Поділлі.

З вибухом I-ої світової війни, в червні 1915 року був покликаний до військової служби до Російської царської армії в 40-вий піший полк — в Одесі. Після шостимісячного перебування на фронті, був відправлений до Віленської Військової школи в Полтаві, яку закінчив 1-го лютого 1917 року, після чого був відправлений знов на Південно-Західній фронт вже як командир сотні.

Після розпаду фронту — 1-го грудня 1917 року вступив до Української Армії, в якій перебував до 21-го листопада 1920 року, з якою після програної переїшов границю Річпосполитої Польської і був інтернований в місті Каліші.

В 1925 році закінчив українську гімназію імені Тараса Шевченка в Каліші після чого подався на вищі сту-

дії до української Господарської Академії в Подєбрадах (Чехословаччина). В 1930 році закінчив гідротехнічний відділ з титулом інженера-гідротехніка. Закінчивши вищі студії, вчителював в середніх школах на Закарпатській Україні. Після закінчення 2-ої світової війни переїздить до ЗСА де включається до громадсько-політичної роботи в УНДС-і і був незмінним редактором "ТРИЗУБА" на протязі більше 15-ти років, майже до самої смерті. Після тяжкої недуги і операції аорти покійний не дотримувався порад лікаря, ані своїх приятелів, — багато курив і цим самим скоротив собі життя.

Покійний був релігійною людиною. Вірив, що після християнського вчення — смерть являється частиною Б о ж о г о пляну. Вона є натуральним Б о ж е с т в е н н и м порядком. Це єдиний шлях поза нашою маленькою землею, який веде в прекрасне царство в Б о ж о м у П р о с т о р і.

І цей перехід, від відомого, до неві-

домого, від теперішнього до будучого, не вислід простого випадку або грубої безжалісної матеріальної сили, але також, як і все на землі, має за собою Бога. Життя як таке, — це не закінчене діло. Справжнє вічне життя тут тільки починається, і його повний розвиток предстоить тільки в другому Світі. Смерть є переходом не тільки від чогось, але і до чогось. Для повноти життя, ми повинні звільнитися від обмежень нашого фізичного буття. І якщо умерлі відходять до повного радісного і вічного життя, — вони повинні починати з початку. Для того смерть являється порталом, через котрий вони входять у В і ч н е Ц а р с т в о.

Його душа вітає у сузір'ї Базарських Лицарів, що голови свої зложили у вірності присязі Українській Державі.

Честь і поклін Т о б і — Борцєві за волю й незалежність нашого народу.

Василь Задоянний

ВІДІЙШОВ ВІД НАС!

В середу 4 грудня 1976 року в місті Аделаїді, Австралія, після короткої та тяжкої недуги упокоївся в Бозі на 72-ому році життя Сотник УВК Сергій Крицький. Похорон відбувся в середу, 7-го грудня в св. Покровському Храмі УАІЩеркви. Чин похорону довершив настоятель парафії Капелян УВК о. Протєпрєсвітер Н. Плічковський. Хором керувала пані Надія Коваленко, а з прапором Козацтва стояв побратим Ф. Сліпченко.

Покійний народився в Пирятині на Полтавщині в заможній козацькій родині. Початкову освіту здобув в Пир'ятині та Полтавській гімназії, а вищу Харківському Інституті, де закінчив транспортний факультет.

З початком Другої світової війни брав участь в збройній боротьбі проти більшовизму в різних формаціях.

На еміграції в Європі був довголітнім, активним і провідним членом Со-

юзу Гетьманців Державників, займаючи в ньому різні становища.

З переїздом до Австралії оселився з родиною на постійне життя в Аделаїді, де належав до української громади, до Куреня УВК ч. 17.

Дописував до різних українських часописів в Австралії.

На цвинтарі Чельтенгам виголосили прощальні промови над могилою: Голова Управи Громади Т. Пасічинський, С. Шемет з Мельбурну, як Голова Краєвої Ради Союзу Гетьманців-Державників, та І. Чумак від інших Організацій та Родини покійного.

Після похорону відбувся в прицерковній салі поминальний обід, який влаштувала Родина покійного, при котрім приятелі, друзі і представники організацій згадали Покійного у своїх промовах.

І. Чумак

ГРИГОРІЙ ГНИЛОЗУБ

Немає дня, щоби не надходила сумна вістка про відхід у засвіти колишніх учасників наших Визвольних Змагань років 1917-21 а також і пізніших, значно молодших, членів Української Дивізії УНА і УПА. Відходять ті, що кров'ю писали волю і історію рідної України, та коли їм прийшлося відложити кріс, вони не спочили і хоч часто знеможені наслідками важких поранень і жорстокими переслідуваннями окупантів, — кували долю України на полі політичному, просвітянському й економічному дуже часто в холоді й голоді, сповняючи святий обов'язок супроти Матері України, щоби вона жила. Бо їй вони присягли свою любов і її присвятили ціле своє життя.

Таким вірним сином рідної України був також сл. п. Григорій Гнилозуб, Колишній Булавний Корпусу Січевих Стрільців Полковника Євгена Коновальця і Хорунжий Українського Вільного Козацтва 9-го Куреня ім. Генерала Мирона Тарнавського в Ютиці, стейту Нью-Йорк. Народжений 1896 року в селянській родині на Буковині, в селі біля Чернівців. З вибухом 1-ї Світової Війни в 1914 року був змобілізований до австрійського війська, до 41-го полку піхоти. Після розпаду царської Австрії голоситься як Булавний до Корпусу С. С. і в ньому бере участь як фронтовик у наших Визвольних Змаганнях. Після війни вертає домів на господарство, що його перебирає після смерті свого батька і поза господарством бере в селі живу участь у розвитку економічного і політичного життя. Та прийшла перша окупація рідної землі московськими більшовиками і йому, січовому стрільцеві, треба було переховуватись

у добрих людей щоби рятуватись, перед холодною північчю далекого Сибіру. Не багато крашою оказалась і німецька окупація, та коли північний окупант наближався в друге- прийшлося йому з болем серця залишати рідну землю- він подається на захід до Німеччини та по гірких роках таборолого життя емігрує до ЗСА й опинюється на постійне в Ютиці, працюючи кухарем в рестаурації. Тут знаходить також для себе дружину і разом виховують сина Петра і донечку Марійку на чесних й віруючих громадян- мрючи і вигляючи повороту на свою рідну Зелену Буковину.

На жаль мрії остались тільки мріями. Перед двома роками захорів на страшну й невилічиму недугу. В наслідку цього дня 17- жовтня 1976 року помирає в присутності членів родини, прийнявши перед кількома днями Найсвятіші Тарни. Перед смертю просить священника похоронити його після обрядів і звичаїв української православної церкви (як велить звичай) на українському цвинтарі Св. Володимира Великого- де він вже за життя придбав собі місце на гріб. Похорони відбулися в дні 21, жовтня при участі всіх членів родини, приятелів і знайомих та українських комбатантів і членів УВК.

Був членом ОБВУА, як бувший Булавний Української Армії і членом УВК. Мав слідуючі військові відзначення: Хрест Симона Петлюри, Воєнний Хрест УНР Хрест Українського Вільного Козацтва з мечем і Хрест ОБВУА у 50-ліття Української Армії. Був також членом Українського Народного Союзу.

Вічна Йому Пам'ять.

Ю. Р.

"ПАРАСТАС" — ЙОГО ЗНАЧЕННЯ І СИМВОЛІКА

Парастас — це ряд молитов за спокій душ померлих. Звичай Православної Церкви молитися за померлих походить ще з апостольських часів. В книзі "Правила Апостолів" закликається вірних молитися за померлих на 3-, 9-й і 40-й день, як рівно ж у річницю смерті.

В 3-й день тому, що третього дня Господь Ісус Христос воскрес із мертвих. На 9-й день, — щоб Господь зачислив душу покійного до дев'яти чинів ангелів і святих. На 40-й день треба молитися за покійних на згадку, що Господь Ісус Христос поспів 40 днів і був спокушуваний дияволом і що 40-вого дня Він вознісся на небо, щоб приготувати місце для тих, що люблять Його.

В річницю смерті покійника ми виявляємо нашу віру, що день смерті не є днем зникнення його, а днем народження до вічного життя.

Є давній звичай, що, коли родня покійного приходить на заупокійну Службу Божу і Парастас, приносить просфорки і миску вареної пшениці з медом. Пшениця символізує воскресіння з мертвих, бо так, як зерно пшениці кимене в землю мусить зогинти, щоб принести плід, так і тіло покійного мусить зотліти, щоб воскреснути до нового життя. А мед — це Божя благодать, це манна, що походить з найніжніших соків Божого творіння.

"Український Православний Вісник"

РЕЦЕНЗІЇ

Олекса Воропай

"ПРИГОДИ МАРКА ЧУБАТОГО".
 Видавництво "Українська Думка"
 Лондон 1954 р. Стор. 100.

Хоч ця повість появилася вже чверть століття тому назад, але вона дуже цінна, цікава, весела і взагалі надзвичайна своїм змістом *про характер сучасного козака в Україні*. Тому вважаємо за потрібне згадати про неї і на сторінках "Українського Козацтва" тим більше, що рештки її накладу ще може можна дістати або знайти в бібліотеках місцевих українських організацій. Ось що тоді писала про цю книжку д-р Софія Парфанович в одному з своїх листів до автора:

... "Набридло читати про тюрми і муки, безборонну смерть та безсилля. Хоч все те теж треба списати, розказати світові, але воно показує слабкість, безсилля, безборонність... А світ не вірить в наші мільйони жертв і не розуміє, як можна з тих мільйонів зробити погірних овець, що йдуть без протесту на заріз. Коли ми їм розказуємо про життя в Радянському Союзі, вони слухають... слухають, а потім питають: "Коли так погано, як оце ви кажете, то чим можна пояснити те, що там люди живуть і не бунтуються?" Ви тоді розказуєте про терор, диктатуру... Набридаєте і собі, і другим, а потім кидаєте все до дідька..."

Але Ваші "Пригоди Марка Чубатого" показують інших людей. Це ті люди, що хоч і в ярмі — не піддаються: чоловіки втікають та прокрадаються крізь те життя лисами та хортами, а як треба, то й вовками... Жінки воюють сапами та язиками, чим і як хто може. Вони переживають злидні й лихоліття, але не піддаються. Навіть коли їх арештують, як С. А. Халепу чи самого Марка Чубатого, вони все ж знаходять способи визволитися, втікати, як це часто робить сам Марко. У них відношення до життя та його всіх справ — філософське, і філософія ця, разом з полтавським спокоєм, повільністю і розважністю дозволяє їм

серед таких умовин життя, як вже не сміятися, то бодай посміхатися і знаходити в житті цікаве і смішне. Вони люди чистої раси — степової, української, і в них сила чорнозему. Зустріч із такими людьми наповнює оптимізмом і вірою, що ані діти Марка Чубатого, ані оці діти херсонських чи полтавських степів не згинуть — ні під найтяжчим режимом, ні серед найгіршої завірухи. Вони родовиті і глибоко закорінені в свій ґрунт і ніякий волоцюга — чи москаль, чи німець — не потрапить вирвати їх із корінням. Вони кремезні тілом і духом, а їхня культура й психіка такі різні від московської, що їм боїтися немає чого..."

* * *

Василь Пласконіс:

З РІДНОГО СЕЛА В ШИРОКИЙ СВІТ

Автор описує у вступі життя та звичай нашого села в Галичині перед Першою світовою війною. Потім коротко згадує про свою участь в боях колишньої австрійської армії на Півні, а по повороті домів, участь в наших Визвольних Змаганнях. Автор ширше описує свою еміграцію та життя в Канаді та свої подорожі до Аргентини.

Книга в полотняній оправі, синього кольору із золотим друком на складинці. Сторінок 256. Ціна 6.00 доларів.

ЕВК.

КОЗАЦЬКІ ПРИСМАКИ

Козацька Картопля

Звичайну картоплю старанно помити щіткою в теплій воді, помастити кожну картоплину олією й посипати сіллю. Потім поставити на бляху в духовку і через сорок хвилин картопля буде готова. Їсти її, не обчищаючи, і не можна буде відірватися, бо така буде смачна.

Цей рецепт походить від академіка Яворницького, відомого дослідника історії й побуту Запорозьких козаків. (За "Нотатником")

Козацька лемішка з салом

просіяне гречане борошно злегка підсмажують у духовці, кладуть у каструлю і заварюють киплячою підсоленою водою до густоти в'язкої каші.

Потім додають нарізане соломкою і підсмажене сало, добре розмішують, перекладають у форму і ставлять в духовку запікати 20-25 хвилин.

Готову лемішку подають тільки гарячою.

На 2 склянки гречаного борошна — $\frac{3}{4}$ склянки води 80 грамів сала.

МЛИНЦІ ГРЕЧАНІ

Гречане борошно розводять у двох з половиною склянках теплому молоку, вливають розведені в теплому молоці дріжджі і розмішують коністкою до гладкості. За годину до випікання гречаників підготовлену масу обварюють двома склянками молока або води, додають сіль, накривають посудину чистим рушником, ставлять у тепле місце, дають добре підійти і тоді обережно не мішаючи тіста, випікають млинці.

На 4 склянки гречаного борошна 4 — 5 склянок молока. 50 гр. дріжджів і чайну ложку солі, 50 грамів масла для змащування сковороди, 100 гр. вершкового масла до млинців.

ШИПУЧКА

Листки чорної порічки перебирають, промивають і обварюють окропом, кладуть цукор, нарізаного цитрону, без кісточок, накривають рушником і дають прохолонуту до трох-

тепленої температури. Після цього вилвають розведені дріжджі, ставлять у тепле місце і залишають там доти, поки не з'являться пухирці, потім проціджують, розливають у пляшки, кладуть у кожну з них по грозинці, закорковують, обв'язують і ставлять на лід або в холодильник.

На 8 літрів води — 1 кіло листків чорної порічки, 2 цитрини, 25 гр. дріжджів, 5 грамів грозинок 500 гр. цукру.

СПОТИКАЧ

Настоять 5 гр. кориці, 10 гр. мускатних орхів, 5 гр. гвоздиків, 5 гр. шафрану, 20 гр. ванілі протягом 2 тижнів на пів літрі горілки, щодня збовтуючи. Настоянку процідити і зварити з 2 склянками цукру. Після цього профільтрувати крізь тканину і напій готовий.

Пиво Запорозьке

100 грамів хмелю, добре розтертого з борошном і 3-ма склянками цукру, заливають 9-10 літрами окропу, дають настоятися протягом 2-3 годин, проціджують, заливають його ще теплим у барилло, додають туди 2 склянки теплої патоки і 50 грамів дріжджів, розведених у теплому настої.

Коли пиво перебродить, його розливають у пляшки, закупорюють корками і зберігають до вживання у холодному місці.

ПУНДИКИ З ВЕРШКАМИ

Масло розтирають з цукром і жовтками, потроху добавляють воду, після чого всипають борошно і замішують не дуже круте тісто. З тіста роблять маленькі круглі булочки, кладуть їх на лист, змазують яйцем, посипають цукром і запікають у духовці протягом 20 хвилин. Виймають з духовки, вирізують з низу середину, наповняють її збитими вершками і подають на стіл.

На 2 склянки борошна — півтори склянки води. 150 грамів масла, 2 столових ложки цукру, 5 жовтків.

ХТО НАЙКРАЩЕ ДІЛОМ (НЕ ЛИШЕ СЛОВОМ) ОЦІНЮЄ НАШ ЖУРНАЛ і помагає видавати його без дефіциту і без жадних боргів, хоч кошти друку паперу й поштові видатки ще далі ростуть.

Це передплатники, які с в о е ч а с н о присилають пренумерату, точні кольпортери та жертводавці хоч би й найменших фінансових дарів на пресовий фонд.

ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД В ДОЛЯХ ЗСА

від 1 серпня до 31 грудня 1976

КОРОЛІВСЬКІ ДАРИ зложили або їх доповнили новими датками. (В дужках зазначаємо повну суму дарів): **ЄВФРОСИНІЯ ДІТЕЛЬ** в пам'ять свого чоловіка св. п. полк. **ВУКОЛА ДІТЕЛЯ** 510.00, **КАЛЕНИК ЛИСЮК** 400.00 (770.00), **ВАСИЛЬ ЄМЕЦЬ** 100.00 (750.00) і **РУДОЛЬФ ФЕДОРОВИЧ** 93.00 (468.00)

КНЯЖІ ДАРИ: Паніматка **КАТЕРИНА СІВАЧЕНКО** з родиною в пам'ять свого чоловіка Архипресвітера о. **ГРИГОРІЯ СІВАЧЕНКА** 150.00.

МИРОН ЛЕПАК 19.50 (394.50), **НИКИФОР ТКАЧИНСЬКИЙ** 202.- (320.-), **МИКОЛА ЯНОВ** 13.00 (318), **КОНСТАНТИН І МАРІЯ КЛЕПАЧІВСЬКІ** 20.00 (269.00), **ІВАН СТЕЦЬКОВИЧ** і Курінь ч. 15 прислав 10.00 (234.15), **МИХАЙЛО ПИРСЬКИЙ** 25.00 (150.00) і **ИОАХИМ ВИШНЕВЕЦЬКИЙ** 20.00 (120.00).

НА СВЯТО ПОКРОВИ склали дари: о. Микола Литваківський 10.00, Арсен Вознюк 38.00, Михайло Козленко (і на Коляду) 4.00 та Клим Черевченко 3.00.

НА СВЯТО РІЗДВА ХРИСТОВОГО прислала Зінаїда Лазуренко 25.00.

В РІЧНИЦЮ СМЕРТИ 21 січня дорогого воїна патріота полковника **Вукола Дітеля** Марія Шерома прислала 30.00.

РАЗОМ по списку зі спеціальними означеннями поступило дол. **1,672.50**.

ІНШІ ДАРИ: в хронологічному порядку їх поступлень: М. Гетьман 13.00, В. Бугай 11.00, М. Козленко 6.00, Инж. Г. Бабіїв 10.00, Гр. Репа 6.00, П. Федоренко 10.00, Ст. Душенко 5.00, В. Сердюк 4.00, Т. Грінченко 1.00, Іван Крипакевич 3.50, К. Черевченко 8.00, А. Куцинський 12.00, В. Рудницький 6.80, д-р А. Олесюк 11.50, П.Фещенко-Чопівський 20.00, Ген. П. Смородський 15.00, В. Левицький 2.00, А. Микитенко 3.00, П. Ярмак 3.00, А. Мазяр

3.00, З. Різник 3.96, Кат. Редкевич 13.00, д-р Ю. Рабій 5.00, М. Телюк 7.00, М. Кульчицька 5.00, М. Ліщинський 3.00, В. Горбай 6.00, П. Войновський 1.50, Ю. Гавалешка 3.00, К. Тржепель-Елліс 1.50, Ів. Зубенко 3.00, Ст. Сокач 5.00, Д. і В. Качало 5.00, Гр. Венке 8.00, Ст. Магмет 3.00, Ніна Котис 4.00, Ом. Тишовицький 3.00, Іван Лютий 11.00, А. Біловус 1.00, П. Сухомлин 15.00, о. Т. Форостій 2.00, М. Осідач 3.00, С. Німець 3.00, В. Задоянний 5.00, Ст. Сивак 20.00, А. Пелесей 3.00, В. Васьків 6.00, П. Бабяк 8.00, о. М. Федорович 3.00, Б. Мазуркевич 5.00, В. Поливкан 4.00, О. Врублівський 3.00, М. Боярський 1.00, М. Алексевич 6.00, В. Гладич 20.00, Ів. Личик 1.00, П. Казанівський 3.00, В. Пласконіс 3.00, Ю. Білочка 3.00, о. Й. Чайковський 3.00, Д. Стопкей 5.00, М. Антоненко 5.00, С. Терентюк 3.00, Ю. Тамарський 3.00, П. Данилів 1.00, О. і М. Адамович 5.00, М. Гікавий 4.00, З. Шмалій 8.00, Гр. Коваленко 2.00, Я. Полуга 1.00, А. Аврам 3.00, Ів. Комарницький 5.00, о. Л. Овстровський 3.00, В. Попадюк 3.00, Гр. Вовк 2.00, В. Флонт 2.00, А. Де Шудрий 3.00, М. Котульський 10.00, М. Кучер 1.00, А. Тодосов 10.00, Ів. Борисюк 4.30 і о. д-р Ю. Шумовський 2.00, В. Савицький 3.00.

РАЗОМ по цьому списку дол. 454.06. **А ВСІХ ДАРІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ЗА ВІДЧИТНИЙ ПЕРІОД ПОСТУПИЛО** дол. **2,126.56**

Крім того, ВШановна Пані **Катерина ВИШНІВСЬКА** прислала в дар для продажу на пресовий фонд ще 10 примірників книжки її св. п. чоловіка генерала Ол. Вишнівського — "Повстанський Рух і Отаманія", які можна набувати в Адміністрації нашого журналу по ціні дол. 3.30 з пересилкою.

ВИКАЗ ДАРІВ на Організаційний Фонд У. В. К., на який від 1, жовтня до 31 грудня 1976 р. прислали в долях, в хронологічному порядку поступлень: К. Лисюк 10.00, Й. Вишневецький 5.00, Р. Федорович 10.00, о. М. Литваківський 30.00, К. Тржепель-Елліс 4.00, К. Черевченко 6.00, Д. Стопкей 5.00, С. Єрмоленко 7.00, д-р М. Стахів 3.00, Д. М. Ільчишин 5.00, С.

Котляревський 2.00, і М. Зарицький 9.00.

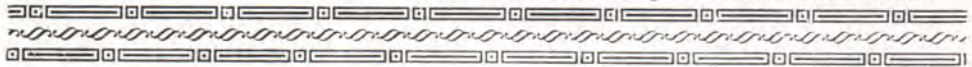
РАЗОМ долярів 96.00
ВСІМ ВШАНОВНИМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ КОЗАЦЬКЕ СПАСИБІ!
Дай, Боже, Вам здоровля й багато щастя!

Редакція і Адміністрація "У. В. К."
та Скарбник Ген. Булави УВК.

Закликаємо всіх організованих і неорганізованих прихильників Козацької Ідеї за порогами Батьківщини підтримувати і далі наш журнал своїми бодай найменшими фінансовими дарами. Завдяки тому видання журналу, як і до цього часу, не буде мати дефіциту ні жодних боргів, хоч кошти друку й поштові видатки ще далі ростуть.

Адміністрація «Українського Козацтва»

КОМІТЕТ ПОБУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА О. ОЛЬЖИЧА

КОМУНІКАТ

Рішенням Центральної Управи ОДВУ в березні 1976 р. покликано до життя Комітет, що зайнявся побудовою пам'ятника Олега Ольжича, Керівника Культурної Референтури ПУН, виконуючого обов'язки Голови ПУН в часі в'язнення полк. А. Мельника, вченого, поета і революціонера, закатованого гестапівцями в концентраційному таборі Саксенгаузен, Німеччина, в червні 1944 року.

Місце на пам'ятник обрано Осело ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па., ЗСА.

Перше засідання Комітету відбулося в місяці квітні. На цьому засіданні стверджено що місцець Михайло Черешньовський, чоловічий скульптор в діяспорі і колишній вояк УПА, погодився безкоштовно виготовити погруддя, а інженер-архітект, Василь Нагірняк, так-же само безкоштовно виготовити проект монументального постументу. Обидва вони виконали своє завдання. Постумент побудувала група членів ОДВУ, на чолі з В. Зуляком так само безкоштовно. Таким чином Комітет Побудови покрити тільки кошти матеріялів і відливу в бронзі, що не переступає 20,000 (двадцять тисяч) дол. Члени Комітету виконували працю безкоштовно та власними засобами покривали кошти поїздок, тощо.

Комітет Побудови рішив придбати відповідні фонди щоб у сімдесяту річницю народини О. Ольжича видати теж повну збірку його творів і важливіших писань про нього. Найближчі друзі Покійного, знавці його творчости, перебрали на себе завдання збірку цю підготувати.

На покриття коштів розписано загально-громадську збірку. До пожертв запрошено цілу українську громадскість вільного світу.

В Православній Кредитівці в Нью Йорку відкрито окреме конто для тої цілі:

КОНТО 829 А

Фонд Побудови Пам'ятника О. Ольжича

ПРОСИМО ВСІХ ЗЛОЖИТИ ЛАСКАВО СВОЇ ПОЖЕРТВИ!

ВІДСЛОНЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА ВІДБУДЕТЬСЯ В НЕДІЛЮ, 3 ЛИПНЯ 1977 р. НА ОСЕЛІ ім. О. ОЛЬЖИЧА В ЛІГАЙТОНІ, ПА. ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄМО ВЛАДІК І СВЯЩЕНСТВО УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ, ВСЮ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДСКІСТЬ, ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ, УСТАНОВИ, ТОВАРИСТВА, ПОЛІТИЧНІ УГРУПУВАННЯ.

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ З ЗСА, КАНАДИ ТА ІНШИХ КРАЇН НАШОГО ПОСЕЛЕННЯ, КОМУ ЦЕ ТІЛЬКИ МОЖЛИВЕ, ВЗЯТИ МАСОВУ УЧАСТЬ.

ПРОСИМО ТЕЖ СТРИМАТИСЯ НА ЦЕЙ ДЕНЬ З ІНШИМИ ІМПРЕЗАМИ!

Листопад 1976.

Президія

